

# Brian Stableford

## Výlet do Voodoo landu

Teprve když vyjedeš na silnici, pomyslel si Benny, když se šlápl plyn svého pancéřovaného vozu značky Chroust a zamířil ven z města, *uvědomíš si, jaká zřícenina Výšiny vlastně jsou.*

Bennymu se vždycky zdálo, že vzduch ve čtvrtích vyšších vrstev na Výšinách je stejně zatuchlý jako lidé - možná ne vždy, ale určitě pokud si pamatoval. Myslel si to už dlouho před tím, než nasýtl dost peněz, aby si mohl koupit chrousta - samozřejmě přes zuřivý odpor rodičů - a poprvé okusil sladkou chuť návštěv chudinské čtvrti. Nažehlení panáci z Výšin tvrdili, že předměstské bažiny smrdí, ale Benny si to nemyslel. Možná měl nějak divný nos nebo mu jeho elixír pomíchal efektem sladce a opojně voněly, což bylo základem poradního vodvazu.

"Vodvaz" byl vrcholem zážitku, řetězem srážek, které podstupoval atom vědomí, když se probíjel do nových končin a všechno známé nechával daleko vzadu. Bylo to jeho vlastní slovo, vybrané, aby popsalo nejnítější pocity, protože se mu zdálo, že tomuto účelu nedokáže vyhovět žádný jiný termín. Všichni jeho přátelé je od něj pochytili - Mikey a Děbila je pořád používali, a dokonce i Fay se nedávno snížila a přijala je za své - ale pochyboval, že tím i ostatní myslí totéž, že někdy okusili pocit, který ho přiměl je používat. Byli upřímnější než on - a také bohatší, přestože jen on se mohl pochlubit chroustem - a všichni patřili k lidem z lepších čtvrtí, on ne.

Chroust sám kdysi stačil Bennymu na pořádný vodvaz, ale to už bylo dávno pryč. Dnes pro něj vozidlo bylo prostě jen strojem s koly a pancéřovanou karoserií - dopravním prostředkem na cestu, z níž se chtěl vrátit celý. Nebylo nijak zvlášť rychlé a ani prostorné - na zadním sedadle bylo místo jen pro klobouk a pár nejlepších přátel - ale dobře sloužilo svému účelu. Byl to ideální vůz do chudinské čtvrti, dostatečně zajištěný proti krádeži a přitom ne dost přitažlivý, aby k ní sváděl. Rozhodně nebylo bezpečné vystoupit a opustit ho, ale Benny to nedělal, i tak si užíval. Stačilo mu jen vpustit dovnitř trochu sladkého neotropického vzduchu a zamířit do první zájezdní hospody, která se mu zalíbila.

Staré Předměstí se chlubilo všemi možnými druhy zájezdních hostinců. Byly ekonomickou páteří sídlišť. Každý z nich nabízel něco trochu zvláštního - něco, co si chtěli upjatí občané Výšin udržet od těla, něco *nebezpečného*. Benny miloval nebezpečí, s nímž se v hostincích obchodovalo: nebezpečné myšlenky. Dokázal se obejít bez fyzického ohrožení - nebyl žádný motopsychouš, který by si musel občas vyrazit do divočiny; byl modelovou ukázkou majitele chrousta - ale nebezpečné myšlenky byly něco úplně jiného. Měl rád pěkně šťavnatý pornoshow a rád laškoval s démony exotického pokušení. Doufal, že dnes večer všichni čtyři navštíví nejnebezpečnější zájezdní podnik ze všech - jediný, který si z obavy před policejními razími netroufl usadit se na pevné adrese.

"Jeď, jeď, jeď!" prozpěvoval si Mikey na zadním sedadle, zatímco poslední stopy světla Výšin pomalu pohasínaly na západním obzoru a zanechávaly je světu rychle houstnoucích stínů.

"Vodvaz, dáme si vodvaz," řekla Děbila a povytáhla si sukni, aby šiji Mikey mohl poplácat. "Voodoo lande, už jsme tady."

Fay seděla na předním sedadle vedle Bennyho a mlčela. Prohlížela si v zrcátku tvář, dokud ještě projížděli kolem luceren pouličního osvětlení. Venku bude poradná tma, i když se místo, kam měli namířeno, změní v noci v divadlo. V každém případě se na ni nikdo nebude dívat, dokud neskončí show. Ale Fay byla puntičkář. Tatínek jí rozhodně nezaplátí všechny plastické operace proto, aby na sebe přestala dbát. Byla vždy upravená pro případ, že by světlo reflektorů na krátký okamžik ozářilo její cukrové rty.

Fay byla pro Bennyho až moc dobrá, nejen vzhledem, ale i finančně, ale opravdová elita Výšin si nemusela kupovat chrousta, když si chtěla vyrazit mezi chudé - stačilo sjet výtahem dolů do třicátého poschodí. Fay si začala všimát Bennyho hlavně proto, že její otec vyjádřil přesvědčení, že Benny je totální zkrachovavec; kdyby nebyla tak vybíravá, jistě by do postele našla někoho lepšího. Benny zatím spokojeně hrál svou roli, byl odporný i přístupný přesně tak, jak si Fay v určité situaci přála; ale už ho to začínalo unavovat. Chodit s Fay byl zpočátku vodvaz, ale byla jednou z dívek, které *snášejí* soulož, nesnažila se jí přijít na chuť. Benny začínal litovat, že tak marnotratně přenechal Delilu Mikeovi, když se objevila Fay. Měl nepříjemný pocit, že on už Fay taky začíná unavovat.

"Je bezva dostat se ven!" ječel Mikey. "V pancéřovém brnění v divočině, v nezkroceném světě."

"Jedem, jedem!" řekla Děbila vzrušeně. Benny věděl, že sevěla Mikeovu ruku mezi stehny a ucítil osten lítostivé žárlivosti.

"A ty opravdu víš, kde to dneska večer bude?" zeptala se Fay a odložila zrcátko, protože už v něm na sebe neviděla. "Jestli ti Žabička prodal místo informace nějaký kec, nebude žádná legrace."

"Budou tam," řekl Benny naléhavě. "Žabička ví, že bych ho roztrh jako hada, kdyby ze mě výtah padesátku jen tak za nic. Může to být tajemství, ale nějak musejí, sakra, shánět *zákazníky*, ne?"

"Když tě stálo padesátku zjistit, kde to bude," pokračovala, "kolik nás bude stát vstup?"

"Dvě stovky," ucedil Benny přes stažené rty. "Mám je - neptej se, kde jsem je vzal, ale mám je. Oukej?"

Fay seděla tak blízko, že cítil, jak pokrčila rameny.

"Jak je to daleko?" zeptal se Mikey.

"Uvidíš, až *tam* budem," zahihňala se Děbila.

"Není to daleko," zamračil se Benny. "Začínali tady v bažínách, ale už se o nich moc mluvilo."

"Hádám, že to bude v televizi," poznamenala Fay na Bennyho vkus až moc lhotejně. Měla by se alespoň pokusit být vděčná za jeho snahu. Dvě stovky byly přece jen dost - nic moc pro Fay, ale zatraceně hodně pro Bennyho.

"V žádném případě," odpověděl. "Ani na tom masném placeném kanále, na který se vy vzdělanci díváte, abyste se vyhnuli reklamám v síti. Tahle věc je tak ilegální a neslýchaná, že otcové města mluví o tom, že tam pošlou ostré hochy, aby to vyčistili a vyhnali Papá Ogu ze státu. Mimochodem, Papá Ogo nemá rád kamery - tvrdí, že kradou duši dokonce i mrtvým. Vezměte mé dětičky do televize, říkává, a budou stejně nudné jako živí herci."

"Má pravdu, kámo," řekl Mikey. Musel mluvit hodně nahlas, aby překřičel Delilino bublání a vrkání. "Do televizních komedií už nikdo duši nedává a reklamy jsou ještě horší."

"Ať si myslí o kamerách, co chce," řekla Fay, "stejně je těžké věřit, že by jeho loutky mohly ještě něco ztratit. Vytahuje takový sračky, aby vyhnal cenu vstupného. Nebo se bojí, že by při záběru zblízka někdo prokoukl jeho švindl."

"To není švindl, Fay," řekl Benny a objel chroustem velkou díru po mině. "Je to pravý. Nejsou to loutky a nejsou to lidi v nějakých maskách. Jsou to pravé zombie."

"Vytvořené bezpochyby pravou voodoo magií," nedala se.

"Přesně tak," trval na svém Benny. "Papá Ogo říká, že to tajemství se dědilo v jeho rodině po dlouhá léta a dá se vysledovat až do doby, kdy ještě přivázeli první otroky z Afriky. Ale i kdyby to nebyla čistá pravda - kdyby si to vymyslel sám - je to pořád stejné: oživení mrtvých. *Zombie*."

"Kdyby lidé opravdu dovedli oživit mrtvé," namítla Fay, "nedělali by z toho divadýlko. Kdyby to nebyl švindl, nikdy by se neobjevili na pódiu někde v pustině."

"Oni nejsou jenom na pódiu v divadle," řekla Děbila, když mezi hihňáním popadala dech. "Podle mého táty máme zonibie v Kongresu a u Nejvyššího soudu. Japonci prý mají celé továrny, kde pracují místo dělníků, a celý divoký kmen jich prý žije ve stokách pod Výšinami. Polovina motocyklových gangů na Středozápadě jsou zombie, ale... *au!* Za to ti, Mikey, miláčku, ukousnu koule - uvidíš!"

Benny cítil, že debata se mu vymyká z rukou. Slyšel nadšené zprávy o *černém divadle* Papá Ogy a nepřál si, aby to byl švindl. Za dvě stovky chtěl, aby bylo pravé. Za dvě stovky chtěl, aby to byl skutečný *vodvaz*. A teď se propůjčil až k tomu, že slíbil ostatním, že to *bude* pravé. Riskoval, že ztratí tvář, kdyby se ukázal opak. Nemělo to tak dopadnout, protože byli jeho hosty v chroustu a měli by být vděční, že je vůbec veze *někam* mimo Výšiny, kde se to nehemží upjatými gentlemany a červenajícími se kyprými dámami. Ale jednou to tak *dopadlo* a nemělo smysl to popírat.

"Počkáme a uvidíme," řekl a instinktivně se skrčil, když jim na čelní sklo banda asi šestiletých výtržníků hodila něco nechutného. "Tohle bude fakt *specialitka*. Vypadnou vám oči z důlků, slečno Frankensteinová."

Nemusel se ani ohlédnout, aby věděl, že Fay ho obdařila pohledem, jaký by věnovala chciplé kočce, která by jí spadla do klína. Ale nedělalo mu to těžkou hlavu. Malé dobře uvážené popíchnutí pomáhalo, aby jí připadal zajímavý. Měl teď jen obavy, že by Papá Ogo a jeho show nemuseli vyjít podle jeho slibů.

"Otevřte plechovky," zavolal Mikey ze zadního sedadla. "Myslím, že mi začíná být *hezky horko a mám žízeň*"

"Jedem, jedem," předla Děbila. "Až do Voodooalandu!"

Benny si tajně oddechl úlevou, když se informace ukázala jako správná. Ve skutečnosti o ní nepochyboval, ale kdyby z něj Žabička udělal vola, byl by to pěkný kiks.

Snažili se přijet na představení včas, ale nebyli dost rychlí, aby získali místo blízko jeviště. Už tam bylo asi sto vozidel. Číslníci jezdili na motocyklech a měli na sobě uniformy Satanova komanda.

Párkařský stánek byl obklopen prdeláči z bažin. Když Benny spustil okénko, šklebili se na něj a hlasitě ho varovali, že člověk z Výšin by tak mohl snadno přijít o ruku. Jeden navrhoval, že vlez dovnitř a pomůže mu s Fay, ale nepokusil se svou hrozbu realizovat. *Zatím* byly účty vyrovnané. Benny zavřel okénko a nepustil už dovnitř nic většího než zbloudilého komára.

"Ale hovno," řekla Děbila, když zajeli na své místo. "Odsud toho moc neuvidíme - oni nemají žádnou dvacetimetrovou obrazovku, co?"

Měla pravdu - vyvýšené jeviště bylo stlučeno z prken pohupujících se na zrezivělém lešení. Benny odhadl, že Papá Ogo a jeho Komando vyberou dnes večer na vstupném dobrých čtyřicet táců s nějakými vedlejšími zisky navrch, ale zřejmě se nechystali přehnaně překračovat rozpočet.

"Je to oukej," řekl konejšivě Mikey. "Přinesl jsem dalekohled."

"Mela jsem si přinést foťák s teleobjektivem," poznamenala sarkasticky Fay. "Mohla jsem ukrást několik duší a nikdo by si toho nevšiml."

"Teleobjektiv," opakovala Děbila s obvyklým zahihňáním. "Už ses nějakým díval, Benny?"

"Jediná optika, kterou používám," odpověděl jí Benny, "jsou moje oči. Možná by sis měla nechat vyšetřit zrak, Lilo - říká se, že když budeš moc tlačit na pilu, mohla bys oslepnout."

"Ty prostě žárlíš," řekl Mikey - ale rychle zavřel zobák, když se Fay otočila a probodla ho mrazivým pohledem. Benny se ušklíbl. Mikey i on, oba věděli, že Fay je děvče, které by kamarádovi nepostoupil. Mikey se teď mohl stát mladším kandidátem, protože Benny byl starší a tvrdší, ale Mikey zatím nebyl odsouzen do role trvalého zkrachovance jako Benny. Byla tu i nepatrná naděje, že po Bennym by mohl Fay i n otec Mikeyho *schválit*. To pro ni nebylo dost dobré, takže jím pohrdala stejně jako Delilou.

Bylo zajímavé, že si Mikey i Děbila na její pohrdání zvykli a zřejmě nečekali nic jiného. Možná to bylo tím, že byla tak nechutná

bohatá, nebo tím, že byla tak chladně vypočítavě krásná, nebo tím, že kdykoli se všichni čtyři sešli, opili se tak rychle, že jim to bylo jedno. Pivo v plechovkách bylo vylepšeno Bennyho speciálním mixem Extáze, který si sám destiloval. Organická chemie nebyla jen jeho koníčkem, ale i zaměstnáním.

"Mohli bychom si založit sbírku jejich duší," držela se Fay vytřvané své rádoby vtipné úvahy. "Jen bychom museli vymyslet nějaký způsob, jak je ukazovat. Možná bychom je mohli nějak využít, zaměstnat, jen kdybychom přišli na to, jakou práci taková duše zombie může dělat."

"Mohli bychom je prodat ďáblu, každý za tři přání," navrhl Mikey. "Ale já už jednu mám, tu svou."

"Tu si vezmu já," řekla Děčila. "Tři přání by mi mohla skoro stačit. Takových přání bych splnila spoustu"

"Tak je tvoje," řekl Mikey. "A hned si k tomu přidej ta dvě další přání. Potřebuju jenom tebe."

*Možná potřebuju totéž*, pomyslel si Benny a utřel si mastné dlaně o kalhoty. *Možná potřebuju tu frigidní Fay jako díru do hlavy*. Ale sám sebe nedokázal oklamat. Ať už potřeboval Fay nebo ne, teď mu záleželo na jejím názoru. Chtěl, aby se ze show, kterou pořádal Papá Ogo, vyklubalo opravdové eso, dokonce i na takovou dálku. Potřeboval, aby chodící mrtví napochodovali s nějakým trhákem.

"Hej," řekl, když na zrušovaném jevišti pohlasla světla a reflektor vyhmátl ze tmy uprostřed osamocenou postavičku. "Nechte těch keců a dívejte se, oukej? Právě začínají."

Do pasu obnažení černoši vystoupili ve dvojicích na pódium, každý pár nesl rakev. Šli v zástupu, krokem v rytmu dunění půl tuctu skrytých bubnů. V rozptýlené záři odraženého světla reflektoru téměř nebyli vidět a ve způsobu, jakým se pomalu vynořovali z úplné tmy do pološera, bylo něco nepopíratelně děsivého.

Ten chlap ve světle reflektoru byl jenom moderátor. Byl celý oblečen v černém, ale na obleku měl našité černé flitry, aby se ve světle třpytil. Neměl mikrofon, ale jeho hluboký sytý hlas bylo dobře slyšet i přes ztišené mumlání bubnů.

Jel jako nadrogovaný. Začal tím, že prohlásil, jaká je Papá Ogo špica jako kouzelník, že je největší mistr umění voodoo, který na světě zůstal. Jak určití bigotní fundamentalisté zpanikařili ze strachu před jeho silou tak, že na jeho hlavu vypsali velkou odměnu. Pak vykládal, že Papá Ogo má své poslání - že se blíží Konec světa a že je nutné, aby všichni lidé získali jistotu, že smrt neznamená konec. Víra, říkal, koncem dvacátého století už nestačí: lidé potřebují vidět důkaz na vlastní oči, aby uvěřili. Papá Ogo takový důkaz může poskytnout a dnes večer se chystá nad sebestmíšenou pochybnost prokázat, že mrtví mají stále v těle duši a čekají na ten velký den, kdy musejí vstát z hrobů a předstoupit před tvář svého tvůrce.

"Zasraný kec," zamumlala Fay a napila se z plechovky. Ale její hlas teď už nezněl tak jistě a Benny se usmál. Jakmile pivo rozhybe její zaživací systém, droga ji vytočí jako raketa a rozpráší její špatnou náladu beze zbytku. Pak bude *připravená*. Jakmile jí začaly povolovat nervy, nebyla tak nepřístupná.

Světlo na okamžik bliklo. Bylo to jen bliknutí, ale když se reflektor znovu rozsvítil, ceremoniář byl pryč a na jeho místě stál Papá Ogo. Děčila zalapala po dechu, ale zdali na ni zapůsobila rychlá změna nebo vzhled čaroděje, nedokázal Benny říct.

Byl to rozhodně podivný chlápek: měl plochou tvář bohatě zdobenou spirálovitými obrázky - ne obyčejné tetování, ale perfektně modelované kruhy a *brázdy*. Běhmo jeho očí bylo vidět na všech stranách kolem téměř černých duhovek a do rozježených vlasů měl vpletené drobné kosti, takže vznikla jakási koruna. Byl oblečen do volné černé róby a v ruce třímал dlouhé žezlo ozdobené pery a s fackou hlavicí na jednom konci.

Bubny zazněly hlasitěji a jejich rytmus se poněkud zrychlil, ale čarodějův hlas - ačkoli byl zabarvením velmi odlišný od moderátora - byl dobře slyšet. Byl to vysoko posazený hlas, který něco brebentil v cizím jazyce, jeho kadence stoupala a klesala, jak se Papá Ogo kýval ze strany na stranu. Jakmile se diváci dostatečně dlouho vynadávali na jeho příšernou tvář, otočil se k řadě rakví - nyní opuštěných jejich nosiči - které stály za ním na jevišti. Bylo jich celkem deset.

Papá Ogo ukázal hůlkou na první z rakví a znovu zazněl jeho děsivý hlas, podruhé, potřetí... a další reflektor ukázal, že víko rakve se pomalu zvedá.

Mikey si opět dalekohled o Bennyho rameno, takže Benny cítil vzadu na krku chlapcův horký dech.

Věc, která vstala z rakve, rozhodně nezklamala očekávání. Benny se obával, že to nakonec třeba přece jen bude živý muž v masce odřívající naučenou roli, ale všechny tyto obavy se rázem rozplynuly. *Tohle* bylo pravé. Ten chlap býval černoch, ale teď už nebyl černý; vybledl do šedá. Byl úplně nahý a vypadal, jako by byl mrtvý celé týdny. Byl hubený až vyzáblý a vysušené maso začalo prskat a rozestupovat se, jak se napínalo na kostech.

"Bože můj!" vyjekl Mikey a odmítl pustit dalekohled, když po něm Děčila netrpělivě sáhla.

Benny neměl nejmenší pochyby, že ten chlap je mrtvý - ale přesto zombie zvedla víko své rakve, stoupala si na nohy a pomalu se napřímila. Pak muž velmi opatrně vystoupil z rakve. V absurdním gestu zvedl sepnuté ruce nad hlavu, jako by byl boxerem, který po vítězném zápase odpovídá na jásoť davu.

Benny viděl maso, které se odlupovalo na konečcích jeho prstů, a všiml si, že některé z kůstek v zápěstí se už uvolnily.

Rozsvítil se další reflektor a ukázal, že se druhé víko už také zvedá. První mrtvý trpělivě stál, zatímco pozornost obecnosti se přesunula na jeho souseda. Benny by si nikdy ani nepomyslel, že někdo může být už na pohled víc mrtvý než první, ale nepočítal s rozsahem mrtvolných změn. Tento muž býval za živá také černý, ale i on měl teď poněkud jinou barvu. Jeho maso nebylo scvrklé, ale napučené; hnědné procesy ho odporným způsobem nafoukly tak, že by si to Benny ani nedovedl představit. Benny si ani netroufal hádat, zdali se ten člověk utopil nebo byl otráven nějakým exotickým jedem, ale že opravdu a příšerně zemřel, o tom se nedalo pochybovat.

Fay mlčela a napjatě zadržovala dech.

Stejně jako první, i tento mrtvý se pohyboval pomalu, jako by musel vynaložit obrovské úsilí, aby se jeho zubožené tělo jednoduše nerozpadlo na kusy. Nezvedl ruce nad hlavu, jen se uklonil. Pokud někdo tleskal, nebylo ho slyšet - Benny pochyboval, že to někoho napadlo.

Třetí mrtvola byl běloch. Byl v mnohem lepším stavu než ti druzí dva - až na tři díry po kulkách v prsou. Nevypadaly tak zle, zdálo se možné, že jsou nakresleny - dokud se mrtvý pomalu neotočil a neukázal otvory, kudy projekily zase vyšly. Ty tři obrovské díry - dvě z nich se překrývaly - dovolovaly jasně zahlédnout potrhávané orgány a rozdrčené kosti.

Čtvrtou mrtvolou byla žena. Měla do těla zaraženou mačetu; zbraň zajela až po rukojeť a špička jí vyčnívala ze zad.

Mikey konečně přenechal dalekohled Děčile. I když Benny stále ještě cítil, jak mu Mikey dýchá na zátylek, jeho rameni se ulevilo.

Postupně se rozsvěcely reflektory a zaplavovaly jeviště slabým světlem. Po páté mrtvole - ženě, která byla upálena za živá - si Benny byl jist, že už ho nečekají žádná horší překvapení. Když se stejné motivy začaly opakovat, začal dýchat o něco volněji - ale Papá Ogo si nechal na závěr úplnou bombu.

Jak se přehlídka scvrklých, napučených a zmrzačených blížila ke svému vyvrcholení, nastala před poslední rakví malá pauza. Její víko se zvedalo ještě pomaleji. Když se víko odsunulo dozadu, trvalo to další chvíli, jako by zombie byla vyčerpána a nemohla se postavit jako ostatní. Ale pak se začala zvedat ze svého lože.

Zpočátku si Benny myslel, že mrtvola prostě nemá hlavu, ale pak si uvědomil, že to je nejstarší melodramatický vtip světa.

Tomu chlápku uřízli hlavu, ale šfále. Ještě ji měl. Pečlivě a uctivě ji držel v rukou jako v kolébce na svých širokých chlupatých prsou.

"Ježíši Kriste," zašeptala Fay, která nakonec nevydržela mlčet.

"To je vodvaz," zašeptal Benny spokojeně. "Vodvaz, vodvaz, vodvaz."

Show pokračovala.

Papá Ogo se pohupoval a dával se svým nesmyslným zpěvem, zatímco bubny udržovaly rytmus sedmdesáti šesti úderů za minutu. Mrtvolky se nepoddávaly rytmu; stály v pozoru. Pak se otočily doleva

jako oddíl špatně vycvičených vojáků a daly se na pochod. Vedl je chlápek, který byl sotva víc než holá kostra. Kráčely kymácivým krokem a znepokojivým způsobem, ale držely tempo.

Když se blížily k okraji pódia, zatočily a pak ještě jednou, takže se vracely za rakvami opačným směrem. Šly kolem a kolem a kolem...

"Starý král New Yorku," zaimprovizovala Děčila a přímo se zalýkala pýchou na svou inteligenci, "měl pár zombií na dvorku, honily se tam a sem jako pes za ocasem."

Podala dalekohled dopředu a Benny si jej vzal -Fay se nepokoušela jej předběhnout. Benny zaostřil dalekohled a namířil ho na tváře ožvlých mrtvých: na jejich nevidoucí oči, ztuhlé rty, na kůži, kterou už začali provrtávat červi. Jedinou tvář, kterou neviděl, byl obličej muže, který nesl hlavu v dlaních, ale Benny věděl, že nebude jiná.

Procesí se zastavilo a zombie se opět seřadily na kraji jeviště. Papá Ogo se kýval a zpíval své žalmy.

Zombie se opět otočily, ale ne tak jako předtím; teď tu stálo pět párů tvářemi k sobě. Jen ve třech z nich byla žena, ale nezdálo se, že by to příliš vadilo.

Benny si pomyslel, že se chystají tančit a byl zvědavý, jak uchopí svého partnera chlápek s hlavou v rukou - ale netancovaly. Dokonce se ani nezačaly kroutit jako Papá Ogo. Místo toho všechny až na jednu zvedly své napůl rozpadlé ruce a začaly hladit své partnery po tvářích.

Muž bez hlavy byl jediným, kdo nemohl laskání oplatit - ale také jediným, kdo mohl svůj obličej podat partnerovi na půl cesty.

Pomalů, jako páry do sebe zahleděných milenců, se mrtvolky přibližovaly ke svým protějškům.

Benny podal dalekohled Fay. Přijala ho, ale nepřiložila jej k očím hned.

"Hrob je klidné a soukromé místo," řekla Děčila unesená svou poetickou náladou, "že se tam nelíbají, to je jisto. Ale co vy sakra víte, chytáci."

Následovala chvíle nedůvěřivého ticha, kdy si Benny myslel, že to zombie skutečně začnou dělat, ale pak se ovládl a všiml si, že se téměř nedotýkají jedna druhé. Byly to jen nejlehčí kontakty, jako by se obávaly, že by mohly opravdu ublížit. Hlazení bylo vypočítané jen na efekt, jen to předstíraly.

Muž s přenosnou hlavou ji zvedl téměř až k neživým rtům své partnerky, jako by si chtěl vyměnit zrůdný polibek - ale neudělali to. Bylo to jen škádlení. Papá Ogo byl opravdový showman, věděl, jak napnout obecenstvo.

Benny spustil trochu okénko, aby úzkou štěrbinou vpustil dovnitř trochu vzduchu. Nechtěl jen cítit obvyklý sladký vzduch bažin - byl zvědavý, zdali klidným nočním vzduchem zavane od jeviště i pach hniloby. Ale každý pach se utopil ve vtíravých vůních stánku s párky a hamburgery: pečeného masa, smažené cibulky a koření.

Bennymu zvonilo v hlavě; Extáze mu proudila mozky, roztáčela mejdan elektrické energie tekoucí sem i tam, od myšlenky k touze, k instinktu, k temnému podvědomí a zase zpět.

Něco podobného, říkal si, se musí odehrávat na scéně. Zombie byly mrtvé, ale životní energie byla nějak donucena znovu se v nich rozproudit. Jejich zastavené mozky byly krutě znovu nastartovány, ale příklad bezhlavého muže dokazoval, že k řízení těchto pohybových impulsů není mozek nezbytně nutný. Bezhlavá zombie se hýbala jen s pomocí míchy.

Ale mohou myslet? ptal se Benny sám sebe v duchu. Když byly jejich mozky znovu uvedeny do provozu, objevily se znovu i jejich osobnosti? Vědí, kým jsou? Vědí, čím se staly?

"Kdybych tě teď uškrtil," řekl pohřebním hlasem Mikey Delile, "mohla bys jít na jeviště a přidat se k nim. Tím bys pronikla do šoubyznysu."

Mikey bezpochyby doufal, že Děčila bude po takovém návrhu omráčena hrůzou, ale ta byla z tvrdšího těsta. "Jaký by to mělo smysl," zeptala se posměšně, "kdybych se nemohla dostat do televize?"

Pokud je někdo vyděšený hrůzou, uvědomil si Benny, je to Fay. Frigidní Fay, ztuhlá hrůzou. Možná, pomyslel si, šest sedmin jejích zmrzlých citů, které v ní byly skryté jako spodek ledovce pod hladinou, konečně stoupá k povrchu... stejně pomalu a nešikovně, jak vylézala zombie ze své rakve.

Fay teď zvedla dalekohled k očím a dívala se, jak zombie předstírají, že milují jedna druhou. Neřekla ani slovo.

"Nemůžeš si jednu vzít domů, drahoušku," řekl Benny líně. "Tatík by to neschválil."

"Drž Jiubu," řekla napjatě - a zaznamenala bod v jeho prospěch proti Mikeymu. "Prostě zavři tu nevymáchanou držku, oukej?"

"Oukej," přikývl Benny.

Na jevišti zatím zombie zase spustily ruce a ustoupily zpět, aby se vyrovnaly do řady.

A co teď? pomyslel si Benny a usilovně se na to snažil přijít. Co teď?

Na odpověď na svou otázku nemusel čekat dlouho. Za necelé dvě sekundy vzplála celá obloha oslňujícím bílým světlem. Jeho šokovaný mozek měl dojem, že na zemi propuklo peklo a že den Posledního soudu slibovaný moderátorem je už tady.

Dokonce i zombie zvedly své nevidoucí zraky k nebi, jako by nějakým zázrakem mohly spatřit majestát příchodu svého Pána.

Ale v záři světél nesestupovali Jeho andělé; byla to strážní služba Výšin v celé letce helikoptér. Jak se vrtulníky snášely z oblohy plné mraků, neuvěřitelně jasné paprsky jejich reflektorů se rozděly a daly se spočítat.

Bylo jich celkem šest a přes to, že dunivé vibrování lopatek jejich rotorů znělo jako hromobití, hlas z reproduktorů zněl jasně a čistě.

"Toto je policejní akce," zaznělo. "Každý zůstane prosím na svém místě a ani se nehne. Je to policejní zásah. Nehrozí vám žádné nebezpečí - opakuji, žádné nebezpečí. Cílem akce je zajistit muže jménem Edward Ojeki, alias Juju Jaké, alias Papá Ogo za základě obvinění z průmyslové špionáže, krádeže a nepovoleného užívání patentů chráněných biotechnologií. Zůstaňte, prosím, kde jste, a nikomu se nic nestane."

Poldové obvykle neříkají "prosím," ale tentokrát museli mít ironicky hravou náladu. Dobře věděli, že to nebude fungovat. Mezi diváky byla pěkná spousta lidí - turistů, ale i lidí z pochybných čtvrtí - jejichž první myšlenkou, když jim někdo řekne, aby zůstali stát, je utíkat jako o život. A pak tam bylo dost i takových, jejichž první myšlenkou je začít střílet a teprve pak utíkat.

Satanovo komando patřilo do tábora těch druhých. Benny zaslechl nějaké pověsti o tom, že stejně měli něco osobního proti Výšinám kvůli nějaké nešťastné příhodě v motelu daleko na západ odtud, ale nebyli to lidé, kteří by potřebovali nějakou zvláštní záminku. Najednou zahrmělo asi půl tuctu brokovnic a doprovázely je štekot pistolí. Ale přival olova, který vzlétl k obloze, nebyl ničím ve srovnání s tím, co se vrátilo shora. Mlíkaři měli kulometry a členové komanda najednou zjistili, že z mraků prší smrt.

Hlas z reproduktoru něco blábolil dál, zoufale se snažil vysvětlit, že jediným účelem zatahuje chytit Papá Ogu, ale zanikl ve všeobecném pandemiu.

Papá Ogo na jevišti vytáhl ze záhybů svého černého hábitu malinkou pistoli a pálil na břicha sestupujících helikoptér. Benny byl příliš zaskočen, než aby se rozesmál, ale oči se mu přilepily na hlavě pistolky, která plivala oheň, takže si ani hned nevšiml, že Fay ho popadla za paži a cloumá jím.

"Bennyyyyyy....!" ječela.

Dokonce i Mikey řval: "Vodvez nás sakra vodsud!"

Benny se neobtěžoval s odpovědí, i když se pokusil setřást Fay. Nastartoval motor chrousta, ale nezařadil rychlost.

Nemělo to smysl, protože nebylo kam jet. Byli zablokováni ze všech čtyř stran.

Benny věděl, alespoň na rozumové úrovni, že nebezpečí není nijak zvlášť velké. Fízlové stříleli ostrými, ale neházeli granáty - vybírali si cíle a všichni byli zkušenými střelci. V masakru umírali členové komanda, ale na vozy návštěvníků nikdo nemířil. Kdyby turisté zůstali sedět na zadku, jak se jim řeklo, vyvázli by z toho dobře - pravděpodobně ano. Ale Benny se neřídil jen podle rozumové úvahy. Byl pěkně vytočený drogou a jeho vnitřnosti měly na věc vlastní názor. Vzrušení, které ještě před malou chvilkou bylo opojnou extází, se teď změnilo v čistou nefalšovanou hrůzu.

"Jedem, jedem!" kvílela Děčila, ale myslela tím něco úplně jiného než obvykle. Benny by vyhověl, pokud by mohl, ale nikde kolem

nebyl ani kousek místa, kam by mohl vjet. Mohl jen křečovitě svírat volant a modlit se, aby se klec otevřela. Vytřeštěné oči ho pálily a v nejasném odrazu v předním skle viděl, že má bělmo kolem duhovky kolem dokola přesně stejně jako Papá Ogo.

*Podvodník!* zavyl Benny v duchu. Teď bylo naprosto jasné, že Papá Ogo vůbec nezdědil svá tajemství od afrických předků. Možná to bylo kouzlo voodoo, ale bylo to voodoo přímo z uspěchaných výzkumných laboratoří nějaké společnosti. Vypadalo realisticky - ach, jak realisticky - ale pořád to byl jen mizerný podfuk, hloupá show... prostě jen další způsob, jak sehnat a podojit křupany.

Papá Ogo už z jeviště zmizel. Snažil se vyhybat světlu reflektorů a ztratit se mezi stromy vzadu za pódiem. Ale zombie tam pořád byly, stály trpělivě v pozoru s mírně zakloněnými hlavami jakoby v údivu. Dokonce i muž, který držel hlavu v dlaních, ji natočil, aby nevidoucím očima mířila na oblohu hořící palbou.

A pak, zatímco je Benny pozoroval a proklínal, že nejsou pravé, lešení sa začalo hroutit a prkna tvořící podium rozestupovat. Zombie padaly jedna po druhé jako hadravé loutky.

Jako poslední podlehl dvoudílný komplet, ale než padl, stačil ještě upustit hlavu.

"Hod' sebou!" vykřikla Fay a znovu ho škrábala nehty udržovanými dokonalou manikúrou. "Zatraceně, okamžitě mě odsud odvez!"

Konečně se začala otevírat cesta k uniku. Řidič vpředu čekal s nohou na plynovém pedálu stejně jako Benny. Když se *před ním* otevřel průchod mezi auty, vyrazil jako střela. Benny nezaváhal, dupl na plyn a rozjel se za ním. Doufal, že ten druhý do ničeho nevrazí a on nebude muset brzdit. Vozy po obou stranách byly stále ještě pevně zaklíněny a tvořily ocelovou uličku; Benny dobře věděl, že by kdokoli z nich vyjel, kdyby jim dal jen nepatrnou šanci, takže jim ji neposkytl. Ať se pověsí za něj, když to půjde!

Průrva nebyla dlouhá a na jejím konci čekal volný prostor - ale nemohli jet dál, protože jim bránily propletené trosky lešení, které původně podpíralo jeviště. Vůz vpředu zahrnul doleva směrem k Výšinám a Benny ho následoval. Rozhodně si nepřál vjet nějakému bastardovi rovnou před reflektory a střelba se většinou ozyvala z druhé strany, kde si členové komanda zaparkovali motorky a uložili zbraně.

Vůz vpředu uhnul doleva, aby něco objel, ale jeho reflektory při tom ukázaly Bennyemu, že tam není dost místa na projetí, protože se

tam pokoušela vyjet další auta. Jeho řidič zabrzdil, ale to už skoro minuli trosky jeviště, takže Benny ho objel zprava.

Chroust se zmítal a nadskakoval, jak přejížděl pár kusů lešení, ale nezastavil se a najednou z toho byli venku, měli to všechno za sebou - alespoň si to mysleli, dokud něco s nechutným mlasknutím nedopadlo na kapotu.

Dokonce ani pak nezastavili, protože nenarazili na nic dostatečně pevného, aby je to zadrželo. Srazili se s lidským tělem, které zůstalo ležet na kapotě s tváří přitisknutou na přední sklo proti spolujezdci. Kdyby bylo živé, když na něj narazili, náraz by ho jistě zabil, ale tak to nebylo. Tenhle člověk už byl mrtvý dlouho.

Benny toho chlapíka okamžitě poznal. Bylo to číslo dvě - ten opuchlý. Jeho nateklá tvář byla jednou obrovskou odpornou ranou a bělma očí téměř svítila na tmavém pozadí. Měl otevřená ústa, takže rty tvořily dokonalé O, v jehož středu se jako balon kymácel naběhlý jazyk.

Fay vykřikla.

Tvář zombie byla od její vzdálena nanejvýš pár stop. V jejím zorném poli nejspíš nahradila odraz jejího vlastního jemného obličeje a překryla dokonalou modř jejích očí pohledem noční můry. Benny měl jen matnou představu, co taková podívaná může znamenat pro Fay, ale věděl jednu věc, která byla rozhodující; věděl, že krása, kterou nosila na tváři, není přirozeným dědictvím; byl to dárek od táty, to nejlepší, co mohla nabídnout kosmetická biotechnologie.

Fay znovu vykřikla.

Show už dávno skončila a zombie byly odepsány, ale kouzlo, které přivolał Papá Ogo, nebylo ještě úplně zlomeno. Tělo mrtvého muže bylo ještě schopné pohybu a jeho hniijící ruce šátraly po předním skle vozu, jako by se snažily na jeho zrádně hladkém povrchu najít oporu. Ať už byl schopen něco chtít nebo ne, pracoval v něm nějaký reflex, který se ho snažil udržet na místě, kde byl.

Reflex ale neměl šanci na úspěch; zombie se nemohla udržet. Benny zatočil volantem, aby se dostal k silnici, a zombie sklouzla stranou a ztratila se v houstnoucí tmě.

Ale ještě nebyl konec - když míjeli okraj vymezeného hlediště, dostali se do oblasti, kde si země a nebe dál vyměňovaly olověné pozdravy. Ze strany náhle zabubnovaly kovové dešťové kapky a Benny zděšeně poskočil, ale kulky se odrážely od pancíře jako

hrách. Kdyby dopadly o stopu výš, proděravěly by okno, ale takhle Benny věděl, že po nich zůstanou jen jamky v plechu - a nic nedalo chroustu návštěvníka chudinské čtvrti lepší pečet' kvality než pár skromných jizev z vítězných bitev.

"Do prdele" zašeptal s posvátnou úctou Mikey. "My to dokázali. My jsme to sakra dokázali."

"Klid," řekl Benny tak vyrovnaně, jak jen mohl. "Piánko. Klídek."

"Jedem, jedem," žvatlala Děčila a hihňala se zas jak blázen.

Fay neříkala nic, jen se chvěla. Benny cítil třas v jejím těle a věděl, že to je stoprocentní třesavka, která zasáhla všechny svaly. Ale ani to nebylo vše - jenže Benny byl natolik gentlemanem, že se nezmínil, že jeho nejlepší děvče najednou začalo nepříjemně páchnout.

Asi o tři hodiny později dorazili k hranicím vnitřního města. Policajt, který je kontroloval, ocenil jediným pohledem stopy po kulcích a zašklebil se.

"Ahoj, Benny," řekl přátelským tónem. "Bavili jste se dobře, mládeži?"

"Jasan," odpověděl Benny. "Dneska večer jsme se opravdu vodvázali, pane. Faktickej vodvaz."

"Díval jsem se na zprávy v televizi," poznamenal polda a nespěchal, aby jim vrátil průkazy. "Zdá se, že na východ od města se dnes večer něco dělo. Naši chlapci honili nějakého podvodníka, který si bez dovolení vypůjčil nedovolenou techniku, aby se mohl předvádět jako kouzelník voodoo. Neviděli jste něco takového?"

"Ne," odsekl Benny lakonicky. "Jen jsme si trochu vyjeli na čerstvý vzduch, nic víc."

"Je to pravda?" zeptal se polda a zachechtal se.

"Je to pravda," řekl Benny. "Ale fakt jsme si užili, že jo?"

"Vodvaz," řekli Mikey a Děčila jedním dechem.

"Vodvaz," řekla Fay jako ozvěna jen o půl slabiky později. Její hlas zněl podivně dutě - ale legrační bylo, že si Benny uvědomil, že poprvé použila toho slova správně; konečně pochopila jeho význam. Přesto měl pocit, že už si s ním nikdy nevyjede. Ve skutečnosti měl podezření, že si dost dlouho nevyjede s *nikým*. Zůstane doma v arše Výšin a bude se snažit zapomenout na divoký a sladký svět Skleníků.

Nedokázala to zvládnout. Zlomilo ji to, zatímco Benny zůstal celý. Uvědomil si, že od chvíle, kdy poprvé upřel obdivný zrak na její dokonale vymodelovanou tvář, se jí stále něco snažil dokázat, ale teprve teď objevil, o co vlastně šlo.

*Nažehlení panáci a červenající se buchty*, řekl si v duchu, když odjížděl od brány. *Tupci, sukně a domácí putky. Takoví jsou na Výšinách všichni. Oloupej nablýskanou slupku a pod ní jsou jeden jako druhý. Mysli si, že jim patří svět, ale nic nevydrží.*

Naplněn uspokojením zajel s Chroustem do tmavé tlamy garáže pod klimatizovaným blokem, kde všichni bydleli, a znovu se zamyslel nad tím, jaké to asi je vstát z mrtvých.

***přeložil Stanislav Švachouček  
ilustroval Jiří Lhota***

# Philip K. Dick

## Únikový syndrom

Policejní důstojník Caleb Myers zachytil rychle jedoucí vozidlo na svém radaru. Okamžitě pochopil, že řidiči se podařilo odstranit omezovač; vůz rychlostí sto šedesát mil za hodinu překročil zákonem povolený limit. Proto bylo také hned jasné, že řidič patří k třídě Modrých, k inženýrům a technikům schopným trochu si pohrát se svým autem. Ze zatčení by se tedy mohla vyklubat dost náročná, až riskantní záležitost.

Myers se spojil vysílačkou s policejním vozidlem vzdáleným deset mil po dálnici. "Ustřelte mu napájecí zdroj, až pojedete kolem," požádal svého kolegu důstojníka. "Jede příliš rychle na to, abyste mu zablokovali cestu, souhlasíte?"

Ve 3.10 v noci byl vůz zastaven; bez přívodu energie bezmocně doklouzal na krajnici a zůstal stát. Myers stiskl několik tlačítek, lenivým tempem se rozletěl na sever, až zahlédl bezmocné vozidlo a červeně blikající policejní auto, které se k němu probíjelo hustou dopravou. Přistál právě ve chvíli, kdy na místo dorazil jeho kolega.

Velmi opatrně spolu kráčeli ke stojícímu vozu a šetřili jim skřípal pod podrážkami.

V autě seděl štíhlý muž v bílé košili a s kravatou; upřeně hleděl kupředu se zmateným výrazem ve tváři. Když k němu přistoupili dva policejní důstojníci oblečení v šedých uniformách nafouklých neprůstřednými bublinami chránícími jejich tělo od hlavy až ke stehům a s laserovými puškami v rukou, ani se nepohnul. Myers otevřel dveře vozu a nahlédl dovnitř, zatímco jeho kolega stál s připravenou zbraní pro případ, že by to byla další léčka; jen v tomto týdnu bylo zabito pět mužů z místního oddělení v San Francisku.

"Dobře víte," řekl Myers mlčícímu řidiči, "že za poškození omezovače rychlosti se odebrá řidičák na dva roky nepodmíněně. Stálo vám to za to?"

Po chvíli k němu řidič otočil tvář a řekl: "Je mi špatně."

"Psychicky nebo fyzicky?" Myers se dotkl knoflíku nouzového volání na límci a spojil se s linkou číslo 3 Všeobecné nemocnice v San Francisku; kdyby to bylo nutné, mohl tu mít sanitku do pěti minut.

Řidič zachraptěl: "Všechno mi připadá nereálné. Myslel jsem, že když pojedu dost rychle, mohl bych se dostat někam, kde jsou věci skutečné." Pátravě vztáhl ruku k palubní desce vozu, jako by nevěřil, že tam bohatě čalouněný povrch opravdu je.

"Dovolte, abych vám nahlédl do krku, pane," řekl Myers a posvítil mu baterkou do obličej. Zvedl mu hlavu za bradu a když muž automaticky otevřel ústa, podíval se dovnitř přes řadu bezvadně ošetřovaných zubů. "Vidíte tam něco?" zeptal se jeho kolega.

"Ano." Zahlédl kovový záblesk. Antikarcinomová jednotka voperovaná do krku; jako většina mimozemšťanů měl i tento muž chorobný strach z rakoviny. Pravděpodobně strávil většinu života v nějaké vesmírné kolonii, kde dýchal čistý vzduch, umělou atmosféru vytvořenou automatickým zařízením ještě před počátkem lidského osídlování. Takže jeho fobie byla pochopitelná.

"Mám svého vlastního doktora na plný úvazek." Řidič sáhl do kapsy a vytáhl náprsní tašku, z níž vylovil navštívenku. Třesoucí se rukou podal kartičku Myersovi. "Je specialistou na psychosomatickou medicínu v San José. Mohli byste mě tam nějak dopravit?"

"Nejste nemocen," řekl Myers. "Jen jste se ještě plně nepřízpůsobil Zemi, její gravitaci, atmosféře a dalším podmínkám. Teď je čtvrt na čtyři v noci a váš doktor - Hagopian nebo jak se jmenuje - vás nemůže přijmout." Znovu si prohlédl navštívenku, která ho poučila:

*Tento muž je pod lékařským dohledem. V případě jakéhokoli podivného chování mu okamžitě zajistěte lékařskou pomoc.*

"Pozemští doktoři," poznamenal jeho kolega, "neberou pacienty po úředních hodinách; to si musíte uvědomit, pane..." Vztáhl k němu ruku. "Mohl bych vidět váš řidičský průkaz, prosím?"

Řidič mu bezmyšlenkovitě podal celou náprsní tašku.

"Jed'te domů," řekl mu Myers. Podle řidičského průkazu se muž jmenoval John Cupertino. "Jste ženatý? Možná by si pro vás mohla dojet vaše manželka; vezmeme vás do města... auto raději nechte tady a dnes už nesedejte za volant. A co se týče té rychlosti..."

Cupertino řekl: "Nejsem zvyklý na omezení rychlosti. Na Ganymedu nemáme dopravní problémy; jezdíme kolem dvě stě padesátí." Jeho hlas zněl podivně bezbarvě. Myers okamžitě pomyslel na drogy, zvláště na stimulanty thalamu; Cupertino se přímo třásl netrpělivostí. To by mohlo vysvětlit i odstranění omezovače rychlosti, celkem snadný zákrok pro muže zvyklého na práci se stroji. Ale přesto...

Za tím vším něco bylo. Myers to vycítil na základě své dvacetileté zkušenosti.

Sáhl do otevřené schránky na rukavice a posvítil si dovnitř baterkou. Dopisy, seznam motelů doporučených AAA...

"Vy zřejmě nevěříte, že jste doopravdy na Zemi, že, pane Cupertino?" řekl Myers. Pozorně pohlédl muži do tváře postrádající sebe-menší výraz. "Jste prostě jedním z těch praštěných fetáků, který si myslí, že tohle všechno je drogami vyvolaná fantazie způsobená pocitem viny... Myslíte si, že jste ve skutečnosti doma na Ganymedu a sedíte si v obýváku svého dvacetipokojového *demesne* - bezpochyby obklopen automatickými služky, že?" Zachechtal se a obrátil se ke kolegovi. "Na Ganymedu roste volně v přírodě," vysvětlil. "Myslím rostlinu. Výtažek se jmenuje frohedadrin. Rozemelou se usušené stonky, udělá se z nich pasta, pak se vaří, stáčí, filtruje, nakonec se z toho balí cigarety a kouří se. A potom..."

"Nikdy jsem nebral frohedadrin," řekl John Cupertino nepřítomně, s pohledem upřeným přímo před sebe. "Vím, že jsem na Zemi. Ale něco se mnou není v pořádku. Podívejte se." Zvedl ruku a prostrčil dlaní bohatě čalouněnou palubní deskou; Myers viděl, jak ruka zmizela až po zápěstí. "Vidíte? Kolem mne je všechno neskutečné jako stíny. Vy oba; mohl bych vás nechat rozplynout jen tím, že bych soustředil pozornost na něco jiného. Myslím, že bych mohl. Ale *-já nechci!*" Hlas mu skřípal strachem. "Chtěl bych, abyste byli skuteční; chci, aby tohle všechno bylo skutečné, včetně doktora Hagopiana."

Důstojník Myers zapnul svůj laryngofon, přepnul vysílač na linku dva a řekl: "Dejte mi doktora Hagopiana ze San José. Tohle je nouzové volání; neavte se s odpovídací službou."

Něco cvaklo, jak se uskutečnilo spojení.

Myers pohlédl na svého kolegu a řekl: "Sám jste to viděl. Viděl jste, jak prostrčil ruku přístrojovou deskou. Možná, že nás opravdu může nechat zmizet." Nijak zvlášť to netoužil vyzkoušet. Byl zmaten a najednou si přál, aby býval nechal Cupertino hnát se nedovolenou

rychlostí po dálnici třeba až do bezvědomí, kdyby to bylo opravdu nutné. Kam by jen chtěl.

"Já vím, proč tohle všechno," řekl Cupertino napůl pro sebe. Vytáhl cigarety a zapálil si; ruka se mu už třásla o něco méně. "Je to kvůli Carol, mě ženě. Kvůli její smrti."

Žádný z policistů mu neodporoval. Mlčeli a čekali, až se ozve doktor Hagopian.

Gotlieb Hagopian přivítal svého pacienta pana Cupertino ve své jinak zavřené ordinaci na předměstí San José. Měl kalhoty oblečené přes pyžamo a vestu zapnutou na všechny knoflíky, aby mu nebylo v chladné noci zima. Rozsvítil, zapnul topení a přemýšlel, jaký dojem asi dělá na svého pacienta s vlasy rozježenými na všechny strany.

"Promiňte, že jsem vás vzbudil," řekl Cupertino, ale v jeho hlase nezazněl omluvný tón. Zdálo se, že je ve čtyři ráno dokonale vzhůru. Seděl se zkříženýma nohama a kouřil; doktor Hagopian si sebe bručel a brblal zbytečné výhrady, ale přesto šel do zadního pokoje zapnout kávovar; alespoň *tohle* si mohl dovolit.

"Ti policisté," řekl Hagopian, "si podle vašeho chování mysleli, že jste si nejspíš vzal nějaké stimulanty. My víme své." Dobře věděl, že Cupertino býval vždy takový; občas míval mírně manické stavy.

"Nikdy jsem neměl zabít Carol," řekl Cupertino. "Od té doby už to nikdy nebylo j ako dřív"

"Teď vám schází? Když jste mě včera navštívil, tak jste říkal..."

"Ale to bylo ve dne; když svítí slunce, cítím se vždy jistější. Mimochodem - najal jsem si právníka. Jmenuje se Phil Wolfson."

"Proč?" Proti Cupertinoovi se nevedl žádný proces; oba to věděli.

"Potřebuji radu profesionála. Abych doplnil vaši pomoc. Nestěžuji si na vás, doktore, neberte to jako urážku. Ale v mé situaci jsou některé stránky, které jsou spis právní než lékařské povahy. Svědomí je zajímavý jev; částečně patří do oblasti psychologie, částečně..."

"Kávu?"

"Proboha ne. Podráždila by mi bloudivý nerv na celé hodiny."

Doktor Hagopian řekl: "Říkal jste policistům o Carol? O tom, že jste ji zabil?"

"Jen jsem řekl, že je mrtvá. Byl jsem opatrný."

"Moc opatrný jste nebyl, když jste jel přes sto Šedesát. Zrovna dnes popisovali v *Chronicle* - stalo se to na Pobřežní dálnici - jak dálniční hlídka dezintegrovala vůz, který jel sto padesát; a bylo to legální. Veřejná bezpečnost, životy..."

"Varovali ho," připomněl Cupertino. Nezdálo se, že by byl znepokojen; dokonce se ještě více uklidnil. "Odmítl zastavit. Byl opilý."

Doktor Hagopian řekl: "Vy samozřejmě víte, že Carol žije. Faktem je, že žije na Zemi, v Los Angeles."

"Samozřejmě," kývl podrážděně Cupertino. Proč musel Hagopian připomínat známé věci? Diskutovali o tom snad tisíckrát a psychiatr se zřejmě chystal položit mu znovu svou starou hádanku; jak jste ji mohl zabít, když víte, že žije? Cítil se unavený a podrážděný; sezení s doktorem Hagopianem nikam nevedlo.

Doktor vzal blok, něco rychle načmáral, pak odtrhl list a podal ho Cupertinovi.

"Recept?" zeptal se Cupertino a nedůvěřivě si ho vzal.

"Ne. Adresa."

Cupertino na něj pohlédl a viděl, že je to adresa v Jižní Pasadeně. Nepochybně to byla adresa Carol; vztekla se na ni zamračil.

"Zkusíme to," řekl doktor Hagopian. "Chci, abyste tam šel a setkal se s ní tváří v tvář. Potom bychom..."

"Řekněte ředitelům ze správné rady Vzdělávacích podniků šesti parafet, aby ji navštívili. Mně ne," řekl Cupertino a podal mu papír nazpět. "Oni jsou zodpovědní za celou tu tragédii; kvůli nim jsem to musel udělat. A vy to víte, tak na mne tak nekoukejte. Byl to jejich plán, který se musel utajit; není to snad tak?"

Doktor Hagopian si povzdychl. "Ve čtyři ráno se všechno zdá trochu zmatené. Celý svět vypadá zlověstně. Je mi známo, že jste byl svého času zaměstnán u Šesti planet na Ganymedu. Ale morální odpovědnost..." Zarazil se. "To je těžké, pane Cupertino. Vy jste stiskl spoušť laseru, takže musíte nést morální odpovědnost."

"Carol se chystala říct místním vidnovinám, že se připravuje povstání k osvobození Ganymedu a buržoazní špička na Ganymedu

patřící většinou k Šesti planetám v něm byla také zapojena; řekl jsem jí, že si nemůžeme dovolit, aby něco prozradila. Chtěla to udělat z nízkých osobních pohnutek, z nenávisti ke mně; nemělo to nic společného se skutečnými problémy, o které šlo. Jako všechny ženy ji hnala osobní ješitnost a raněná pýcha."

"Jed'te na tu adresu v Jižní Pasadeně," naléhal doktor Hagopian. "Navštivte Carol. Přesvědčte sám sebe, že jste ji nezabil, že to, co se stalo před třemi lety na Ganymedu, bylo..." Zamával rukama, jak se pokoušel najít správná slova.

"Ano, doktore," řekl Cupertino kousavě. "Tak jak to bylo? Protože toho dne nebo spíše té noci - jsem střelil Carol přímo mezi oči laserem, přímo do čela. Byla bez pochyby mrtvá, než jsem odešel z bytu, rozhodně dřív, než jsem dojel na kosmodrom a našel meziplanetární loď k Zemi." Pak počkal. Pro Hagopiana bylo těžké najít správná slova, potřeboval čas.

Po nějaké chvíli Hagopian přiznal: "Ano, vaše paměť je dokonalá; tak to mám ve vašem spisu a nemá smysl, abyste mi to opakoval - upřímně řečeno, je mi to v tuto časnou hodinu nepříjemné. Nevím, proč si to pamatujete právě tak; vím, že je to falešná vzpomínka, protože jsem se setkal s vaší ženou, mluvil jsem s ní, vedl s ní korespondenci, všechno po datu, kdy jste ji prý podle svých vzpomínek zabil. Alespoň tohle vím jistě."

Cupertino řekl: "Řekněte mi jediný dobrý důvod, proč bych ji měl navštívit." Pohnul rukou, jako by chtěl papír roztrhnout yejpůl.

"Jeden?" Doktor Hagopian se zamyslel. Vypadal unaveně. "Ano, můžu vám říct dobrý důvod, ale vy ho pravděpodobně odmítnete."

"Zkuste to."

Doktor Hagopian řekl: "Carol byla přítomna na Ganymedu té noci, kdy jste ji prý zabil. Možná, že by vám mohla říct, jak jste získal své falešné vzpomínky; v korespondenci se mnou naznačila, že o tom něco ví." Pohlédl na Cupertino. "Víc mi neřekla."

"Pojeďu tam," řekl Cupertino a rozhodně zamířil ke dveřím Hagopianovy ordinace. Podivné, pomyslel si, získávat informace týkající se smrti určité osoby přímo od ní. Ale doktor měl pravdu; Carol byla jediným člověkem, který byl té noci určitě přítomen přímo na místě... už dávno si měl uvědomit, že by ji měl vyhledat.

Netešil se na okamžik, kdy bude muset čelit krizi své logiky.

V šest ráno stál u dveří Carol Holtové Cupertinoové. Musel mnohokrát zazvonit, než se dveře malého jednopokojového bytu otevřely. Carol v průsvitné modré nylonové noční košili a bílých kožesinových bačkůrkách stála proti němu. Kolem ní se protáhla ven kočka.

"Pamatuješ se ještě na mne?" zeptal se Cupertino a ustoupil kočce z cesty.

"Ach bože." Carol si odhrnula z očí pramen světlých vlasů a přikývla. "Kolik je hodin?" Téměř prázdná ulice byla zaplavena šedým chladným světlem. Carol se zachvěla a zkřížila ruce na prsou. "Jak to, že jsi tak brzo vzhůru? Nikdy jsi nevstával před osmou."

"Ještě jsem nešel spát." Protáhl se kolem ní dovnitř a ocitl se v tmavém obýváku se staženými roletami. "Nenašlo by se tu trochu kávy?"

"Jistě."

Lhostejně zamířila do kuchyně a stiskla na sporáku tlačítko označené HORKÁ KÁVA. Nejdřív se objevil jeden, za okamžik druhý šálek, z obou stoupala voňavá pára. "Pro mně se smetanou," řekla, "pro tebe smetanu a cukr. Jako pro dítě." Podala mu šálek; její vůně plná tepla a něhy se mísila s vůní kávy.

Cupertino řekl: "Nezestárla jsi ani o den a už to budou dobré tři roky." Ve skutečnosti byla dokonce ještě štíhlejší a pružnější.

Carol si sedla na kuchyňský stůl, skromně si složila ruce do klína a řekla: "Je to podezřelý?" Měla červené tváře a oči jí zářily.

"Ne, to měla být poklona." Také si sedl. "Poslal mě sem Hagopian; rozhodl se, že bych tě měl navštívit. Nejspíš..."

"Ano," řekla Carol, "setkala jsem se s ním. Několikrát jsem byla služebně v Severní Kalifornii a zašla jsem k němu... Požádal mě o to v dopise. Líbil se mi. Ve skutečnosti bys teď už měl být vyléčen."

"Vyléčen?" Pokrčil rameny. "Mám pocit, že ano. Ale..."

"Ale pořád máš svou utkvělou představu. Hlubokou depresivní utkvělou představu, které tě žádná psychoanalýza nezbaví. Je to tak?"

Cupertino řekl: "Pokud myslíš mé vzpomínky na to, jak jsem tě zabil, tak ano. Pořád na to myslím. *Vím, že se to stalo.* Doktor Hagopian si myslel, že bys mi o tom něco mohla říct; koneckonců, jak mě upozornil..."

"Ano," souhlasila, "ale má opravdu cenu, abych to s tebou všechno znovu probírala? Je to tak únavné a je probíhá teprve šest ráno. Nemohla bych se vrátit do postele a sejít se s tebou někdy později, třeba večer? Ne?" povzdechla si. "Oukej. Dobře, tak ses pokoušel mě zabít. Měl jsi v ruce laser. Stalo se to v našem bytě v Novém Detroitu-G na Ganymedu dvanáctého března 2014."

"Proč jsem tě chtěl zabít?"

"Ty víš." Mluvila hořce a dívala se na něj s odporem.

"Ano." Za celých pětadvacet let života neudělal tak vážnou chybu. Věděla o přípravě povstání a to jí při rozvodovém řízení dávalo převahu. Mohla mu diktovat podmínky, jak ji napadlo. Finanční vypořádání se nakonec ukázalo pro něj nesplnitelné, takže se vydal do jejich společného bytu - tou dobou už se vystěhoval a našel si vlastní malý byt na druhém konci města - a řekl jí přímo a po pravdě, že nemůže uspokojit její požadavky. Proto Carol hrozila, že půjde do vi dno vin k externím spolupracovníkům *New York Times a Daily News*, kteří pracovali na Ganymedu.

"Vzal sis svou laserovou pistolku," říkala právě Carol, "a seděl jsi tam, hrál sis s ní a moc nemluvil. Ale přesto se ti podařilo vysvětlit svůj názor; buď přijmu nespravedlivé vyrovnání..."

"Vystřelil jsem?"

"Ano."

"A zasáhl jsem tě?"

Carol řekla: "Netrefil ses a já vyběhla ven z bytu a chodbou k výtahu. Sjela jsem dolů a z místnosti ostražky v přízemí jsem zavolala policii. Přijeli a našli tě stále ještě v bytě." Její hlas zněl unaveně. "Našli tě v slzách."

"Kristepane," řekl Cupertino. Chvilí oba mlčeli a pak se napili kávy. Ruka jeho ženy se chvěla a šálek zacinkal o talířek.

"Přirozeně," poznamenala Carol věčně, "pokračovala jsem v rozvodovém řízení. Za daných okolností..."

"Doktor Hagopian sejiomníval, že bys mohla vědět, proč si myslím, že jsem tě té noci zabil. Řekl, žeš mu v dopise něco naznačila."

Její modré oči zajiskřily. "*Tu noc jsi neměl žádné falešné vzpomínky.* Věděl jsi, že ses netrefil. Prokurátor Amboynton ti dal vybrat mezi léčením pod psychiatrickým dohledem a obviněním z pokusu o vraždu prvního stupně. Vybral sis přirozeně to první, proto jsi teď v péči doktora Hagopiana. Ty falešné vzpomínky... můžu ti přesně říct, kdy se objevily. Navštívil jsi svého zaměstnavatele, Vzdělávací podniky šesti planet, tedy především jejich psychologa doktora Edgara Greena spolupracujícího s osobním oddělením. Bylo to krátce před tvým odletem z Ganymedu a přiletem sem na Zemi." Vstala, aby si doplnila šálek, už byl prázdný. "Předpokládám, že právě doktor Green ti implantoval falešné vzpomínky na to, jak jsi mne zabil."

"Ale proč?" zeptal se Cupertino.

"Věděli, žeš mi řekl o plánech na povstání. Měl jsi spáchat sebevraždu z pocitu viny a osamělosti, jenže ty sis místo toho rezervoval let na Term, jak ses domluvil s Amboyntonem. Ve skutečnosti ses opravdu pokusil o sebevraždu během letu... ale to si musíš pamatovat."

"Pokračuj, vyprávěj mi o tom." Nepamatoval si žádný sebevražedný pokus.

"Ukážu ti výstřižek z vidnovin. Schovala jsem si ho, pochopitelně." Carol vyšla z kuchyně; její hlas zazněl z ložnice. "Z hloupé sentimentality. *Cestující na meziplanetární lodi přistižen při pokusu...*" Hlas se jí zlomil a chvíli bylo ticho.

Cupertino seděl, čekal a srkal kávu. Věděl, že Carol nemohla mít takový článek. Protože k žádnému podobnému pokusu nedošlo.

Carol se vrátila do kuchyně se zmateným výrazem ve tváři. "Nemůžu ho najít. Ale vím, že jsem ho měla v prvním díle *Vojny a míru*; používala jsem ho jako záložku." Vypadala zmateně.

Cupertino řekl: "Nejsem jediný, kdo má falešné vzpomínky. Alespoň to tak vypadá." Poprvé po třech letech měl pocit, že postupuje kupředu.

Ale cíl jeho pátrání se ztrácel v mlze. Alespoň zatím. "Nerozumím tomu," řekla Carol, "něco není v pořádku."<sup>11</sup>

Čekal v kuchyni, zatímco se Carol v ložnici oblékala. Konečně vyšla ven, měla na sobě zelený svetr, sukni a střevice na vysokém podpatku; zatímco si kartáčovala vlasy, zastavila se u sporáku a stiskla tlačítka pro volbu toastu a dvou vajíček naměkko. Bylo kolem sedmé; světlo venku na ulici už nebylo šedé, ale spíš slabě nazlátlé. Zesílil i dopravní ruch; John slyšel uklidňující zvuky zásobovacích vozidel a osobních aut rozvážejících lidi do práce.

"Jak jsi chytla tenhle jednopokoják?" zeptal se. "Myslel jsem, že v Los Angeles se dá sehnat jenom byt v mrakodrapu, stejně jako v Pobřežní oblasti."

"Přes své zaměstnavatele."

"A kdo jsou tví chlebodárci?" Najednou se celý napjal a znejistěl; zjevně měli velký vliv. Jeho žena se vyvíhla.

"Společnost Padající hvězda."

Nikdy o nich neslyšel. Překvapeně řekl: "A oni působí i mimo Terru? Kdyby byli meziplanetární společnosti, tak by jistě..."

"Je to holding. Jsem odborným poradcem předsedy správní rady; dělám průzkum trhu." Pak dodala: "Tví původní zaměstnavatelé, Vzdělávací podniky šesti planet, nám patří; máme kontrolní balík. Ne že by na tom záleželo, je to jen náhodná shoda okolností."

Snídala a nic mu nenabídla; zřejmě ji to ani nenapadlo. Mrzutě sledoval známé půvabné křivky, které opisovaly vidlička a nůž v jejích rukou. Předváděla se s afektovaností drobné buržoazie, na tom se nic nezměnilo. Ve skutečnosti byla ještě půvabnější a ženštější než dřív.

"Myslím, že tomu rozumím," řekl Cupertino.

"Prosím?" Vzhledla a její modré oči na něm tázavě spočinuly. "Čemu rozumíš, Johnny?"

Cupertino řekl: "Tobě. Tvé existenci. Jsi zřejmě skutečná - stejně skutečná jako všechno ostatní. Stejně jako město Pasadena, jako tenhle stůl..." Uhodil prudce na plastickou desku kuchyňského stolu. "Stejně skutečná jako doktor Hagopian nebo ti dva policisté, kteří mě dnes ráno zastavili." Pak dodal: "*Ale jak moc je to reálné? To je, myslím, hlavní otázka.* Vysvětlovalo by to můj pocit, že mohu prostrčit ruce pevnou hmotou, například palubní deskou svého auta, jak jsem to udělal. Ten nepříjemný pocit, že nic kolem mne není skutečné, že Žiju ve světě stínů."

Carol, která se na něj dívala, se náhle rozesmála. Pak se vrátila k jídlu.

"Možná," řekl Cupertino, "že jsem ve vězení na Ganymedu nebo na jejích psychiatrické klinice. Kvůli svému zločinu. A po těch letech, která uplynula od tvé smrti, jsem si vytvořil ve fantazii svůj vlastní svět."

<sup>11</sup> Ach bože," řekla Carol a potřásla hlavou, "Nevím, jestli se mám smát nebo tě litovat; je to prostě příliš..." Mávla rukou. "Příliš smutné. Opravdu tě lituju, Johnny. Než by ses vzdal svých představ, raději věříš, že celá Terra je jenom výtvozem tvého mozku, i s lidmi a se vším všudy. Poslechni... nebylo by jednodušší, kdyby ses vzdal svých utkvělých představ? Stačí jen opustit tu myšlenku, žeš mne zabil..."

Zazvonil telefon.

"Promiň." Carol si rychle otřela ústa a vstala, aby ho zvedla. Cupertino zůstal kde byl a zamračeně si hrál s kouskem toastu, který jí spadl s talíře. Máslo mu zamastilo prst a on ho bezmyšlenkovitě olízl. Najednou si uvědomil, že má hrozný hlad; byl Čas, kdy byl zvyklý snídat. Protože tu Carol nebyla, přešel ke sporáku a začal mačkat tlačítka. Konečně měl před sebou své vlastní jídlo, slaninu, míchaná vajíčka, toast a horkou kávu.

*Ale jak mohu žít? zeptal se sám sebe. Jak přijímat potravu, pokud je tohle jen vymyšlený svět?*

*Zřejmě jím skutečné jídlo, rozhodl se. Vězeňská nebo nemocniční strava; jídlo existuje a já ho doopravdy jím. I ta místnost existuje, stěny a podlaha... ale ne tahle místnost. Ne tyhle stěny a ne tahle podlaha.*

*A lidé... taky existují. Ale ne tahle žena. Ne Carol Holtová Cupertinová. Někdo jiný. Neosobní zdravotní sestra nebo bachař. A doktor. Možná dokonce, uvažoval, doktor Hagopian.*

*Tak to bychom měli,* řekl si Cupertino pro sebe. *Doktor Hagopian je opravdu mým psychiatrem.*

Carol se vrátila do kuchyně a usadila se opět u talíře s nyní už vychladlým jídlem. "To je pro tebe. Doktor Hagopian."

Okamžitě se zvedl a šel k telefonu.

Na malé obrazovce vypadala doktorova tvář vyčerpaně a napjatě. "Vidím, že jste dorazil na místo, Johnne. Tak co? Co se dělo?"

Cupertino se zeptal: "Kde jsme, Hagopiane?"

Psychiatr se zamračil a řekl: "Já ne..."

"Oba jsme na Ganymedu, že?"

Hagopian zavrtěl hlavou: "Já jsem v San José a vy v Los Angeles."

"Myslím, že vím, jak vyzkoušet svou teorii," řekl Cupertino. "Přestanu se u vás léčit; pokud jsem vězeň na Ganymedu, nepůjde to, ale pokud jsem plnoprávný občan Terrýjak tvrdíte..."

"Jste na Zemi," namítl Hagopian, "ale nejste plnoprávný občan. Pro pokus vraždy své ženy jste *povinen* přijmout mou pravidelnou lékařskou péči. Dobře to víte. Co vám Carol řekla? Mohla něco říct k událostem té noci?"

"Řekl bych, že ano," kývl Cupertino. "Dověděl jsem se, že pracuje pro společnost, která vlastní většinový podíl Vzdělávacích podniků šesti planet; už jenom tohle stojí za výlet až sem. Musím teď najít důkazy, že ji zaměstnalo Šest planet, aby na mne pošťovala psy."

"P... prosím?" Hagopian zamrkl.

"Hlídal mě. Aby měli jistotu, že jsem zůstal loyální. Nejspíš se báli, že se chystám prozradit detaily povstání pozemským úřadům. Tak vyčlenili Carol, aby mě hlídala. Řekl jsem jí o těch plánech a tím jsem dokázal, že jsem nespolehlivý. Takže Carol nejspíš dostala příkaz mě zabít; pravděpodobně se o to pokusila a neuspěla. Jenže každý, kdo se do toho zamíchal, byl potrestán pozemskými úřady. Carol unikla, protože oficiálně nebyla zaměstnancem Šesti planet..."<sup>11</sup>

"Počkejte," řekl doktor Hagopian. "Zní to téměř logicky, ale..." Zvedl ruku. "Pane Cupertino, povstání bylo úspěšné, to je historický fakt. Před třemi lety Ganymedes, Io a Callisto svrhly nadvládu Terry a staly se samostatnými svrchovanými měsíci. Každý třetí rok to ví. Byla to takzvaná Trilunární válka v roce 2014. Spolu jsme o tom nikdy nemluvali, ale předpokládal jsem, že o tom víte, protože..." Neurčitě mávl rukou. "Prostě jako o jiných věcech z historie."

John Cupertino se otočil od telefonu ke Carol a zeptal se: "Je to tak?"

"Ovšem," potvrdila Carol. "Do tvého snového světa patří i to, že tvé malé povstání padlo, že?" Usmála se. "Pracoval jsi pro ně osm let, projeden z největších ekonomických kartelů, řídil jsi ho a financoval a pak ses z nějakého záhadného důvodu rozhodl ignorovat jeho úspěch. Opravdu tě lituji, Johnny; to je zlé."

"Nějaký důvod tu musí být," řekl Cupertino. "Důvod, proč to nevím. Proč se rozhodli to přede mnou zatajit." Rozčileně vztáhl ruku před sebe...

Jeho třesoucí se ruka se ponořila do obrazovky videotelefonu a zmizela. Okamžitě ji stáhl zpět; znovu se objevila. Ale viděl ji zmizet. Viděl a pochopil.

Iluze to byla dobrá - ale ne dost dobrá. Jednoduše řečeno, nebyla dokonalá; měla svá omezení:

"Doktore Hagopiane," řekl drobné tváří na obrazovce. "Myslím, že vás přestanu navštěvovat. Od tohoto rána máte padáka. Účet mi pošlete domů a vřelé díky." Zvedl ruku, aby vypnul spojení.

"To nemůžete," řekl Hagopian okamžitě. "Jak jsem řekl, máte to nepodmíněně. Musíte se s tím smířit, Cupertino; jinak budete muset znovu před soud, ještě jednou, a já vím, že nechcete. Prosím, věřte mi, bylo by to pro vás zlé."

Cupertino vypnul přístroj a obrazovka pohasla.

"Víš, on má pravdu," poznamenala Carol z kuchyně.

"Lže," řekl Cupertino. Pomalu přešel zpět, usadil se naproti ní a znovu se dal do snídání.

Když se vrátil do svého bytu v Berkeley, zavolał dálkově doktora Edgara Greena ze Vzdělávacích podniků šesti planet na Ganymedu. Během půlhodiny měl spojení.

"Pamatujete se na mne, doktore Greene?" zeptal se, když se ocitl tváří v tvář jeho obrazu. Trochu odulá tvář muže středního věku mu nebyla povědomá; nevěřil, že už někdy toho člověka viděl. Ale přesto jedna základní složka reality vydržela test; doktor Edgar

Green v osobním oddělení Šesti planet existoval; alespoň v tom Carol mluvila pravdu.

"Už jsem se s vámi setkal," řekl doktor Green, "ale jméno mi bohužel vypadlo z paměti, pane."

"John Cupertino. Nyní Terra, dříve Ganymedes. Asi před třemi lety jsem byl jedním z účastníků dost senzačního rozvodového řízení, někdy před povstáním na Ganymedu. Byl jsem obviněn, že jsem zabil svou ženu Carol. Pomůže vám to, doktore?"

"Hmmm," zamružel doktor Green a zamračil se. Zvedl obočí. "Byl jste osvobozen, pane Cupertino?"

John zaváhal a pak řekl: "Já... v současné době jsem pod psychiatrickým dohledem, tady v Pobřežní oblasti v Kalifornii. Pokud vám to pomůže..."

"Předpokládám, že jste byl prohlášen za člověka, který nebyl za svůj čin zodpovědný. A proto jste nemohl být postaven před soud."

Cupertino opatrně přikývl.

"Možná," řekl doktor Green, "že jsem s vámi mluvil. Velmi mlhavě si na něco vzpomínám. Ale setkávám se s takovou spoustou lidí... pracoval jste tu?"

"Ano," potvrdil Cupertino:

"A co vlastně od mne chcete, pane Cupertino? Zřejmě něco chcete, když jste objednal dost drahý dálkový hovor. Navrhuji z ryze praktických důvodů - v zájmu vaší peněženky například - abyste šel k věci."

"Chtěl bych, abyste mi poslal mé zdravotní záznamy," řekl Cupertino. "Mně, ne mému psychiatrovi. Dá se to zařídit?"

"K čemu je chcete, pane Cupertino? Abyste získal zaměstnání?"

Cupertino se zhluboka nadechl. "Ne, doktore. Abych si byl absolutně jist, jaké léčebné techniky byly v mém případě použity vámi a personálem, který pracoval pod vašim vedením. Mám důvod se domnívat, že jsem u vás podstoupil závažný léčebný zákrok. Mám právo to vědět, že ano, doktore? Mám pocit, že ano." Čekal a přemýšlel, *mám asi jednu šanci z tisíce, že z toho člověka vytáhnu něco cenného*. Ale stálo to za pokus.

"Léčebný zákrok? Jistě se mýlíte, pane Cupertino; my děláme jen testy profesní vhodnosti, profilové analýzy... my tu neléčíme. Naším jediným zájmem je vyšetřit uchazeče o zaměstnání, aby..."

"Doktore Greene," zeptal se Cupertino, "zapojil jste se osobně do povstání před třemi lety?"

Green pokrčil rameny. "Všichni jsme se ho zúčastnili. Každý člověk na Ganymedu byl plný vlastenectví." Mluvil uhlazeným ironickým tónem.

"Byl byste pro záchranu povstání schopen," řekl Cupertino, "vložit do mého mozku falešnou vzpomínku, aby..."

"Lituji," přerušil ho doktor Green. "Je zřejmé, že trpíte utkvělou myšlenkou. Nemá smysl, abyste plýtvat penězi na tento hovor; vůbec se divím, že vám nechali přístup k vnějším linkám."

"Ale taková vzpomínka se dá implantovat," trval na svém Cupertino. "Moderními psychiatrickými metodami se to dá udělat. To přiznejte."

Doktor Green si povzdechl. "Ano, pane Cupertino. Je to možné už od poloviny dvacátého století. Tyto metody byly vyvinuty v Pavlovově institutu v Moskvě už kolem roku 1940 a zdokonaleny v době Korejské války. Člověk může být přinucen, aby věřil čemukoli."

"Takže Carol by mohla mít pravdu." Nevěděl, zdali se má radovat nebo být rozčarován. To by znamenalo, jak si uvědomil, že není vrah; to byla hlavní otázka. Carol byla naživu a jeho zkušenost z Terry, její lidé, města a objekty, byla pravé. A přesto... "Kdybych přiletěl na Ganymedes," řekl náhle, *mohl bych nahlédnout do svého spisu?* Je jasné, že pokud bych mohl absolvovat takovou cestu, nejsem blázen pod nuceným dohledem. Možná jsem nemocen, doktore, ale ne tolik." Čekal; měl malou šanci, ale za pokus to stálo.

"Tak tedy," zamyslel se doktor Green, "společnost nemá žádnou směrnici, která by zakazovala zaměstnanci... nebo bývalému zaměstnanci... nahlédnout do svého osobního spisu; myslím, že bych vám ho mohl půjčit. Ale přesto bych se nejdřív rád poradil s vašim psychiatrem. Můžete mi dát jeho jméno, prosím? Pokud bude souhlasit, ušetřím vám cestu; pošlu vám to po videu a večer podle vašeho času držíte kopii v ruce."

Poskytl doktoru Greenovi jméno doktora Hagopiana. Pak zavěsil. Co řekne Hagopian? *Zajímavá* otázka, kterou si nedokázal zodpovědět; neměl ani nejmenší představu, jak se Hagopian rozhoupá.

Ale večer už bude vědět; to bylo jisté.

Měl pocit, že Hagopian bude souhlasit. Ale z úplně jiných důvodů.

Ale na to nezáleželo; Hagopianovy motivy nebyly důležité - jedině, na čem Cupertinovi záleželo, byl jeho spis. Dostat ho do rukou, přečíst si ho a zjistit, zda má Carol pravdu.

O dvě minuty později - ve skutečnosti to byla hrozně dlouhá doba - si najednou z čistá jasná vzpomněl, nedělalo mu žádné potíže si to vybavit, že Vzdělávací podniky šesti planet by neměly sebemenší problémy, kdyby chtěly zfalšovat obsah spisu a vypustit příslušnou informaci. Stačilo poslat na Zemi retušovaný bezcenný dokument.

Takže co by měl udělat dál?

To byla správná otázka. Právě ta, kterou teď nedokázal zodpovědět.

Spis z osobního oddělení Vzdělávacích podniků šesti planet na Ganymedu doručil poslíček společnosti Western Union ještě večer do jeho bytu. John dal poslíčkovi sprotipné, posadil se do obýváku a otevřel spis.

Trvalo mu jen několik minut, než si ověřil své podezření; spis neobsahoval žádné náznaky na implantaci falešné vzpomínky. Bud' byl spis upravován, nebo se Carol mýlila. Mýlila se... nebo lhala. V každém případě mu spis nic neřekl.

Zavolal Kalifornskou univerzitu a po nekonečném přepínání z linky na linku skončil u někoho, kdo věděl, o čem je řeč. "Chci analýzu určitého dokumentu," vysvětlil Cupertino. "Potřebuji zjistit,

kdy byl naposledy upravován. Je to kopie poslaná přes Western Union, takže budete muset vystačit jen<sup>^</sup> s analýzou anachronismů. Chci vědět, zda ten materiál byl napsán před třemi lety nebo později. Myslíte, že se to dá určit na základě tak slabých podkladů?"

"Za poslední tři roky se změnilo málo slov/<sup>1</sup> řekl univerzitní filolog. "Ale můžeme to zkusit. Jak brzy to chcete mít?"

"Tak rychle, jak jen to bude možné," řekl Cupertino.

Zavolal si domovního poslíčka, aby odnesl spis na univerzitu, a pak nějakou dobu přemýšlel o nové skutečnosti, s níž bylo třeba počítat.

Pokud byla jeho zkušenost z Terry jen iluzí, pak chvíle, kdy se jeho vjem nejvíc blížil skutečnosti, nastávala právě při sezeních s doktorem Hagopianem. Pokud se tedy měl někdy vymanit z falešných představ a vnímat skutečnou realitu, mělo by se tak stát právě tehdy; všechno své úsilí musí zaměřit tím směrem. Zdálo se totiž, že jeden fakt se mu podařilo určit naprosto spolehlivě; opravdu se léčí u doktora Hagopiana.

Postoupil k telefonu a začal vytáčet jeho číslo. Minulou noc, po zadržení policisty, mu Hagopian pomohl; bylo příliš brzy, než aby ho znovu navštívil, ale přesto zavolal. Z hlediska své analýzy situace to považoval za opodstatněné; mohl si takový výdaj dovolit... A pak si znovu na něco vzpomněl.

Zatčení. Najednou si vzpomněl, co policista řekl; obvinil ho, že užívá ganymedskou drogu frohedadrin. A měl k tomu důvod; *vždyť projevoval symptomy.*

Možná to byl modus operandi, kterým se udržovaly falešné vzpomínky; dávali mu frohedadrin s malých dávkách, snad v jídle.

Ale nebyla právě tohle paranoidní - jinými slovy šílená - myšlenka?

Ať to tak bylo nebo ne, dávala smysl.

Potřeboval krevní test. Při takové zkoušce se přítomnost drogy ukáže; stačilo se jen zastavit na klinice jeho firmy v Oaklandu a požádat o provedení testu na základě podezření na otravu krve. Test může být hotov do hodiny.

A kdyby se ukázalo, že bere frohedadrin, dokáže si, že má pravdu; je stále ještě na Ganymedu, ne na Zemi. A všechno, co prožil - nebo zdánlivě prožil - byla iluze, jen s výjimkou pravidelných nucených návštěv u psychiatra.

Zřejmě by si měl nechat udělat krevní test ihned. Ale přesto zaváhal. Proč? Teď najednou měl prostředek umožňující rozhodující důkaz, ale přesto váhal.

Chtěl skutečně poznat pravdu?

Jistě by si měl nechat udělat test; na chvíli zapomněl na odhodlání navštívit doktora Hagopiana, šel do koupelny, oholil se, vzal si čistou košili a kravatu a odešel z bytu. Zamířil ke svému vozu; za patnáct minut by mohl být v závodním středisku svého zaměstnavatele.

Zaměstnavatel. Zaváhal s rukou na klice dveří svého vozu, cítil se hloupě.

Pn vytváření falešných vzpomínek se neznámí pachatelé dopustili chyby. Protože nevěděl, kde pracuje. Podstatný kus paměti prostě scházel.

Vrátil se do bytu a zavolal doktora Hagopiana.

Doktor Hagopian se ozval trochu kysele: "Dobrý večer, John. Vidím, že jsi zpátky doma; nezůstal jsi v Los Angeles dlouho."

Cupertino řekl chraptivě: "Doktore, nevím, kde pracuji. Nejspíš se něco nepovedlo; dřív jsem to musel vědět, vlastně až do dneška. Cožpak nechodím do práce čtyři dny v týdnu jako ostatní?"

"Samozřejmě," odpověděl doktor klidně. "Jste zaměstnán u oaklandské firmy Triplan Industries Incorporated na San Pablo Avenue poblíž Jednadvacáté ulice. Podívejte se na přesnou adresu do telefonního seznamu. Ale... já bych řekl, že byste si měl lehnout a odpočinout si; byl jste vzhůru celou noc a je zřejmé, že vaši reakci ovlivňuje únava."

"Předpokládáme," řekl Cupertino, "že se začnou hroutit další části soustavy falešných vzpomínek. To pro mne nebude příjemné." Už jeden chybějící kus ho vyděsil; bylo to jako by ztratil část sebe sama. Nevědět, kde pracuje - na okamžik byl vyřazen z lidské společnosti, dokonce izolován od ostatních občanů. Kolik ještě může zapomenout? Možná že to bylo únavou; smad má Hagopian pravdu. Koneckonců byl příliš starý na to, aby zůstal vzhůru celou noc; už to

nebylo totéž jako před deseti lety, kdy něco podobného nepředstavovalo pro něj ani pro Carol žádný problém.

Uvědomil si, že se ve skutečnosti chce poddat falešným vzpomínkám; nechtěl, aby se svět iluzí rozpadl. Člověk a jeho svět jsou jedno; bez něj neexistuje.

"Doktore," řekl, "mohu vás dnes večer navštívit?"

"Vždyť jste tu včera byl," upozornil ho doktor Hagopian. "Pro další návštěvu tak brzy není žádný důvod. Počkejte do konce týdne. A zatím..."

"Myslím, že už chápu, jak se celý systém falešných vzpomínek udržuje," řekl Cupertino. "Denními dávkami frohedadrinu podávány orálně, pravděpodobně ve stravě. Možná že jsem kvůli cestě do Los Angeles vynechal jednu dávku; to by mohlo vysvětlit, proč se část systému zhroutila. Nebo za to může únava, jak říkáte vy; v každém případě to dokazuje, že mám pravdu; je to celý systém iluzí a nepotřebuji ani krevní test, ani Kalifornskou univerzitu, aby mi to potvrdila. Carol je mrtvá - a vy to víte. Jste můj psychiatr na Ganymedu a já jsem po vašim dohledem, už asi tři roky. Není tomu ve skutečnosti právě tak?" Čekal, ale doktor Hagopian neodpovídal; jeho tvář zůstávala bezvýrazná. "Nikdy jsem nebyl v Los Angeles," řekl Cupertino. "Pravděpodobně se musím spokojit jen s relativně malým prostorem; ve skutečnosti nemám svobodu pohybu. A dnes ráno jsem Carol nejspíš nenavštívil, že?"

Hagopian řekl pomalu: "Co jste to říkal? *Krevní testi* Proč vás napadlo o něj požádat?" Lehce se usmál. "Pokud je všechno jen iluze, bude výsledek krevního testu taky falešný. Tak k Čemu vám bude?"

Na tohle Cupertino nepomyslel; zůstal, jako když do něj uhořel blesk, mlčel a nedokázal odpovědět.

"A ten spis, o který jste požádal doktora Greena," pokračoval Hagopian. "Dostal jste ho a poslal na Kalifornskou univerzitu Tria analýzu; to bude taky iluze. Jak by mohl výsledek jejich testů..."

Cupertino ho přerušil: "O tomhle jste se nemohl dovědět, doktore. Můžete vědět, že jsem mluvil s doktorem Greenem, požádal o spis a dostal ho; Green s vámi nejspíš mluvil; Ale o mé žádosti o rozbor na univerzitě jste se nemohl dovědět. Lituji doktore, ale nesouladem mezi vnitřními prvky celá struktura sama sebe popírá. Víte toho o mně příliš mnoho. A myslím, že znám absolutní test, kterým jímifitu podepřít své úvahy."

"Jaký test?" zeptal se Hagopian chladně.

Cupertino řekl: "Pojeďu zpátky do Los Angeles a zabiju Carol ještě jednou."

"Dobrotivý bože, jak..."

"Žena, která je mrtvá tři roky, nemůže zemřít znovu," řekl Cupertino. "Zřejmě nebude možné ji zabít." Chystal se ukončit spojení.

"Počkejte," vyhrkl Hagopian. "Podívejte, Cupertino; musím se teď spojit s policií - donutil jste mě k tomu. Nemohu dovolit, abyste tam jel a zavraždil ženu kvůli..." Zarazil se. "Myslím, abyste jí znovu ukládal o život. Tak dobře, Cupertino, přiznávám, že jsme před vámi utajili několik věcí. V určité míře máte pravdu; jste na Ganymedu, není to Terra."

"Chápu," přikývl Cupertino a zatím nepřerušoval hovor.

"Ale Carol je skutečná," pokračoval doktor Hagopian. Začínal se potit; zřejmě se bál, že mu Cupertino zavěsí, proto se málem zakotal, když ze sebe vysypal: "Je skutečná stejně jako vy nebo já. Pokusil jste se ji zabít, ale nepodařilo se vám to; informovala vidnoviny o chystané vzpouře - a díky tomu nebylo povstání tak docela úspěšné. Jsme teď na Ganymedu obklíčeni kordonem terránských válečných lodí; jsme odříznuti od zbytku Sluneční soustavy, žijeme z nouzových zásob a zatlačují nás stále dál, *ale ještě se držíme.*"

"Tak proč ty falešné vzpomínky?" Cítil, jak ho jako chladná vlna zaplavuje strach; nedokázal ho potlačit, mrazil ho v zádech a stiskl mu ledovou rukou srdce. "Kdo mi to udělal?"

"Nikdo vám nic neudělal. Je to váš vlastní únikový syndrom vyvolaný pocitem viny. Protože to byla vaše vina, Cupertino, že povstání bylo odhaleno; vy jste řekl Carol to hlavní - a dobře to víte. Pokusil jste se o sebevraždu, ale bez úspěchu, a proto jste psychologicky utekl do světa iluzí."

"Kdyby nás Carol zradila pozemským úřadům, nemohla by být na svobodě..."

"Máte pravdu. Vaše žena je ve vězení a tam jste ji také navštívil, v našem vězení v Novém Detroitu-G tady na Ganymedu. Upřímně řečeno, nevím, jaký účinek na vás a na svět vašich fantazií bude mít fakt, že jsem vám to řekl. Mohlo by to dokonce i obnovit plně vnímání strašné situace, v níž my Ganymedané čelíme terránské válečné mašinérii. Během těch tří let jsem vám, Cupertino, občas záviděl; nemusel jste se podívat do očí tvrdé reality jako my ostatní. Teď..." Pokrčil rameny. "Uvidíme."

Po chvíli Cupertino řekl: "Díky za upřímnost."

"Neděkujte mi; prozradil jsem vám to jen proto, abyste se nerozrušil až k použití násilí. Jste můj pacient a já musím myslet na vaše dobro. U vás se nikdy neuvažovalo o trestu, ani teď, ani dřív; rozsah vaší duševní poruchy, váš únik z reality plně ukázal míru lítosti nad důsledky vaší hlouposti." Hagopian vypadal bledý a vyčerpaný. "V každém případě nechtě Carol na pokoji; nemáte právo na pomstu. Najděte si to v bibli, pokud mi nevěříte. Carol si už odpykává trest a bude v tom pokračovat, dokud bude v našich rukou."

Cupertino zavěsil.

*Věřím mu ?* zeptal se sám sebe.

Nebyl si jist. *Carol*, pomyslel si. *Tak tys zahubila naši věc z nízkých, malicherných pohnutek. Z mizerné ženské zahořklosti, protože jsi měla vztek na manžela; odsoudila jsi celý měsíc ke třem letům prohrané nenáviděné války.*

Přešel k šatníku v ložnici a vytáhl laserovou pistoli; zůstala tam schována v krabici od papírových kapesníků celé tři roky od doby, kdy opustil Ganymedes a odletěl na Těmi.

*Ale teď*, řekl si, *přišel čas ji použít.*

Šel k telefonu a zavolal si taxi; tentokrát poletí do Los Angeles veřejným raketovým expresem, nepojede vozem.

Chtěl se dostat ke Carol tak rychle, jak to jen je v lidských silách.

*Jednou jsi mi unikla*, říkal si, když kráčet ke dveřím bytu. *Ale tentokrát ne. Podruhé už ne.*

O deset minut později byl na palubě raketového expresu a mířil ke Carol do Los Angeles.

Před Johnem Cupertinoem ležely *Los Angeles Times* znovu zmateně listoval jejich stránkami a stále nemohl najít ten článek. Proč tam není? ptal se sám sebe. Byla spáchána vražda, byla zastřelena přitažlivá žena.. Šel za Carol do práce, našel ji u psacího stolu, zabil ji před očima spolupracovníků, pak se otočil a bez neménších překážek odešel; všichni byli přimrazeni hrůzou a příliš překvapení, než by mu bránili.

A přesto to nebylo v novinách. Vidnoviny se absolutně o ničem nezmínily.

"Hledáte zbytečně," poznamenal doktor Hagopian a vzhlédl od stolu.

"Musí to tu být," namítl Cupertino tvrdohlavě. "Hrdelní zločin takového kalibru - v čem to mule být?" Zmateně odstrčil vidnoviny stranou. Nechápal smysl; odporovalo to logice.

"Tak za prvé," řekl doktor Hagopian unaveně, "laserová pistole nikdy neexistovala; byla to jen představa. Za druhé, nedovolili jsme vám navštívit ženu, protože jsme věděli, že plánujete násilný čin - s tím jste se netajil. Nenavštívil jste ji a noviny na stole před vámi nejsou *Los Angeles Times*, ale *New Detroit-G Star*... omezují se jen na čtyři strany, protože na Ganymedu je nedostatek papíru."

Cupertino na něj zíral vytřeštěnýma očima.

"Je to pravda," přikývl doktor Hagopian. "Už se to stalo zas, John; teď máte utkvělou představu, že jste ji zabil dvakrát. Obě ty události jsou stejně neskutečné. Jste politováníhodný tvor - zřejmě jste odsouzen k tomu, abyste se o to pokoušel stále znovu a znovu a přitom pokaždé selhal. I když naši vůdcové nenávidějí Carol Holtovou Cupertinoovou, pohrdají jí a nemohou zapomenout na to, co provedla..." Udělal rukou neurčité gesto. "Musíme ji chránit; je to jen spravedlivé. Odpykává si svůj trest; bude sedět ještě dvaadvacet let nebo do té doby, dokud nás Terra neporazí a neosvobodí ji. Pokud ji dostanou, udělají z ní hrdinku; bude ve všech terránských vidnovinách po celé Sluneční soustavě."

"Vy byste jim ji nechali živou?" zeptal se Cupertino okamžitě.

"Myslíte si, že bychom ji měli zabít, než ji dostanou?" Doktor Hagopian se na něj zamračil. "Nejsme barbaři, John; nepácháme

zločiny ze msty. Už si vytrpěla tři roky vězení; je potrestána dostatečně." Pak dodal: "A vy taky. Rád bych věděl, kdo z vás trpí víc."

"Já vím, že jsem ji zabil," trval na svém Cupertino. "Jel jsem taxíkem k ní do zaměstnání do Saň Femanda, do společnosti Padající hvězda, která řídí Vzdělávací podniky šesti planet; její kancelář byla v šestém patře." Pamatoval si cestu výtahem, dokonce i klobouk své spolucestující, nějaké ženy středního věku. Vzpomínal si na štíhlou rudovlasou recepci, která se spojila s Carol interkomem; pamatoval si, jak procházel kanceláři plnými spěchajících úředníků, až se náhle ocitl tváří v tvář Carol. Vstala, zůstala stát za psacím stolem a pak uviděla laserovou pistoli, kterou vytáhl; v očích jí problesklo poznání a pokusila se o útek....,dvakrát

ale stejně ji zabil, i když až u zadních dveří místnosti, když sahala po klice dveří.

"Ujišťuji vás," řekl doktor Hagopian, "že Carol je naživu." Obrátil se k telefonu stojícímu na desce stolu a vytočil číslo. "Podívejte, zavolám ji. Až dostanete spojení, můžete si s ní promluvit."

Cupertino tupě čekal, dokud se na obrazovce neobjevila známá tvář. Byla to Carol.

"Ahoj," řekla hned, když ho poznala.

Zdráhavě odpověděl: "Ahoj."

"Jak se cítíš?" zeptala se.

"Oukej," vymáčkl ze sebe. "A ty?"

"Já jsem v pořádku," odpověděla Carol. "Jen jsem trochu ospalá, protože mě někdo probudil tak brzy ráno... Ty."

Zavěsil. "Tak dobře," obrátil se k Hagopianovi. "Přesvědčil jste mě." Zřejmě tomu tak bylo; jeho žena byla naživu a neměla ani škrábnutí; zcela zjevně neměla ani ponětí, že se podruhé pokusil připravit ji o život. Nejspíš ani nedojel k ní do zaměstnání; Hagopian mluvil pravdu.

Do zaměstnání? Spíš do její cely. Musel Hagopianovi věřit. Nic jiného mu asi nezbývalo.

Cupertino vstal a zeptal se: "Mohu jít? Jsem volný? Rád bych se vrátil do bytu; jsem unavený. Rád bych se dnes pořádně vyspal."

"Je zárazek, že vůbec ještě fungujete," poznamenal Hagopian. "Nespal jste téměř padesát hodin. V každém případě jedte domů a lehněte si. Promluvíme si později." Povzbudivě se usmál.

Cupertino shrbený únavou opustil doktorovu ordinaci; zůstal stát venku na chodníku s rukama v kapsách a trásl se nočním chladem. Pak se nejistě vsoukal do svého vozu.

"Domů," poručil stroji.

Vozidlo se plynule odlepilo od chodníku a vklouzlo do proudu aut *Mohl bych to zkusit znovu, napadlo Cupertino. Proč ne? A tentokrát bych mohl mít úspěch. To, že jsem dvakrát selhal, ještě neznamená, že jsem odsouzen k porážce.*

Řekl vozu: "Do Los Angeles."

Řídící obvody zacvakaly, jak hledaly nejlepší trasu do Los Angeles na dálnici číslo 99.

*Až přijedu, bude spát, uvědomil si Cupertino. Pravděpodobně bude ještě rozespalá a pustí mě dál. A pak...*

*Snad tentokrát bude povstání úspěšné.*

*Zašlo se mu, že v jeho úvahách zůstává nějaké slabé místo, nějaká logická mezera. Ale nebyl schopen ji odhalit; byl příliš unaven. Opřel se o sedadlo vozu a pokusil se udělat si trochu pohodlí; nechal řídit automat a zavřel oči, aby přivolal tak potřebný spánek. Za pár hodin bude v Jižní Pasadeně v jednopokojovém bytě své ženy. Snad bude moci usnout, až ji zabije; pak by si to jistě zasloužil.*

*Zítřka ráno, pomyslel si, když všechno půjde hladce, bude mrtvá. A pak si znovu vzpomněl na vidnoviny a přemýšlel, proč v jejich článcích nebyla ani zmínka o jeho zločinu. Divné, pomyslel si. Zajímalo by mě, proč nic nenapsali.*

Vozidlo se rychlostí sto šedesát mil za hodinu - vždyť přece odpojil omezovač rychlosti - řítilo k místu, které John Cupertino považoval za Los Angeles, a k jeho klidně spící ženě.

**preložil Stanislav Švachouček  
ilustroval Alois Křesala**

Copyright (c) 1965 by Philip K. Dick.

Published by agreement with Prává i prevodi.

# Henry Kuttner

## Ted' se nedívejte

Muž v hnědém obleku se prohlížel v zrcadle za barem. Zdálo se, že ho odraz zajímá víc než sklenička s pitím, kterou držel v rukou. Lymanovým pokusům o navázání hovoru věnoval jen letmou pozornost. To trvalo nějakých patnáct minut, pak zvedl skleničku a zhluboka se napil.

"Ted' se nedívejte," řekl Lyman.

Muž v hnědém zašilhal směrem k němu, pozvedl sklenici ještě výš a znovu upil. Kostičky ledu mu vklouzly do úst. Odložil prázdné sklo na červenohnědý pult a objednal si další drink. Nakonec zhluboka vydechl a podíval se na Lymana.

"Nedívejte se na co?"

"Jeden seděl hned vedle vás," prohlásil Lyman a zamrkal poněkud skelnými očima. "Právě vyšel ven. Chcete říct, že jste ho neviděl?"

Muž v hnědém vysázel na pult peníze a podíval se znovu na Lymana: "Neviděl koho?" zeptal se, a v hlase mu zněla směs nudy, nesouhlasu a váhavého zájmu.

"A co vám to tady asi posledních deset minut vykládám? Copak jste mě neposlouchal?"

"Jasně že jsem vás poslouchal. Tedy - no jasně. Říkal jste něco o vanách. O rádiích. O Orsonovi -"

"O Orsonovi ne. Byl to H. G. - Herbert George. To o Orsonovi byl jenom vtíp. H. G. *věděl* - nebo měl podezření. Mě by zajímalo, jestli to u něj byla jenom intuice. Nemohl mít žádný důkaz - ale z ničeho nic přestal psát science fiction, nebo ne? Stejně bych se vsadil, že to věděl."

"Věděl co?"

"No, o těch Mart'anech. Když mě nebudete poslouchat, tak to k ničemu nepovede. Ono to asi k ničemu nepovede ani tak. Celý vtíp je v tom pořádně to rozjet - ale když máte důkaz. Přesvědčivý důkaz. Jenže zatím nikomu nedovolili nějaký důkaz získat. Vy jste přece reportér, nebo ne?"

Muž v hnědém uchopil sklenici do prstů a neochotně přikývl.

"Pak byste si to měl všechno zapisovat na kus složeného papíru. Chci, aby to věděl každý. Celý svět. Je to důležité. Strašlivě důležité. Všechno to vysvětluje. Můj život nebude v bezpečí, dokud tu informaci nepředám na správná místa a nepříměju lidi, aby tomu uvěřili."

"Proč nebude váš život v bezpečí?"

"Kvůli těm Mart'anům, chytráku. Patří jim svět."

Muž v hnědém si povzdychl. "Jenže pak vlastní i mé noviny," namítl, "takže tam nemůžu uveřejnit nic, co se jim nelíbí."

"To mě nikdy nenapadlo," zarazil se Lyman a upřel pohled do své sklenice, na jejímž dně splývaly dvě ledové kostky v jediné chladné bratrství. "Jenže oni nejsou všemocní. Určitě jsou zranitelní, proč by se jinak pořád ukrývali? Mají strach, že je objevíme. Kdyby měl svět přesvědčivý důkaz - podívejte, lidé vždycky věří tomu, co čtou v novinách. Nemohl byste -"

"Ha," prohlásil významně muž v hnědém.

Lyman smutně zabubnoval prsty na barovou desku a zabručel: "musí přece existovat nějaká cesta. Možná, že kdybych si dal ještě jednu..."

Muž v hnědém ochutnal svého collinse, což ho, jak se zdálo, poněkud stimulovalo. "Co to pořád máte s těmi Mart'any?" podíval se na Lymana. "Co kdybyste začal od začátku a řekl mi to ještě jednou? Nebo si to nepamatuujete?"

"Samozřejmě že si to pamatuju. Paměť se mi prakticky dokonale vrací. Je to něco úplně nového. Velmi nového. Nikdy předtím jsem to nedokázal. Vzpomínám si dokonce i na svůj poslední rozhovor s Mart'any." Lyman obdařil muže v hnědém vítězoslavným pohledem.

"Kdy to bylo?"

"Dnes ráno."

"Já si dokážu vzpomenout i na rozhovory, které jsem vedl minulý týden," odpověděl muž v hnědém klidně. "A co?"

"Vy mi nerozumíte. Oni nás vždycky přinutí zapomenout. Řeknou nám, co máme dělat, hned potom na ten rozhovor zapomeneme - myslím, že se tomu říká posthypnotický příkaz - ale jejich rozkazy vykonáme. Zůstane v nás to nutkání, i když si myslíme, že jednáme z vlastní vůle. Je to tak, patří jim svět, vážně, ale nikdo to neví, jenom já."

"A jak jste na to přišel?"

"No, určitým způsobem mám propláchnutý mozek. Hrál jsem si tak trochu s ultrazvukovými čistícími prostředky a pokoušel jsem se udělat z toho něco, co by se mohlo chytit na trhu, abyste mi rozuměl. Celá ta hračka se mi trochu vymkla z ruky, abych tak řekl. Jednalo se o vysokofrekvenční vlny. Prošly tím a prošly i mnou. Měly být původně neslyšitelné, ale já je slyšel, nebo přesněji řečeno - já je *viděl*. Proto říkám, že mám propláchnutý mozek. A hned potom jsem začal vidět a slyšet Mart'any. Naladili se tak, aby dokázali efektivně působit na obyčejné mozky, ale ten můj už není obyčejný. Nedokážou mě ani zhypnotizovat. Mohou mi rozkazovat, ale já už je teď nemusím poslouchat. Doufám, že mě zatím nepodezřívají. Ale možná že ano. Spíš si myslím že ano."

"Jak to můžete vědět?"

"Podle toho, jak se na mě dívají."

"Jak se na vás dívají?" zeptal se muž v hnědém obleku, sáhl do kapsy pro tužku, ale pak si to rozmyslel. Zvedl místo toho sklenici. "Takže? Jak vypadají?"

"Nejsem si úplně jistý. Vidím je, to ano, ale jen když jsou oblečení."

"Jasně, samozřejmě," přikyvoval muž v hnědém trpělivě. "A jak vypadají, když jsou oblečení?"

"Skoro jako kdokoliv jiný. Oblečou se do - do lidských kůží. Ne, ne do pravých, jsou to napodobeniny. JaTé vypadají neoblečení, nevím. Nikdy jsem žádného neviděl. Možná že pak jsou neviditelní i pro mě, nebo se možná maskují. Mravenci nebo sovy, krysy, netopýři nebo -"

"Nebo cokoliv," přikývl spěšně muž v hnědém.

"Díky. Nebo cokoliv, jasně. Ale když jsou oblečení jako lidi - jako ten, co před chvílí seděl vedle vás, když jsem vám říkal, abyste se nedíval -"

"Ten byl ale neviditelný, předpokládám."

"Většinou jsou neviditelní pro každého. Ale jednou za čas, z nějakého důvodu, je můžete -"

"Počkejte," namítl muž v hnědém. "Mluvte trochu rozumně. Tak oni se nejdřív oblečou do lidské kůže a pak tady posedávají neviditelní?"

"Jenom občas. Lidské kůže jsou dokonalé napodobeniny. Nikdo ten rozdíl nepozná. Vždycky je prozradí to třetí oko. Když ho mají zavřené, vůbec by vás nenapadlo, že ho tam mají. Když ho chtějí otevřít, stanou se neviditelnými - *pic a* je to. Rychle. Když vidím někoho s třetím okem přesně uprostřed čela, vím, že je to Mart'an a k tomu neviditelný a tak předstírám že ho nevidím.

"Hm-m," ušklíbl se muž v hnědém, "potom podle toho, jak to vykládáte, bych klidně mohl být jedním z těch vašich viditelných Mart'anů."

"On, doufám, že ne!" Lyman na něj vrhl úzkostný pohled. "Přestože jsem opilý, myslím si, že nejste. Pozoroval jsem vás celý den a snažil jsem se ujistit, že nejste. Samozřejmě, je to riskantní, protože jsou ochotní udělat cokoliv, aby se člověk prozradil. Uvědomuju si to. Nemůžu věřit nikomu. Ale musím najít někoho, s kým si můžu promluvit a -" Odmlčel se. Nastalo krátké ticho. "Můžu se plést," řekl Lyman nakonec. "Když se zavře třetí oko, nedokážu poznat, jestli tam je. Nevadilo by vám, kdybyste pro mě otevřel své třetí oko?" Upřel rozostřený pohled na mužovo čelo.

"Odpusťte," prohlásil reportér, "ale někdy jindy. Kromě toho vás neznám. Takže vy byste chtěl, abych to rozmázl na titulní straně, předpokládám? Proč nezajdete za šéfredaktorem? Všechno, co napíšu, stejně musí přes jeho stůl a on to upravuje."

"Chci své tajemství sdělit světu," trval Lyman tvrdohlavě na svém. "Otázka je, jak daleko se s tím dostanu? Jeden by čekal, že mě zabijou, sotva otevřu ústa a začnu vám to vykládat - jenže dokud tady jsou, já neřeknu ani slovo. Mám dojem, že nás stejně neberou moc vážně. Musí se to díť od začátku dějin a oni začínají být pomalu nepozorní. Fort se dostal dost daleko, než si to s ním vyřídili. Ale všimněte si, že nikdy nebyli *tak* nepozorní, aby Fořtovi poskytli možnost zmocnit se nějakého skutečného důkazu, který by lidi přesvědčil."

Muž v hnědém obleku si zamumlal sám pro sebe něco o ochraňování lidstva článkem v rámečku. Pak se zeptal: "A co ještě ti Mart'ani dělají, když nevysedávají oblečení v barech?"

"To stále ještě zjišťuju," řekl Lyman. "Není jednoduché tomu porozumět. Řídí svět, to je jasné, ale proč?" nakrčil čelo a v očekávání zíral na muže v hnědém. "Proč?"

"No jestli ho skutečně řídí, tak by nám měli vysvětlit spoustu věcí."

"Přesně to mám na mysli. Z našeho pohledu v tom není žádná logika. Děláme nesmyslné věci, ale jen proto, že nám to oni říkají. Všechno, co děláme, téměř všechno, je přísně logické. Poeův *Démon zvrácenosti* - tomu byste mohl dát klidně další jméno - pan Mart'an. Psychologové vám zcela přesvědčivě vysvětlí, proč má vrah nutkání se přiznat, ale to nic nezmění na tom, že je jeho chování nelogické. Pokud mu to ovšem nenařídili Mart'ané."

"Ani v hypnóze vás nikdo nedokáže přinutit k tomu, abyste udělal něco proti svým morálním zásadám," prohlásil muž v hnědém triumfálně.

Lyman nakrabil čelo. "No, jiný člověk to nedokáže, ale Mart'ani ano. Předpokládám, že nad námi měli navrch už v době, kdy jsme měli obyčejné opičí mozky, a od té doby si ten náskok udržují. Stejně jako my se vyvíjejí a jsou o krok před námi. Jako ten špaček na zádech orla, který se vezl, dokud orel nedosáhl vrcholu svých možností. Špaček pak vystartoval a udělal výškový rekord. Dobyli svět, ale nikdo se o tom nedozvěděl. A od té doby mu vládnou."

"Ale -"

"Vezměte si například domy. Nepohodlné záležitosti. Ošklivé, nevyhovující, špinavé, prostě všechno špatně. Ale když lidi jako Frank Lloyd Wright vyklouznou zpod vlivu Marťanů alespoň na tak dlouho, aby měli čas navrhnout něco lepšího, podívejte se, jak na to reagují lidé. Nenávidí ho i s jeho myšlenkou. To jim dávají příkazy jejich Marťani."

"Počkejte, proč by se měli Marťani starat o to, v jakých domech žijeme? To mi řekněte."

Lyman se zamračil. "Nelíbí se mi ten skeptický tón, který se nám začíná míchat do hovoru," prohlásil. "Jasně že se o to starají. O tom nepochybujte. Žijí v našich domech. Nestavíme pro sebe, ale podle příkazů stavíme pro ně, pro Marťany, přesně tak, jak to chtějí oni. Oni se neobvykle zajímají o všechno, co děláme. A čím je to nesmyslnější, tím víc je to zajímavé."

Vezměte si například lidského hlediska je válka naprosto nesmyslná. Nikdo válku doopravdy nechce. Ale přesto je máme každou chvíli. Z marťanského pohledu je ovšem válka užitečná věc. Válka lidstvo popohání v technickém vývoji a snižuje počet obyvatel. Nese s sebou i další průvodní jevy. Třeba kolonizaci. Ale hlavně jde o technologie. Když v době míru někdo vymyslí, například tryskový motor, je výzkum a vývoj příliš drahý, než aby se tím někdo zabýval. V době války se něco takového ale vyvinout musí! Pak ho můžou Marťani využít, kdykoliv se jim zlíbí. Používají nás stejně jako používají nástroje nebo - nebo končetiny. A sám víte, že válku nikdy nikdo opravdu nevyhrál - jenom Marťani."

Muž v hnědém se uchechtl. "Tak to zní celkem logicky," přikývl. "Musí to být docela příjemné, být Marťan, co?" "Proč ne. Až dosud se žádné rase nepodařilo úspěšně podrobit a ovládnout jinou rasu. Utláčovaný se může buď vzbouřit, nebo asimilovat. Když víte, že vám někdo vládne, pak je vládce zranitelný. Ale když to svět neví - a on to neví -

Vezměte si například rozhlas," pokračoval Lyman, jehož myšlenky už poněkud tékaly. "Neexistuje jediný rozumný důvod, proč by měl normální člověk poslouchat rádio. Ale Marťani nás nutí, abychom to dělali. Jim se to líbí. Nebo vany. Nikdo nepovažuje vany za obzvlášť pohodlnou věc - pro nás. Ale Marťani je mají rádi. Všechny ty nepraktické věci, které pořád používáme, přestože si uvědomujeme, že jsou nepraktické -"

"Například pásky do psacích strojů," řekl muž v hnědém, kterého ta myšlenka zaujala. "Ale ani Marťan nemůže mít potěšení z toho, když mění pásku v psacím stroji."

Jak se zdálo, považoval Lyman jeho slova za posměšek. Prohlásil, že ví o Marťanech všechno, jediné, co nezná, je jejich psychologie.

"Nevím, proč se chovají tak, jak se chovají. Občas to vypadá nelogicky, ale já cítím, že mají dokonalý motiv pro všechno, co dělají. Dokud nezjistím, jaký je to motiv, nepohnu se z místa. Musím taky získat nějaký důkaz a pomoc. Do té doby se nesmím prozradit. Zatím se mi to daří. Dělán, co mi řeknou, takže mě nepodezřívají, a předstírám, že jsem zapomněl, co mi řekli, abych zapomněl."

"Pak se nemusíte ničeho bát."

Lyman jako by neslyšel. Znovu se vrátil k seznamu svých stížností.

"Když slyším, jak teče voda do vany, a slyším, jak se v ní šplouchá Marťan, předstírám, že ho neslyším. Mám příliš krátkou postel a minulý týden jsem se pokusil objednat si delší, ale Marťan, který v ní spí, mi řekl, abych to nedělal. Je to mrňous, jako většina z nich. Tedy, já si myslím, že jsou to většinou trpaslíci. To je jenom logický závěr, protože jsem je nikdy neviděl vysvěcené. A tak to jde pořád dokola. Mimochodem, jak se má váš Marťan?"

"Můj Marťan?"

"Koukněte, možná že mám trochu nakoupeno, ale moji logiku to nijak nepoškodilo. Pořád si ještě dokážu dát dvě a dvě dohro-

mady. Buď o Marťanech víte, nebo ne. Jestliže ano, pak je zbytečné, abyste na mě zkoušel to svoje „Co, můj Marťan?“. Já vím, že máte Marťana. Váš Marťan ví, že máte Marťana. Můj Marťan to taky ví. Otázka zní - víte to taky vy? Pořádně se nad tím zamyslete," nabádal Lyman muže v hnědém úzkostlivě.

"Ne, já žádného Marťana nemám," odpověděl reportér a rychle se napil. Zuby mu zazvonily na okraji skleničky.

"Jste nervózní, jak vidím," poznamenal Lyman. "Samozřejmě že máte Marťana. Mám dokonce podezření, že o tom víte."

"A co bych asi tak dělal s Marťanem?" odpověděl muž v hnědém obleku s úpornou tvrdohlavostí.

"Co byste s ním dělal? Dovedu si představit, že vlastnit Marťana je nezákonné. Kdyby vás s ním chytli, třeba by vás zavřeli do ohrady, dokud by si vás někdo nevyzvedl, nebo co já vím? Samozřejmě že máte Marťana, Já taky. Ten taky, ten taky a tamten jakbysmet - a barman zrovna tak." Lyman zahrnul jediným gestem roztráseného prstu ostatní návštěvníky baru.

"Samozřejmě, že ano," souhlasil muž v hnědém. "Jenže ti všichni se zítra vracejí na Mars a vy pak můžete navštívit dobrého doktora. Nejlíp uděláte, když si dáte ještě jednoho pan -"

Právě se obracel k barmanovi, když se k němu Lyman nahnul a s naléhavostí v hlase zašeptal:

"Teď se nedívej té!"

Muž v hnědém se podíval na Lymanův bledý obličej, který se odrazil v zrcadle předními.

"Všechno je v pořádku," řekl. "Nikde žádný Mař -"

Lyman ho zuřivě kopl pod okrajem baru do nohy.

"Ticho. Právě jeden vešel."

Pak zachytil pohled muže v hnědém a s nuceným nezájmem prohlásil: "takže pak mi pochopitelně nezbylo nic jiného, než s té střechy slézt. Trvalo mi to po žebříku skoro deset minut, než jsem ho snesl dolů, ve chvíli, kdy jsem stál na poslední příčce, vytrhl se mi, přeběhl mi po obličej, odrazil se mi od hlavy a byli jsme tam, kde jsme začali - seděl na střeše a ječel, abych ho sundal dolů."

"Cože?" naklonil se k němu muž v hnědém s omluvitelnou zvědavostí.

"Můj kocour, samozřejmě. Co jste si myslel? No, na tom nezáleží, raději mi to neříkejte," Lymanův obličej byl obrácen k muži v hnědém, ale koutkem oka sledoval neviditelné dění na konci baru, v posledním boxu.

"Zajímalo by mě, proč přišel dovnitř," zabručel. "Nelíbí se mi to. Meznáte ho náhodou?"

"Koho bych -?"

"Ten Marťan. Není to třeba ten váš? Ne, asi ne. Váš byl nejspíš ten, co před chvílí odešel. Že by šel podat hlášení a poslal sem tohohle? Jó, to by mohlo být. Už můžete mluvit, ale mluvit tiše a přestaňte se tak kroutit. Nebo chcete, aby si všiml, že ho vidíme?"

"Já ho nevidím. Me do toho netahejte. Vy a ti vaši Marťani si to klidně rozdejte mezi sebou. Jsem z vás celý nervózní. Stejně už musím jít," ale ani zdaleka a se neměl k tomu slézt se stoličky. Vrhla přes Lymanovo rameno občasné pohledy ke konci baru a tu a tam se pátravě zadíval svému společníkovi do tváře.

"Přestaňte na mě tak zírat," upozorňoval ho Lyman. "A přestaňte tak zírat na něj. Každý si bude myslet, že jste kočka!"

"Proč kočka? Proč by si měl někdo-myslet, že - copak vypadám jako kočka?"

"Mluvili jsme o kočkách, nebo ne? Kočky je vidí naprosto jasně. Myslím, že kočky je vidí i vysvěcené. Nemají je v lásce."

"Kdo nemá v lásce koho?"

"Kteří nemají rádi které. Nemají se rádi navzájem. Kočky vidí Marťany - psst! - ale předstírají, že je nevidí, a Marťané se z toho můžou zbláznit. Mám takovou teorii, že než přišli Marťani, vládly na světě kočky. To nic. Zapomeňte na kočky. Tohle může

být mnohem vážnější, než si myslíte. Shodou okolností vím, že můj Mart'an si vzal na dnešní noc volno, a jsem si téměř jistý, že ten, co odešel před chvílí, byl ten váš. A všiml jste si, že ani jeden z hostů tady dnes nemá svého Mart'ana? Myslíte -" jeho hlas přešel do šepotu, "myslíte, že by na nás mohli čekat venku?"

"Oh, bože," povzdechl si muž v hnědém. "V uličce plné koček, předpokládám."

"Proč nenecháte těch nesmyslů s kočkami a nemluvíte alespoň chvilku vážně?" zeptal se ho Lyman, pak se zarazil, zbledl a mírně se na stoličce zakýval. Rychle zvedl sklenici, aby zakryl svůj zmatek.

"Co se děje?" zeptal se muž v hnědém.

"Nic." Lyman hlasitě polknul. "Nic. To jen že se na mě podíval. Tím svým - však víte."

"Počkejte, pojd'me rovnou k věci. Takže, pokud tomu rozumím, ten Mart'an je oblečen do - je oblečen jako člověk?"

"Samozřejmě."

"Ale je při tom neviditelný pro všechny oči, s výjimkou vašich."

"Ano. On si právě teď nepřeje, aby ho někdo viděl. Kromě toho -" Lyman se chytrácky odmlčel. Vrhla na muže v hnědém kradmý pohled a rychle sklopil oči ke své sklenici. "Kromě toho, víte, já si stejně myslím, že ho vidíte - alespoň trochu."

Muž v hnědém zhruba na třicet vteřin umklkl a znehybněl. Seděl bez jediného pohybu, tak tiše, že nezacinkal ani led v jeho sklenici. Vypadalo to, jako by přestal dokonce i dýchat. Určitě za celou tu dobu ani jednou nemrkl.

"Proč si to myslíte?" zeptal se, když oněch třicet vteřin uplynulo.

"Já - co jsem to říkal? Asi to nebylo důležité." Lyman najednou odložil svou skleničku. "Myslím, že už půjdu."

"Ne, to tedy ne," řekl muž v hnědém a sevřel Lymanovi prsty kolem zápěstí. "Vraťte se. Sedněte si. Hned. Tak co vás to popadlo? Kam jste chtěl jít?"

Lyman ukázal neohrabaně hlavou do zadní části baru, čímž mohl mihnout buď hudební skříň, nebo dveře s nápisem MUŽI.

"Necítím se dobře. Myslím, že už jsem toho vypil moc. Asi bych měl -"

"Máte pravdu. Ale měl bych strach vás tam pustit s tím vašim - neviditelným. Zůstanete tady, dokud neodejdete."

"Už odchází," prohlásil Lyman vzápětí. Očima sledoval neviditelný pohyb, něco, co směřovalo k hlavnímu vchodu. "Vidíte, už je pryč. Tak a teď mě pusťte, ano?"

Muž v hnědém se podíval do boxu vedle konce baru.

"Ne," zavrtěl hlavou. "Ještě neodešel. Zůstaňte na svém místě."

Teď byla řada na Lymanovi. Znehybněl a nějakou dobu byl svým způsobem v šoku. Led v jeho nápoji však cinkal naprosto zřetelně. Nakonec promluvil. Hlas měl tichý a mnohem strážlivější předtím.

"Máte pravdu. Pořád tam je. Vy ho vidíte, že?"

Muž v hnědém se zeptal: "Sedí k nám zády?"

"Takže ho vidíte. Možná dokonce líp než já. Možná že je jich víc, než si myslím. Mohou být kdekoliv. Mohou sedět vedle vás, ať se hnete, kam se hnete a vy to nepoznáte, dokud -" Zavrtěl slabě hlavou. Jistotu, "Chtěl jít získat jistotu" řekl spíš sám pro sebe. "Mohou vám dát rozkazy a přinutit vás zapomenout, ale stejně někde musí existovat hranice, za které vás nedokážou přinutit jít. Nemohou přinutit člověka, aby zradil sám sebe. Mušího vést tak dlouho - dokud si nebudou naprosto jisti."

Zvedl sklenici a zvrátil si ji do úst. Led sjel po skle a zastavil se mu u rtu, ale on ho tam rty podržel tak dlouho, dokud mu poslední kapky jantarově zlaté tekutiny nezmizely v ústech. Potom položil sklenici na pult a podíval se na muže v hnědém.

"No?" prohlásil.

Hnědý muž vrhl pohled na konec baru.

"Pěkně se připozdívá," prohlásil. "Moc lidí už tady není. Počkáme."

"Na co?"

Muž v hnědém se na chvilku podíval ke konci baru a rychle odvrátil oči.

"Musím vám něco ukázat. Nechci, aby to viděl ještě někdo jiný."

Lyman prohlížel úzkou, zakouřenou místnost. Jak se tak rozhlížel, začal se poslední návštěvník sedící vedle nich u baru přehrabovat v kapse, hodil na desku nějaké drobné a vyšel ven.

Seděli mlčky. Barman na ně upíral pohled plný okázalého nezájmu. Nakonec se zvedl i párek v prvním boxu. Oba mladí vstali a zatímco se tiše hádali, vyšli z baru.

"Je tady ještě někdo?" zeptal se muž v hnědém hlasem tak tichým, aby se nedonesl k barmanovi, který si opodál za barem utíral ruce do zástěry.

"Jenom -" Lyman nedokončil, ale téměř neznatelně kývl hlavou ke konci baru. "Nedívá se. Skončíme to. Co mi chcete ukázat?"

Muž v hnědém obleku si sundal hodinky a otevřel jejich kovové pouzdro. Vyklouly z něj dvě malé lesklé fotografie. Muž je pečlivě oddělil prstem.

"Rád bych si jenom ověřil jednu věc," řekl. "Za prvé - proč jste si vybral právě mě? Když jsme se dali do řeči, prohlásil jste, že jste mě celý den sledoval, abyste se ujistil. Nezapomněl jsem na to. A věděl jste, že jsem reportér. Co kdybyste mi teď řekl pravdu?"

Lyman si na židličce poposedl a zamračil se. "Byl to ten způsob, jak se díváte na věci," zamumlal. "V podzemce, dneska ráno - nikdy v životě jsem vás neviděl, ale hned jsem si všiml toho způsobu, jak se díváte na věci - na špatné věci, na věci, které tam nebyly, stejně jako to dělají kočky - a pak jste vždycky odvrátil pohled - tak mě napadlo, že možná taky vidíte Mart'any."

"Pokračujte," pobídl ho muž v hnědém.

"Sledoval jsem vás. Celý den. Pořád jsem doufal, že jste - že jste někdo, s kým bych si mohl promluvit. Protože kdybych zjistil, že nejsem jediný, kdo je vidí, věděl bych, že zbývá nějaká naděje. Bylo to horší než samotka. Už je to tři roky, co je vidím. Tři roky. A podařilo se mi mou schopnost celou tu dobu utajit, dokonce i před nimi. A ani nevím, jak jsem to všechno dokázal vydržet a sám se nezabít."

"Tři roky?" řekl muž v hnědém a otrásl se.

"Pořád tady byla malá naděje. Věděl jsem, že mi nikdo neuvěří - rozhodně ne bez důkazů. Jenže jak by mohl člověk získat důkaz? Já si prostě pořád opakoval, že - že je třeba taky vidíte a když to dokážete vy, mohli by tady být ještě další - spousta dalších - dost na to, abychom se mohli spojit a vymyslet způsob, jak dokázat světu, že -"

Muž v hnědém pohnul prsty. Mlčky postrčil fotografie po mahagonovém povrchu barpultu. Lyman je nejistě zvedl.

"To je v měsíčním světle?" zeptal se po chvíli. Byl to snímek krajiny pod vysokou temnou oblohou plnou bílých mračen. Stromy se proti temnému nebi rýsovaly jako světlé krajkoví. Tráva byla bílá jako v měsíčním světle a stíny rozmazané.

"Ne, to není měsíční světlo," zavrtěl hlavou muž v hnědém obleku. "Je to infračervené záření. Jsem obyčejný amatér, ale v poslední době jsem dělal různé pokusy s infračerveným materiálem. A dostal jsem některé velmi zvláštní výsledky."

Lyman upíral oči na obrázky.

"Vidíte, já bydlím nedaleko -" mužův prst zaťukal na jistý docela obyčejný objekt, který bylo vidět na fotografii, "a tu a tam se mi proti tomu objevují různé legrační věci. Ale jen na infračerveném filmu. Teď už vím, že chlorofyl odráží tolik infračerveného světla, že se tráva a listí jeví jako bílé. Nebe vychází černé, jak vidíte. Jsou s tím ovšem určité potíže - tak například vy foto-

grafujte strom proti oblakům a oboje se vám slije do jediné skvmy. Ale zato můžete fotografovat třeba i v oparu a zachytíte vzdálené objekty, které byste na obyčejný film nedostal. A občas, když zaostříte na něco takového -" Poklepal znovu prstem na onen zcela běžný objekt, "objeví se vám na filmu velmi podivné věci. Jako tohle. Muž se tréma očima."

Lyman pozvedl fotografii blíže ke světlu. Mlčky zvedl s pultu i tu druhou a prohlédl šiji. Když je zase položil, usmíval se.

"Víte," řekl tichým hlasem, "profesor astrofyziky na jedné z nejdůležitějších univerzit měl minulý týden velmi zajímavý článek v nedělních Timesech. Myslím, že se jmenuje Spitzer. Tvrdil v něm, že kdyby byl na Marsu život a Mart'ani navštívili Zemi, nebyly bychom schopni to dokázat. Nikdo by prý totiž nevěřil těm několika lidem, kteří by je viděli. Rozhodně ne, pokud by se náhodou někomu nepodařilo omylem Mart'any vyfotografovat..."

Lyman upřel na muže v hnědém zamyšlený pohled.

"Dobrá," přikývl, "stalo se. Vy jste je vyfotografoval."

Muž v hnědém přikývl. Sebral s pultu obě fotografie a vrátil je do úkrytu v pouzdře hodinek. "Já si myslel něco podobného. Jenže až do dnešního večera jsem si nebyl jistý. Nikdy jsem žádného neviděl - přímo - jako vy. Není ani tak moc důležité, čemu říkáte ultrazvukový výplach mozku, jako vědět, kde hledat. Jenže já je *částečně* vidával celý život, jako ostatně každý z nás. Je to ten náznak pohybu, který vždycky zachytíte jen koutkem oka a na okraji zorného pole. Něco, co tam *téměř* vidíte - ale když se tím směrem obrátíte, není tam nic. Tyhle fotografie mi ukázaly, jak na to. Není jednoduché naučit se to, ale jde to. Jsme přizpůsobeni tomu dívat se na každou věc zpřímá - tedy na tu věc, kterou si chceme prohlédnout - ať už je to, co je to. Možná že nás tím způsobem nasměrovali Mart'ani. Když zahlédneme pohyb na okraji zorného pole, nedokážeme většinou odolat tomu, abychom se tam podívali přímo. A je to pryč."

"Takže je možné, že by je viděli - všichni?"

"Během těch několika dnů jsem se toho dost naučil," řekl muž v hnědém. "Myslím od chvíle, kdy jsem udělal ty fotografie. Musíte se vycvičit. Je to jako když se díváte na takové ty zvláštní složené obrazy, které nevidíte nic, ale když se soustředíte, najdete je'. Je to maskování. Jen se musíte naučit jak je najít. Jinak bychom se na ně mohli dívat celý život a nevidět nic."

"Ale fotoaparát to dokáže."

"Ano, fotoaparát to dokáže. Přemýšlel jsem o tom, proč už je takhle někdo nevyfotografoval dávno. Jakmile je jednou uvidíte na fotografii - nemůžete si je s ničím splést - hlavně to třetí oko."

"Infračervené filmy jsou poměrně nová věcicka, nebo ne? A pak, skoro bych se vsadil, že je musíte zachytit na nějakém určitém pozadí - víte co myslím - nebo na filmu nebudou. Jako stromy proti mrakům. Je to velice těžké. Musel jste mít ten den přesně to správné osvětlení, jediné možné zaostření a závěrka se uzavřela na zlomek vteřiny přesně. Byl to takový malý zázrak. K takové shodě okolností nemuselo vůbec nikdy dojít. Ale... teď se nedívejte."

Mlčeli. Zamračeně pozorovali zrcadlo. Očima pomalu sklouzli k otevřeným dveřím baru.

Pak nastalo dlouhé bezdeché ticho.

"Díval se přímo na nás," prohlásil Lyman velmi tichým hlasem. Díval se na nás tím... tím svým třetím okem!"

Muž v hnědém znovu znehybněl. Když se znovu pohnul, bylo to proto, aby zvedl sklenici a polkl zbytek nápoje.

"Myslím si, že zatím nemají podezření," řekl potom. "Celý vtíp je v tom, že to musíme udržet pod pokličkou, dokud to opravdu pořádně nerozmázneme. Musí existovat nějaký způsob, jak to udělat - něco, co lidi opravdu přesvědčí."

"Vždyť ten důkaz máme. Ty fotografie! Schopný fotograf by měl snadno pochopit, za jakých podmínek jste toho Mart'ana zachytil na film, a zopakovat je. Je to důkaz."

"Důkazy mohou být někdy dvojsečné," řekl muž v hnědém. "Já hlavně doufám, že Mart'ané neradi zabíjejí - pokud opravdu nemusejí. Doufám, že by nikoho nezabili bez důkazu. Ale -" významně poklepal na své hodinky.

"Teď jsme dva," prohlásil Lyman. "Musíme držet pohromadě. Oba jsme porušili jejich základní pravidlo - *ted se nedívejte* -"

Barman byl na opačném konci místnosti a vypínal hudební automat. Muž v hnědém řekl: "Bude lepší, když nás zbytečně neuvidí spolu. Ale když se tady zítra znovu sejdem na panáka, řekneme v devět, nebude to nijak podezřelé - ani jim."

"Napadlo mě -" Lyman zaváhal. "Nemohl byste mi dát jednu z těch fotografií?"

"Proč?"

"No, kdyby měl jeden z nás nějakou - nehodu - zůstane aspoň jeden důkaz. Pořád ještě dost na to, aby přesvědčil ty správné lidi."

Muž v hnědém zaváhal, pak krátce přikývl a znovu otevřel pouzdro hodinek. Podal Lymanovi jednu fotografii.

"Dobře ji schovejte," dodal zbytečně. "Je to důkaz. Uvidíme se zítra. Zatím buďte opatrný. Pamatuje si, že hrajeme na jistotu."

Pevně si potřásli rukama a na jedinou nekonečnou vteřinu se jeden druhému s pevným rozhodnutím mlčky zadívali do očí. Pak se muž v hnědém náhle otočil a vyšel z baru.

Lyman zůstal sedět na svém místě. Mezi dvěma vráskami na čele se mu něco pohnulo a vzápětí se tam objevil vějířek řas. Pod ním se pomalu otevřelo třetí oko a upřelo se za odcházejícím mužem.

**přeložil Jan Kantůrek  
ilustroval Jan Štěpánek**

# Robert Sheckley

Chodí pešek okolo

Po přistání na Regulu V postavili muži z Jarmolinského výpravy tábor a aktivovali SR-22-0134, svého strážního robota, kterému říkali Max. Robot byl hlasem ovládaný dvounohý mechanismus a měl za líkol střežit tábor proti útoku nepřátelských mimozemšťanů v případě, že by se nějakí vůbec objevili. Max byl původně podle předpisu ocelově šedý, ale během nekonečné cesty vesmírem ho přebarvili na bledě modro. Max měřil přesně metr a půl. Členové výpravy ho brali jako dobrosrdečného kovového mužička - cosi jako Železnáka z pohádek o zemi Oz.

Samozřejmě se mýlili. Jejich robot neměl žádnou z vlastností, které mu připisovali. SR-22-0134 nebyl rozumnější než samohybná mlátička, nebyl dobrosrdečnější než automatický ocelový mlýnek. Prakticky mohl být přirovnáván k turbině nebo rádiu, ale nikdy k čemukoli lidskému. Jediným lidským prvkem na SR-22-0134 byly jeho skryté možnosti.

Malý Max, bledě modrý, s červenýma očima, obcházel hranici tábora se senzory na stopkách. Kapitán Beatty s poručíkem Jamesem vyrazili ve vznášedle do terénu na týdenní průzkum. Starost o základnu přenechali poručíkovi Halloranovi. Halloran byl vysoký podsaditý chlapík s klenutou hrudí a nohama do O. Byl veselý, pihovatý, houževnatý, prostořeký a vynalézavý. Poobědval a odpovídal na pravidelné hlášení průzkumné skupiny. Potom si rozložil plátěné lehátko, usadil se do něj a kochal se okolím.

Regulus V byl celkem příjemným místem, pokud byste náhodou patřili mezi vyznavače pustoty. Rozpálený kamenitý povrch a na něm nějaké živočichové, kteří z dálky vypadali jako kojoti. O holý život tu a tam bojoval nějaký ten kaktus.

Halloran vyskočil. "Maxi! Trochu se porozhlednu za hranicí tábora. Budeš to tu mít na povel, dokud se nevrátím."

Robot přerušil obchůzku. "Ano, pane, přebírám velení."

"Nedovolíš žádným vetřelcům, aby přepadli tábor; obzvlášť těm dvojhlavým s nohama dozadu."

"Provedu, pane." Pokud šlo o vetřelce, neměl Max smysl pro humor. "Znáte heslo, pane Hallorane?"

"Znám, Maxi. A co ty?"

"Já ho také znám, pane."

"Dobrá. Zatím na viděnou." Halloran opustil tábor.

Když asi po hodině zkoumání okolí nenašel Halloran nic zajímavého, vrátil se. Potěšilo ho, že SR-22-0134 hlídá hranice tábora. Znamenalo to, že je všechno v pořádku,

"Buď zdrav, Maxi," zavolal. "Máš pro mě nějakou zprávu?"

"Stůj," zvolal robot. "Řekni heslo."

"Přestaň s tou šaškárnou, Maxi. Nemám náladu na -"

"*STŮJ!*" vykřikl robot, když se Halloran chystal překročit hranici.

Halloran se okamžitě zastavil. Maxovy fotoelektrické oči se rozzářily a tlumené dvojí cvaknutí oznámilo, že výzbroj byla uvedena do pohotovosti. Halloran zvolil obezřetný postup.

"Stojím. Jmenuji se Halloran. Stačí, Maxi?"

"Sdělte mi heslo, prosím."

"Luční zvonky," řekl Halloran. "A teď, když dovolíš -"

"Nevstupujte do prostoru tábora," varoval ho robot. "Vaše heslo je neplatné."

"Co to meleš. Sám jsem ti ho dával."

"To bylo předchozí heslo."

"Předchozí? Někak se ti to v té tvé chatrné paměti zamotalo," prohlásil Halloran. "Jediné heslo je Luční zvonky a tys žádné nové nedostal, protože žádné nové není. Ledaže... \

Robot vyčkával. Halloran probíral tu nepříjemnou myšlenku ze všech stran, až nakonec prolomil mlčení.

"Ledaže by ti kapitán Beatty dal nové heslo dříve, než odešel. Bylo to *takT*

"Ano," přitakal robot.

"Měl jsem s tím počítat," řekl Halloran. Usmíval se, ale znepokojovalo ho to. K podobným kiksům už dříve došlo. Ale vždycky byl v táboře někdo, kdo mu napověděl.

Stále ještě neměl důvod k obavám. Když se nad tím člověk pořádně zamyslel, byla ta situace strašně směšná. A mohla být vyřešena s pouhou špetkou zdravého rozumu.

Halloran samozřejmě předpokládal, že robotům SR nechybí zdravý rozum.

"Maxi," řekl Halloran, "vím, co se asi přihodilo. Kapitán Beatty ti pravděpodobně dal nové heslo. Ale zapomněl mi-o tom říct."

Robot to nijak nekomentoval. Halloran pokračoval: "Ten omyl je možné snadno napravit."

"Z hloubi duše věřím, že ano," řekl robot.

"To je jasné," vysvětloval Halloran o něco méně sebejistě.

"S kapitánem máme pro podobné případy dohodnutý postup. Když ti sdělí nové heslo, zároveň je ústně předá i mně. Ale pro případ, že by došlo k nějakému omylu -jako teď - také je zapisuje."

".Opravdu?" zeptal se robot.

"No ovšem," odpověděl Halloran. "Pokaždé. Bez výjimek. Což, jak doufám, zahrnuje i dnešní případ. Vidíš ten stan za tebou?"

Robot stočil jeden senzor, ten druhý současně nespouštěl z Hallorana. "Vidím ho."

"Dobrá. V tom stanu stojí stůl. Na tom stole leží ocelově šedý blok."

"Souhlasí," potvrdil Max.

"Fajn! No, a v tom blokuje pncvaknutý i jeden list papíru. Jsou na něm zapsány důležité údaje - nouzové radiové frekvence a tak podobně. V horní části toho papíru, červeně zakroužkované, je současné heslo."

Robot vysunul a zaostřil svůj senzor, pak ho stáhl zpět. Řekl Halloranovi: "To, co říkáte, je pravda, ale nepodstatná. Me zajímá jen, jestli znáte současné heslo, ne, kde je napsané. Jestliže mi můžete sdělit heslo, musím vás vpustit do tábora. Pokud nemůžete, musím vám ve vstupu zabránit."

"To je šílené!" vykřikl Halloran. "Maxi, ty debilní hnidopichu, to jsem já, Halloran, a ty to moc dobře víš! Jsme spolu ode dne, kdys byl aktivován! Takže přestaneš si teď prosím hrát 'chodí pešek okolo' a pustíš mě dovnitř?".

"Vaše podoba s panem Halloranem je vskutku zarážející," připustil robot. "Ale já nejsem ani vybaven ani zmocněn k identifikaci osob; a ani nemám povoleno jednat na základě svých vjemů. Jediným důkazem, který mohu přijmout, je samotné heslo."

Halloran s přemáháním zkrotil svůj vztek. Konverzačním tónem prohodil: "Maxi, starý brachu, vypadá to, že mě pokládáš za mimozemšťana."

"Jelikož neznáte heslo," řekl Max, "musím na své domněnce trvat."

"Maxi!" vykřikl Halloran a o krok postoupil, "pro Boha živého!"  
"Nepřibližujte se k hranici tábora!" varoval ho robot s blikajícími senzory. "Ať jste kdokoli nebo cokoli, držte se zpět!"  
"Dobře, držím se zpátky," oznamoval Halloran chvatně.  
"Nerozčiluj se hned."

Ustoupil od hranice a počkal, až se robotovy senzory uklidní. Potom usedl na balvan. Musel se nad tím vážně zamyslet.

Bylo téměř poledne regulského tisícíhodinového dne. Dvojhvězda visela v nadhlavníku jako pokřivená bílá skvrna na bělostném nebi. Loudavě se pohybovala nad temným žulovým povrchem jako pomalu se pohybující ničitel, který zlikvidoval všechno, čeho se dotkl. Suchým žhnoucím vzduchem jen občas zakroužil v unylých zákratech osamocený pták. Od stínu ke stínu přebíhalo několik drobných živočichů. Tvor, který připomínal vlka, ohlodával stanový kolík. Modrý robotek ho ignoroval. Člověk seděl na kameni a pozoroval robota.

Halloran, který už pociťoval příznaky úženu a žízně, se pokoušel pochopit své postavení a vymyslet nějakou únikovou cestu.

Chtěl vodu. Brzy bude potřebovat vodu. Nedlouho nato zemře z nedostatku vody.

Nevěděl o žádném zdroji pitné vody v blízkém okolí, kromě té v táboře.

V táboře byla spousta vody. Ale nemohl se k ní dostat přes robota.

Beatty s Jamesem se s ním budou pokoušet spojit za tři dny, ale pravděpodobně je neznervozní, jestliže jim neodpoví. Krátkovlnný přenos byl poruchový dokonce i na Zemi. Znovu to zkusí večer a ještě následující den. Pokud se jim nepodaří navázat spojení, vrátí se.

To tedy dělá čtyři pozemské dny. Jak dlouho dokáže vydržet bez vody?

Odpověď závisí na množství jeho ztrát vody. Pokud by celkový úbytek tekutin dosáhl deseti až patnácti procent jeho tělesné hmotnosti, upadne do mdlob. K tomu může dojít s katastrofální rychlostí. O domorodých beduínech odloučených od jejich zásob se říkalo, že podlehli do čtyřadvaceti hodin. Ztroskotali motoristé na americkém jihozápadě, kteří se pokoušeli projít pecí mohavské pouště, většinou nevydrželi ani celý den.

Regulus V je stejně horký jako Kalahari a má nižší vlhkost vzduchu, než jaká je v Mrtvém údolí. Jeden den na Regulu trvá téměř tisíc pozemských hodin. Bylo poledne, má tedy před sebou, pět set hodin vytrvalého slunečního jasu bez přístřešku nebo stínu.

Jak dlouho může vydržet? Jeden pozemský den. Při tom neoptimističtějším odhadu dva dny.

Může klidně zapomenout na Beattyho i Jamese. Musí získat vodu z tábora a musí ji získat rychle.

To znamená, že musí nalézt způsob, jak proniknout kolem robota.

Rozhodl se, že zkusí logiku. "Maxi, musíš vědět, že já, Halloran, jsem opustil tábor a že já, Halloran, jsem se po hodině vrátil a že jsem to já, Halloran, kdo tu teď stojí před tebou bez hesla."

"Míra pravděpodobnosti se velmi silně přiklání k vaší interpretaci," připustil robot.

"No, a proto -"

"Ale já nemohu jednat podle pravděpodobnosti, ani podle téměř stoprocentní jistoty. Zkrátka a dobře, byl jsem vytvořen za jasným účelem - pro boj s nepřátelskými mimozemšťany, bez ohledu na značně mlhavou možnost, že bych se kdy s jakým setkal."

"A mohl bys mi aspoň podat polní láhev s vodou?"

"Ne. To by bylo proti předpisům."

"Dostals snad někdy nějaký příkaz ohledně poskytování vody?"

"Ne přímo. Ale vyplývá to z mých základních povelů. Nemám radit ani jinak napomáhat mimozemšťanům."

Halloran vzápětí vychrlil záplavu slov, velmi rychle a dost hlasitě. Jeho výrazy byly nade vše pochybnost pozemského původu, ale Max

je nechal bez povšimnutí, protože byly hanlivé, zaujaté a zcela bezobsažné.

Po chvíli mu mimozemšťan, který se vydával za Hallorana, zmizel z dohledu za kamenným kvádrem.

Po několika minutách se zpoza skal vyloudal s pohvizdováním nějaký tvor.

"Bud' zdrav, Maxi," proneslo to stvoření.

"Dobrý den, pane Hallorane," odpověděl robot.

Halloran se zastavil tři metry od hranic tábora. "No," řekl, "porozhlédl jsem se kolem, ale není toho tady moc k vidění. Stalo se něco, když jsem byl pryč?"

"Ano, pane," řekl Max. "Nějaký mimozemšťan se snažil proniknout do tábora."

Halloran pozvedl obočí. "Vážně?"

"Naprosto vážně, pane."

"A jak ten mimozemšťan vypadal?"

"Vypadal skoro jako vy, pane Hallorane."

"Propánajána!" zvolal Halloran. "Jak jsi poznal, že to *nejsem já*!"

"Protože se pokoušel vstoupit do tábora, aniž by mi řekl heslo. To by pan Halloran samozřejmě nikdy neudělal."

"Zcela jistě ne," řekl Halloran. "Dobrá práce, Maxi. Budeme si muset dát na toho maníka pozor."

"Ano, pane. Děkuji, pane."

Halloran nedbale přikývl. Byl se sebou spokojen. Dospěl k závěru, že Max, s ohledem na způsob jeho konstrukce, bude ke každému setkání přistupovat samostatně a bude se chovat s ohledem na podstatu aktuální situace. Tak to také mělo být, protože Max nesměl jednat na základě předchozích zkušeností.

Max byl vybaven jednoduchou logikou. Předpokládal, že pozemšťané znají heslo vždycky. Předpokládal, že mimozemšťané heslo neznají nikdy, ale vždycky se snaží proniknout do tábora. Takže o tvorovi, který se nepokouší vstoupit do tábora, musí předpokládat, že nemá žádné vetřelecké sklony k vniknutí do tábora, tudíž musí jít o pozemšťana, a to až do chvíle, kdy se ukáže opak.

Halloranovo vědomí vyvozovalo podivuhodně přesné závěry na člověka, který ztratil několik procent svých tělesných tekutin. Teď nů nezbyvalo než doufat, že mu vyjde i zbytek jeho plánu.

"Maxi," řekl, "během svého průzkumu jsem učinil jeden dost znepokojivý objev."

"Pane?"

"Zjistil jsem, že jsme se utábořili na hraně jedné z pevninských ker, ze kterých je složena kůra této planety. Linie zlomu jsou zcela zřetelné; ve srovnání s nimi připomíná Sanandreaký zlom vlasovou trhlínu."

"To vypadá špatně, pane. Hrozí nám velké nebezpečí?"

"To si piš za ty své plechové uši, že je to nebezpečné. A velké nebezpečí znamená spoustu práce. Ty a já, Maxi, teď přesuneme celý tábor asi tak o tři kilometry na západ. Okamžitě! Takže popadni přepravky a pojď za mnou."

"Ano, pane," odpověděl Max. "Jakmile mě zprostíté hlídky."

"Dobře, ukončuji tvou hlídku," sdělil mu Halloran. "Do práce!"

"Nemůžu," protestoval robot. "Musíte ukončit mou stráž tím, že mi řeknete současné heslo a prohlásíte, že rušíte předchozí rozkaz. Potom budu moci ukončit hlídku v tomto táboře."

"Na formality není čas," obořil se na něj Halloran zhurta. "Nové heslo je 'Bělice'. Do díla, Maxi, právě jsem pocítil otřes."

"Já jsem nic nezaznamenal."

"A proč bys měl?" utrl se na něj Halloran. "Ty jsi jen robot SR, ne pozemšťan se speciálním výcvikem a jemnými smysly. Ksakra, další zachvění! Teď jsi to musel cítit i ty!"

"Myslím, že jsem to také ucítil!"

"Tak do práce!"

"Pane Hallorane, já nemůžu! Prostě nesvedu opustit hranice tohoto tábora bez přímého rozkazu! Prosím, pane, uvolněte mě!"

"Neprožívej to tolik," řekl Halloran. "Když o tom tak přemýšlím, necháme ten tábor tady."

"Ale to zemětřesení."

"Právě jsem provedl nové výpočty. Máme víc času, než jsem si původně myslel. Ještě se jednou porozhlédnu kolem."

Halloran přešel za skály, mimo robotovo zorné pole. Zběsile mu bušilo srdce a krev v jeho cévách mu připadala hustá a líná. Kolem hlavy mu poletovaly hvězdičky. Usoudil, že je v počátečním stadiu úženu, a přinutil se v klidu usednout do flíčku stínu.

Nekonečný den se vlekl vpřed. Beztvará bílá skvrna dvojhvězdy se o prst sesunula k obzoru. SR-22-0134 střežil svou hraniční linii.

Zvedl se mímý vánek, zesílil až téměř do bouře a metal písek proti Maxovým nemrkajícím senzorům. Robot se sunul vpřed po dokonalé kružnici. Vítr utichl a mezi skalami zhruba dvacet metrů od něho se objevila jakási postava. Někdo ho pozoroval. Byl to Halloran nebo ten mimozemšťan? Max o tom odmítl uvažovat. Hlídal svou linii.

Z pouště se přihnál malý tvor podobný kojotovi a prokličkoval v těsné blízkosti Maxových nohou. Nějaký velký pták se spustil k zemi, aby ho pronásledoval. Ozval se tlumený řev a na jeden ze stanů vystříkla krev. Pták namáhavě zabíral křídly a stoupal do vzduchu s čímsi zmítajícím se ve spárech.

Max tomu nevěnoval pozornost. Sledoval humanoidního tvora potácejícího se k němu od skal.

Tvor se zastavil. "Dobrý den, pane Hallorane," pozdravil ho Max vzápětí. "Cítím, že bych vás měl upozornit, že vykazujete nepopiratelné příznaky dehydratace. To je stav, který vede k šoku, bezvědomí a smrti, pokud se s tím něco rychle neprovede."

"Drž hubu," zarazil ho Halloran chraptivým, horkem vyprahlým hlasem.

"Provedu, pane Hallorane."

"A neříkej mi pane Hallorane."

"Proč bych neměl, pane?"

"Protože já nejsem Halloran, já jsem mimozemšťan."

"Vážně?" podivil se robot.

"Ano, vážně. Ty o tom snad pochybuješ?"

"No, vaše ničím nepodložené tvrzení."

"Tak abys věděl, dokážu ti to. *Já neznám heslo.* Je to dostatečný důkaz?"

Když robot stale váhal, Halloran řekl: "Podívej, pan Halloran mi řekl, že bych ti měl připomenout tvé vlastní základní definice, tedy kritéria, na jejichž základě konáš svou práci. Uvažuj: pozemšťan je rozumný tvor, který zná heslo; mimozemšťan je rozumný tvor, který nezná heslo."

"Ano," souhlasil robot neochotně, "mým měřítkem je znalost hesla. Ale stejně cítím, že není něco v pořádku. Co kdybyste mi třeba lhal?"

"Pokud bych lhal, musel bych být pozemšťan, který zná heslo," vysvětloval Halloran. "V takovém případě nehrozí žádné nebezpečí. Ale ty vis, že já nelžu, protože vis, že žádný pozemšťan by v případě hesla nelhal."

"Nevím, jestli to můžu předpokládat."

"Musíš. Žádný pozemšťan nechce vypadat jako mimozemšťan, že?"

"Samozeřejmě že ne."

"A heslo je jediným jistým rozlišením mezi člověkem a mimozemšťanem?"

"Ano."

"Takže tím je moje tvrzení ověřeno."

"Stále si nejsem jist," řekl Max a Hallorana napadlo, že robot odmítá přijmout zdůvodnění od mimozemšťana, i když se ten vetřelec snaží dokázat, že je vetřelec.

Max vyčkával. Po chvíli řekl: "Dobrá, souhlasím, že jste mimozemšťan. S ohledem na to vám zakazuji vstup do tábora."

"Nežádám tě, abys mě pustil dovnitř. Jsem totiž Halloranovým zajatcem a ty víš, co to znamená."

Robot rychle zamrkal senzory. "Já nevím, co to znamená."

"To znamená," opakoval Halloran, "že musíš plnit Halloranovy rozkazy vztahující se k mé osobě. Podle jeho rozkazu musím být držen uvnitř tábora a nesmím být propuštěn, dokud on nevydá k tomuto případu další rozkazy."

Max vykřikl: "Pan Halloran ví, že vás nemůžu pustit do tábora!"

"Ovšem! Ale Halloran ti vzkazuje, abys mě *uvěznil* v táboře, což je něco zcela jiného."

"Opravdu?"

"Jistěže! Musíš vědět, že pozemšťané *vždycky* zajímají mimozemské vetřelce, kteří se pokoušejí proniknout do jejich tábora!"

"Možná, že jsem slyšel něco v tom smyslu," připustil Max. "Přesto vás však nemůžu pustit dovnitř. Ale můžu vás hlídat tady, přímo před táborem."

"To není moc dobré," opáčil Halloran rozmrzele.

"Lituji, ale to je to nejlepší, co mohu udělat."

"Co se dá dělat," rezignoval Halloran a usadil se do písku. "Od této chvíle jsem tvým zajatcem."

"Ano."

"Tak mi dej napít vody."

"Nemám dovoleno -"

"K čertu s tím, určitě víš, že se zajatými mimozemšťany má být nakládáno s uctou odpovídající jejich postavení a mají jim být poskytnuty základní životní potřeby podle Ženevské konvence a dalších mezinárodních smluv."

"Ano, o tom jsem slyšel," souhlasil Max. "Jaká je vaše hodnost?"

"Jamisdar, dělesloužící. Me pořadové číslo je 12278031. A potřebuji neprodleně vodu, protože bez ní zemřu."

Max se na několik vteřin zamyslel. Konečně promluvil: "Dám vám vodu. Ale až poté, co dostane svůj příděl pan Halloran."

"Určitě jí tu je dost pro oba?" zeptal se Halloran a pokusil se na tváři vyloudit vítězoslavný úsměv.

"O tom," informoval ho Max jemně, "musí rozhodnout pan Halloran."

"Co se dá dělat," řekl Halloran a vstal.

"Počkat! Stát! Kam jdete?"

"Jen za tamty skály," řekl Halloran. "Nadešel čas pro mou polední modlitbu, kterou musím vykonat v naprostém soukromí."

"A co když utečete?"

"A proč bych to dělal?" zeptal se Halloran na odchodu. "Halloran by mě stejně znovu chytil."

"Pravda, pravda, ten člověk je génius," zamumlal si robot pro sebe.

Uběhla jen chvílička. Vzápětí vyšel ze skal Halloran.

"Pan Halloran?" zeptal se Max.

"Osobně," ujistil ho Halloran srdečně. "Dostal se sem můj zajatec bez problémů?"

"Ano, pane. Je tamhle ve skalách a modlí se."

"Nic proti tomu," řekl Halloran. "Poslyš, Maxi, až zase vyjde, postarej se, aby dostal nějakou vodu."

"S radostí. Až dostanete vy svůj příděl, pane."

"Sakra, já vůbec nemám žízeň. Jen zaříd', aby trochu dostal ten ubohý zatracený vetřelec."

"To nemůžu, dokud neuvidím, že vy jste vypil svou dávku. Příznaky dehydratace, kterých jsem si na vás všiml předtím, pane, teď znatelně pokročily. Nemáte daleko k mdlobám. Trvám na tom a vyzývám vás - napijte se!"

"Dobře, nech toho sekýrování a přines mi čturu."

"Ale, pane!"

"No? V čem je problém?"

"Víte, že nemohu opustit své stanoviště zde na hranici."

"Proč bys sakra nemohl?"

"Je to proti předpisům. A také proto, že za těmi skalami je vetřelec."

"Budu hlídat místo tebe, Maxi, starý kamaráde, a ty doneseš láhev jako hodný kamarád."

"Je to od vás pěkné, že mi to nabízíte, pane, ale já na to nemůžu přistoupit. Jsem robot SR sestrojený za jediným účelem - střežení tábora. Nesmím tuto odpovědnost přenechat komukoli jinému, dokonce ani pozemšťanovi nebo jinému robotovi SR, dokud neuslyším heslo a nebudu svého úkolu zproštěn."

"Jó, jó," zavrčel Halloran. "Ať začnu z kteréhokoli konce, vždycky mi vyjde nula." Zničeně se odvrátil za skály.

"Co se stalo?" zeptal se robot. "Co jsem řekl?"

Odpovědi se nedočkal.

"Pane Hallorane! Jamisdare!"

Stále *žádná* odpověď. Max pokračoval v ostraze své hraniční čáry.

Halloran byl vysílen. Pálilo ho v krku od mluvení s tím hloupým robotem a bolelo ho celé tělo z neutuchajícího žáru dvojhvězdy. Už byl víc než spálený; byl zčernalý, grilovaný skrznaškrz, člověk upečený jako krocan. Bolest, žízeň a vyčerpání ho ovládly a neponechaly prostor žádné emoci vyjma zlosti.

Zuřil na sebe, že se nechal zaplést do tak absurdní situace, že se nechá zabít tak hloupě. ("Halloran? Ach, ten, neznal heslo, chudák jeden, a zemřel na úžeh necelých padesát metrů od vody a přístřešku. Smutný, neobvyklý a směšný konec...")

Byl to vztek, co ho teď drželo na nohou, co mu pomáhalo zhodnotit celou situaci a hledat cestu do tábora.

Přesvědčil robota, že je pozemšťan. Potom přesvědčil robota, že je mimozemšťan. Oba postupy selhaly, když došlo na zlomový bod v podobě vstupu do tábora.

Co mu ještě v tuto chvíli zbývá zkusit?

Převalil se na záda a zahleděl se vzhůru k salajícím bělostným obloze. V jeho zorném poli se pohybovaly černé flíčky. Halucinace? Ne, to kroužili ptáci. Pohrdli svým obvyklým jídelníčkem sestávajícím z kojotů a čekali na zhroucení něčeho opravdu chutného, jakéhosi chodícího hodovního stolu...

Halloran se přinutil sednout si a napřímít se. Teď, řekl si pro sebe, musím celou situaci probrat a najít nějaká zadní vrátka.

Z Maxova hlediska jsou všichni rozumní tvorové, kteří znají heslo, pozemšťané; všichni rozumní tvorové, kteří neznají heslo, jsou mimozemští vetřelci.

Což znamená...

Znamená co? Na okamžik se Halloranova mysl dotkla klíče k řešení. Ale on se nedokázal soustředit. Ptáci kroužili níže. Jeden z kojotů se přiblížil a začal mu očichávat boty.

Puť tohle všechno z hlavy. Soustřed' se. Proměň se v praktujícího automatologa.

Důsledně vzato je Max *hloupý*. Nebyl sestrojen, aby rozpoznával podvodníky, dovede ho jen v té nejomezenější míře. Jeho kritéria jsou - archaická. Jako v tom příběhu, kde Platón definoval člověka jako neopeřeného dvojnožce a Diogenés přinesl oškubané kuře, které tím pádem tuto definici splňovalo. Na základě toho Platón změnil svou definici a prohlásil, že člověk je lysý dvojnožec s plochými nehty.

Ale dá se to použít na Maxe?

Halloran prudce potřásl hlavou, aby se přiměl ke koncentraci. Ale jediné, co viděl, byl Platónův člověk - téměř dvoumetrové kuře bez perí, ale s plochými nehty.

Max je zranitelný. Musí být! Na rozdíl od Platóna nedokáže, své myšlenky měnit. Max je zajatcem svých definic i s jejich logickými důsledky...

"Ať do mě hrom bací," zajásal Halloran. "Myslím, že už to mám!"

Pokusil se to promyslet, ale zjistil, že to nedokáže. Prostě to musí zkusit a skončit buď se štítem nebo na něm. "Maxi," řekl tiše, "blíží

se k tobě oškubané kuře. Nebo spis upečené kuře. Zahrň si to do svého světónázoru a zapiš si to za uši!"

Nebyl si jist, co tím vlastně chtěl říct, ale věděl, co udělá.

Kapitán Beatty s poručíkem Jamesem se vrátili do tábora po třech pozemských dnech. Našli Hallorana v bezvědomí a zápasícího o život v důsledku dehydratace a úženu. Drmolil o tom, jak se Platón snažil zabránit mu ve vstupu do tábora a jak se Halloran proměnil v téměř dvoumetrové kuře bez širokých nehtů, a tak se dostal na kobyliku tomu učenému filozofovi a jeho kamarádíčkovi robotovi.

Max mu dal vodu, zabalil jeho tělo do vlhkých přikrývek a s použitím přeložené plastové folie vyrobil stín. Halloran by se měl vzpamatovat během jednoho, dvou dnů.

Než se zhroutil, napsal vzkaz: *Bez hesla se nelze dostat zpět říct továrně instalovat v robotech SR nouzovou pojistku.*

Beatty nedokázal z Hallorana dostat kloudného slova, a tak vyzpovídal Maxe. Slyšel o Halloranově průzkumné obchůzce a o různých mimozemšťanech, kteří vypadali jako on a co říkali a co říkal Halloran. Bezpochyby šlo ve všech případech o stále zoufalejší Halloranovy pokusy o průnik zpět do tábora.

"Ale co se stalo potom," vyzvídal Beatty. "Jak se sem nakonec dostal?"

"Neprošel sem," tvrdil Max. "Prostě najednou *byl* uvnitř."

"Ale jak pronikl kolem tebe?"

"Nepronikl! To je zhola nemožné. Pan Halloran prostě *byl* v táboře."

"Tomu nerozumím," řekl Beatty.

"Abych pravdu řekl, pane, ani já. Lituji, ale vaši otázku bude schopen zodpovědět asi pouze pan Halloran."

"Chvilí potrvá, než Halloran s někým promluví," konstatoval Beatty. "Každopádně, pokud on našel nějaký způsob, předpokládám, že se to podaří i mně."

Beatty i James se snažili, ale stále se nedokázali dobrat odpovědi. Nebyli dost zoufalí nebo dost rozčilení a nedokázali se soustředit tím správným směrem. Aby pochopili, jak se Halloran dostal dovnitř, bylo nezbytné nahlížet na závěr této příhody Maxovýmá očima.

Horko, vítr, ptáci, skály, slunce, písek. Pomíjím nepodstatné. Střežím hranice tábora proti vetřelcům.

Horko, vítr, ptáci, skály, slunce, písek. Pomíjím nepodstatné.

Náhle se *zpoza* skal z pouště něco vynoří a jde to ke mně. Je to nějaký velký tvor, tvář mu zakrývají dlouhé chlupy, jde po čtyřech.

Vyzývám ho. Vrchí na mě. Opět ho vyzývám, tentokrát důrazněji, aktivuji svou výzbroj, varuji ho. Ten tvor bručí a neustále se přibližuje k táboru.

Probírám své definice, abych mohl zaujmout odpovídající postoj.

Vím, že lidé i mimozemšťané jsou rozumní tvorové, kteří se vyznačují inteligencí, jež je vyjádřena schopností mluvit. Tato schopnost je nezbytně nutná, protože odpovídají na mou výstrahu.

Pokud jsou požádáni o heslo lidí, vždy odpovídají správně.

Pokud jsou požádáni o heslo mimozemšťané, vždy odpovídají nesprávně.

Jak vetřelci, tak lidé vždycky odpovídají - správně nebo nesprávně- jsou-li požádáni o heslo.

Jelikož toto je pevně dáno, musím předpokládat, že jakýkoli tvor, který *neodpoví* na mou výzvu, *nemůže* odpovědět, tudíž si jej nemusím všímat.

Mohu ignorovat ptáky a hady. To velké zvíře, které jde kolem mě, můžu také ignorovat. Nevšímám si toho tvora, ale udržuji své senzory ve zvýšené ostražitosti, protože pan Halloran je někde venku v poušti. Je tam také mimozemšťan, nějaký Jamisdar.

Ale co je tohle? Je to pan Halloran, zázračně zpět v táboře, sténá a trpí dehydratací a užehem. Tvor, který prošel kolem mě, zmizel beze stopy a Jamisdar se pravděpodobně stále ještě modlí ve skalách...

***přeložil Jiří T. Pelech  
ilustroval Jan Hora***

# Vlastimil Tyrol

Křičeti budeš jednou

*Vysoká tráva se vlní ve větru a ptáci v korunách stromu zpívají. Na obloze se vznášejí nadýchané obláčky a slunce pálí. Mohla by to být docela pěkná letní idylka, kdyby...*

*Kdybych se dokázal neotočit. Nesmím se otočit. Nesmím.*

*Každý takový pohled bolí. Škoda že jsem si ještě zachoval svědomí...*

\*\*\*

Nikdo neměl rád doktora Steva Bradmana. Nikdo. Byl totiž nespolečenský, nepřátelský, nesnášenlivý a nesnesitelný. Také měl nepříjemný zvyk říkat lidem pravdu do očí, což jej činilo ještě méně sympatickým. Málokdo rád slyší hned po ránu, že vypadá hrozně, nebo že jeho práce nestojí za nic, anebo že členové zkušební komise, která nám vydávala diplomy, museli být buď značně podnapilí, anebo již dávno podlehli stařecké demenci.

Doktor Steve Bradman měl IQ 183 a cítil se hrozně osamělý.

"Sama existence našeho ústavu je nepřírozená a odporující zákonitostem vývoje člověka."

Kdyby doktor Bradman stejně rád pracoval jako filozofoval, pak bych věřil, že na nás ostatní by nezbyla vůbec žádná práce.

"Přizpůsobování člověka místním poměrům planet s nepříznivými životními podmínkami!" pokračoval Bradman rozohněně. "Jsem proti tomu, zásadně! Buď se člověk přizpůsobí sám, nebo na těch planetách nemá co dělat. A jestliže se nám ta představa přece jenom podán, můžeme mu vůbec ještě říkat *člověk*?"

Díval jsem se z okna a snažil se vypadat nezúčastněně. Debaty s Bradmanem bývaly dlouhé a ten, kdo se do nich nechal zatáhnout, většinou prohrál.

*Je rozjetý a jen tak asi s tím popíchováním nepřestane.*

"Hellere, k čertu, dokážete něco jiného, než jenom zírat z okna na to neuvěřitelně ošklivé a nesmyslně postavené město? Na ten stupidní shluk budov obsahující Stvořitelovy zvratky, které si daly jména a tváří se jako lidé?"

*Ten má ale přirovnání. Stvořitelovy zvratky!*

Přiblížil svůj hubený, vrásčitý obličej k mému a syčel: "Vy se patrně cítíte být příslušníkem toho stáda tam dole, že? Místo toho, abyste se snažil být individualitou, ať už je to jakkoliv bolestné, tak se pohodlně snažte být částí davu. Opravdu chcete být kusem dobytka ve stádu shromážděném před branami jatek?"

Vřelo to ve mně. Třebaže jsem pochopil, že věčné hádky a spory, vyvolávané Bradmanem, jsou jediným způsobem komunikace s okolím, jakého je schopen, a snažil jsem se jim vyhnout, většinou jsem podlehl adrenalinu a pohádal se s ním.

"Doktore," řekl jsem a supěl vzteky, "nevím, kde pramení vaše pohrdání lidmi, ale opravdu si myslíte, že na to máte právo? Opravdu si..."

Zarazila mne jeho reakce. On se usmál. "Ten, kdo si uvědomí vlastní jedinečnost, má právo k čemukoliv. Nejenom k pohrdání ostatními."

"Ale to je zvrácenost!" vykřikl jsem.

"Ano," souhlasil nečekaně živě. "Je to zvrácenost."

"Ale..."

Lekl se stejně jako já. Fanfáry. Chodbami a sály ústavu hlaholily fanfáry, hluché a harmonické a zanechávaly lidi strnulé úlekem.

*Císař, napadlo mne. Co ten tu chce?*

"Císař," řekl Bradman. "Kde ten se tady bere?"

Oba jsme se rozběhli k hale a prodírali se mraveništěm lidí, kteří se utíkali schovat do bezpečí svých pracovišť.

V hale se shromažďovalo vedení ústavu, ředitel se svými zástupci, . vedoucí jednotlivých úseků a pracovních skupin.

"Do řady!" říkal ředitel každému nově přichozímu. "Seřaďte se u vchodu, rychle!"

Císař se blížil. Z chodby bylo slyšet rychlé kroky mnoha párů nohou a vzteklý křik vojáků z ochranky.

Dveře se otevřely a do haly vběhlo několik ozbrojenců. Rozestavili se do řídkého špalíru před nás, rozkročili se a stmuli s rukama na zbraních.

Vešel ceremoniář, hrabě Noll, přelétl nás pohledem a pokývl hlavou.

Císař vstoupil. Mlčky jsme se dívali na jeho sporou postavu, prošedivělé, ustupující vlasy, na jeho přepychové šaty ověšené zlatem...

*Pořád jsem si na tu směšnou pompu ještě nezvykl. A už je to přes dvacet let.*

Hrabě Noll pokynul rukou a my všichni jsme vykřikli: "Ať žije náš císař!"

Nevím, jak kdo, ale já jsem se cítil nevýslovně trapně. Narodil jsem se do doby rozkvětu Federace planet a officiality, které ^zaváděl nově vzniklý císařský dvůr po održení periférie a zrození Říše, mi opravdu připadaly směšné. A jak se teprve musel cítit Bradman!

Císař se postavil za ředitelovo křeslo a pokynul rukou.

"Posaďte se!" řekl.

Protáhl jsem se kolem vojáků a sedl si na své obvyklé místo. Stejně si počínali i ostatní, jenom ředitel zůstal rozpačitě stát. Nezáviděl jsem mu.

"Rád bych vám položil jednu otázku," řekl císař tiše. "Všem, jak jste tady." V hale zavládlo ticho. Naprosté a zdrcující ticho.

"Proč jsem založil Biologický ústav, co myslíte?"

Neodpověděl mi nikdo. Na řečnické otázky se neodpovídá.

"Přizpůsobení člověka poměrům planet s nepříznivými životními podmínkami? Ano!" zahřměl do ticha haly.

"A také ne," dodal tiše. "Potřebuji toho víc. Potřebuji ideální a specializované vojáky, prospektory, dělníky. Potřebuji je pro tuto planetu, pro Iris, a nejenom pro ni!"

Císař začal přecházet po hale, pravou ruku měl položenou na pouzdru pistole a levou při řeči prudce gestikuloval.

Neposlouchal jsem ho. *Tady jsou počátky všeho budoucího dění,* říkal jsem si zaraženě. *Tady začíná něco, o čem nemůžeme ani tušit, jak to skončí. On chce začít dělat z lidí mravence. Ty budeš dělník, ty bojovník, ty chuva, ty královna... A on to všechno myslí vážně!*

"Tuším, co si všechno myslíte," řekl císař. "A hned vám řeknu, že vaše názory na tuto věc mne naprosto nezajímají! Všimli jste si, co se vlastně v poslední době děje? Vylezli jste někdy ze svých domů ve slušných čtvrtích a podívali se na obyčejný život? Sestoupili jste někdy z výšin akademického majestátu do všední ulice? Prohledli jste si pečlivě průměrného občana?"

Přistoupil k oknu a vytáhl pistoli z pouzdra. "Vpustili jste někdy obyčejný život do prostoru, kde se pohybuje?"

Rozmáchl se zbraní a udeřil. "Poslouchejte," křičel do řinčení střepů, "poslouchejte!"

Slyšel jsem hluk. Ne obyčejný hluk všedního provozu. Venku se něco dělo. Každopádně se ozývaly výstřely.

"Nechal jsem si zpracovat statistiku," řekl císař. "Před sto lety byla tři procenta populace označována za nadprůměrné, samostatně uvažující lidi. Dvaatřicet procent populace bylo označováno za průměrně samostatné a obtížně manipulovatelné a zbytek byl dav. Plebs. Luza. Tvárná hmota v jakýchkoliv rukou. A dnes?" Císař

zvýšil hlas. "První skupina: sedm desetin procenta. Druhá skupina: sedmnáct procent. Třetí skupina: více než dvaosmdesát procent!"

*Degenerace. Ano, to se nám snaží říci. Jako celek lidstvo degeneruje. Ale dá se té jeho statistice věřit? A dá se věřit závěrům, které z toho průzkumu vyvodil?*

Něco se dělo. Odpoutal jsem se od vlastních myšlenek a rozhledl se. Doktor Bradman stál a mluvil: "Ano, v tom s vámi souhlasím, výsosti, moje..."

"Říkal jsem, že mne vaše názory nezajímají, doktore. Ani ty souhlasné," skočil mu do řeči císař.

"Ale," nenechal se odbýt Bradman, "nemáme snad právo..."

"Máme právo!" vykřikl císař. "Tato statistika mi dává právo k centralizaci moci; je důkazem mého práva. Ubývá vůdcích osobností!"

"To snad neznamená, že smíme manipulovat..." pokračoval Bradman v předem prohraném sporu.

"Já smím!" odsekl císař. "Tam venku se bouří pár tisíc lidí z oněch sedmnácti procent. Využívají mých ekonomických potíží a pokoušejí se odvrátit jediný možný budoucí způsob existence lidstva! A já je chci, musím využívat, ne ničit. A k tomu, aby byli použitelní, nesmí existovat možnost, aby se oni mohli stát těmi, kdo manipulují davem. A jestliže je nechci zničit, musím dav, jejich potencionální zbraň, buď ovládnout, nebo přetvořit! Druhá možnost se mi zdá schůdnější."

"Ale..." Bradman se stále nevzdával.

"Nezajímají mne vaše názory, kolikrát to mám opakovat," přerušil jej císař ledovým hlasem. "A abych zabránil vzniku opozice, vyhlásil jsem na všech planetách Říše výjimečný stav, který začne dnes o půlnoci místního času. Dozor nad ústavem převezme můj pobočník, plukovník baron Ringer."

*Tak jsme skončili,* řekl jsem si smutně, *a začíná nová kapitola dějin. Ale kde ta skončí? Budou se nám jednou naši potomci smát, nebo se chvěť hrůzou? Nebo nám snad budou blahorečit za to, co se nám dnes zdá tak zvrácené?*

\* \* \*

"Vy toho o genetice příliš nevíte, že," řekl baron Ringer.

"Vím toho dost," odpověděl jsem a snažil se nedat najevo pobouření, "abych zde mohl pracovat. Mým úkolem je počítačová simulace života."

Baron Ringer se v křesle uvolnil a pohodlně natáhl nohy. Vzal do prstů tužku a začal si s ní hrát.

"Dostanete nový úkol," řekl a koncem tužky tůkal do desky stolu.

"Budete na něm spolupracovat s doktorem Bradmanem."

*Proč nemluví dál? Proč mi neřekne, o co se jedná? A proč s doktorem Bradmanem? Proč zrovna s ním? Čeká, až se na něco zeptám?*

"Jaký bude ten úkol?" zeptal jsem se.

Baron Ringer se usmál. "Čekal jsem na tu otázku. Víte, původně jsme vás nechťeli zasvětit do úkolu úplně, ale doktor Bradman nám to vymluvil."

*Bradman. Zrovna ten!*

"Budete vyvíjet nosiče. Nosiče informace."

"Nosiče jaké informace? Jakého nosiče jaké informace?"

"Syntetického nosiče genetické informace," odpověděl a položil tužku. "Syntetický virus, který bude napadat pouze lidské pohlavní buňky a přestaví je. Změní informace v nich obsažené podle našich požadavků."

*To je ale obludné. Proti tomu nebude obrana! Alespoň doufám, že u těch virů nebude vyžadovat reprodukční schopnost.*

"Vyžadujeme plnou reprodukční schopnost oněch virů, jejich maximální možnou stabilitu a jistotu jejich blokády protilátkou."

*Tak takhle si to vymysleli! Vypustí do vzduchu všechny možné druhy virů a lidem dají protilátky. Až na jednu. Proti tomu není obrana!*

Ringer se mi pátravě zadíval do očí. "Jistým způsobem je to obdivuhodný projekt, že?"

"Ano, jistě," řekl jsem.

"Slyším ve vašich slovech kritiku, Hellere. Vidíte nějakou chybu?"

*Jámu to snad řeknu. Ale je to nebezpečné. Rozzlobím jenom jeho, nebo i císaře?*

Nadechl jsem se. "Snad na to nemáme morální právo."

*Ještě jsem se vyjádřil opatrně. Co mi na to řekneš, barone?*

Opět vzal do ruky tužku. "Morální právo, říkáte. Morální právo. Něco vám řeknu, Hellere. V zájmu zachování vlastního života se pro příště laskavě zdržte těchto soudů. Tady platí jedno: jestliže se císař rozhodne, že morální právo má, pak to ani vy, ani nikdo jiný neovlivní. Jasně?"

"Jasně," řekl jsem.

"Mimochodem, Hellere, nezapomeňte na slib mlčenlivosti. To, co víte, se nesmí dostat ven. A mimo doktora Bradmana se nebudete ani s nikým radit. Zbytečně byste ostatní rozptyloval."

*Doktor Bradman, doktor Bradman, doktor Bradman... A Hellere, Hellere... Ani jednou nepoužil můj titul. Uráží mne, ale proč?*

"Můžete odejít," řekl baron a stále si pohrával s tužkou.

Uklonil jsem se.

Bradman seděl v mé kanceláři a cosi podivného kutil. Napojoval soustavu vodičů na svůj osobní počítač a jakýsi amatérsky vyrobený přístroj.

Otočil se s prstem na rtech.

*Aha, tak už tu máme i odposlech. Jenom jestli se jej Bradmanovi podaří zaclonit.*

Ještě jednu dlouhou a nekonečnou minutu vládlo v místnosti ticho, než doktor Bradman promluvil.

"A je to. Pro dnešek. Příště budeme muset vymyslet něco lepšího."

"A máme co skrývat, doktore?" zeptal jsem se.

"Jistě. Nelíbí se mi to, co máme vyvinout."

"A co proti tomu chcete dělat, proboha?"

Podíval se na mě, jako by hodnotil moji spolehlivost.

"Zabít císaře!"

\*\*\*

"Nebude to stačit," řekl Steve a přejel prstem po velkém projekčním plátnu, na které počítač promítal projekt syntvru.

"Scarlotti zadal požadavky na větší množství informací, než může tenhle virus nést. Budeme jej muset zvětšit."

"Ohrozíme tím jeho stabilitu, Steve. Bude imitovat."

"Já vím, Alexi," řekl mi smutně Steve Bradman, cosi načmáral na kus papíru a ten mi podal.

**"PROČ O TOM MLUVÍŠ? PRO NAŠE PLÁNY MUSÍ STAČIT HODINOVÁ ŽIVOTNOST!"**

Hodil jsem papír do drtiče odpadků a zatvářil se omluvně.

*Nejsem zvyklý na konspiraci. Dělán chyby. Steve má pravdu, musím si dávat větší pozor na jazyk. Zvlášť teď, když pracujeme na svém vlastním projektu, na viru-zabijeci. Na viru, proti kterému nemá ani lidské tělo, ani medicína protilátky. A stačí tak málo; modifikovat našeho nosiče.*

"Necháme to na zítra," řekl Steve. "Máme toho za dnešek už snad dost."

"Projdeme se?" zeptal jsem se, zatímco jsem ukládal projekt do paměti počítače a kodoval přístup k našemu soukromému viru.

"Jó," odpověděl Steve, zašklebil se a ukazováčkem si zakroužil na čele.

*Co jsem zase udělal špatně?*

Steve nasupeně odklopil kryt počítače, vyndal z něho memokrystal a zastrčil jej do kapsy.

"Jdeme," řekl.

Vojáci na chodbách po nás chtěli průkazy, vojáci u výtahů po nás chtěli průkazy a vojáci u východů po nás chtěli propustky. • "K čertu s nimi," klel Steve. "Připadám si jako vězeň."

*Kasárenský režim. Co můžeme čekat za výjimečného stavu. A mohlo to být horší.*

"Kde se tu bere tolik vojáků, ksakru," vztekal se Steve.

*Vždyť ví, že by jich mohlo být mnohem víc, kdyby neprobíhaly boje o pohraničí.*

Ten chlap musí neustále nadávat. Pořád je nepříjemný a studený jako psí čumák. Kdyby se tenkrát po císařově návštěvě neopil, tak si dodnes vykáme.

Čekala nás poslední hlídka, u nově zřízené vrátnice. Automaticky jsem vytáhl hrst průkazů a propustek a rovnal si je v ruce.

"Okamžik, pánové!"

*Ringer! Kde ten se tady vzal!*

"Bradmane, ten memokrystal!"

Polilo mne horko. Tohle zavánělo vlastizrádců. Pokus o atentát, ohrožení bezpečnosti říše, spiknutí...

*Virus je ušitý císaři na míru. Nikoho jiného by nezabil. A císařova data jsou pořád ještě na tom krystalu! To musí pochopit, i kdyby nechtěli!*

Ringer byl oblečený v polní uniformě a ověšený zbraněmi. Za ním stáli čtyři vojáci s odjištěnými pistolemi.

"Jaký memokrystal?" zeptal se Steve. Číselo z něho napětí a nervozita.

"Nedělejte ze sebe hlupáka, Bradmane," utrl se na něho baron Ringer. "Víte o čem mluvím přinejmenším stejně dobře jako já. Dejte to sem!"

Steve neochotně sáhl do kapsy a memokrystal baronovi podal.

Ringer si jej nadhodil v ruce a sladce a nepříjemně se usmál.

"A teď můžete jít. Jste volní. Zatím."

*Zatím? Je jasné, co to znamená. Co teď?*

Odcházeli jsme jako odsouzenci na smrt.

Ulice byly prázdné, vylištěné. Snad to byla jenom moje představitost, ale měl jsem pocit, že je stále ještě ve vzduchu cítit zápach střelného prachu.

Šli jsme po chodníku zjizveném pásy obrněnců, které tu před několika dny najížděly do lidí.

*Do lidí? Do jakých lidí? Druhá a třetí skupina? Průměrní a podprůměrní?*

Bylo chladno a schylovalo se k dešti. Ohmul jsem si límec kabátu a mlčky pochodoval ulicí; krůček za mnou mlčky supěl Steve. Pod podrážkami bot nám skřípalo sklo z rozstřílených oken.

"Viděl jsem dva Scarlottiho projekty," řekl tiše Steve.

"Hmm."

"Dva druhy dělníků. Jeden byl univerzální, druhý zase specialista. Pro práci v dolech. Obludy!"

"Pro nás to skončilo!"

"Ne!"

*Co chce dělat? Až se jim podaří rozluštit můj kód, je s námi konec.*

"Jak dlouho jim potrvá, než se dostanou k našim datům?" zeptal se Steve.

*Nějak ožil!*

"To se dá těžko odhadnout. Zakódoval jsem je podle řady náhodných čísel... Tak asi den, nebo dva... Podle toho, jak výkonný počítač na to nasadí."

"Den času!" zasmál se. "Nevím, proč nám dali celý den času! A my se za ten den musíme ztratit. Kde je tady nejbližší půjčovna aut?"

Ten večer se proměnil v horečnatý sen. Měnili jsme vozy a platili za ně v hotovosti, hádali se s lidmi, kteří nechtěli dostat zaplacenou jinak než kreditkartou, a přitom jsme se snažili být co nejméně nápadní a zapamatovatelní.

Nakonec jsme skončili v jakési podivné restauraci na předměstí. Už zvenku vypadala podezřele. Otřískaná omítka, špinavá a neprůhledná skla, blikající a bzučící luminory reklam. A tma okolo. Široko daleko nesvítilo jediné světlo.

Steve otevřel dveře a já byl okamžitě napůl omráčen směsicí pachů, kouře a hluku.

*To je tedy něco! V takovéhle špeluňce jsem ještě nikdy nebyl.*

"Alexi!" volal Steve.

"Jdu," houkl jsem. "Už jdu!"

Uvnitř bylo horko a nedýchatelné. Z oblaků kouře se vynořovaly obličejové, rudé a zpoceně, s otevřenými a křičícími ústy. Uši mi trhala kakofonie hlasů, cinkotu skla a řevu musicboxu.

"Počkej tu na mne," křičel mi Steve do ucha. "Jenom si něco zařídím!"

Přikývl jsem a sledoval ho, jak se proplétá mezi stoly a pečlivě si prohlíží tváře lidí. Zahlédl jsem muže, který se ke němu zezadu přiblížil a poklepal mu na rameno. Dali se do hovoru.

Jak přišel/ Steve ke známým z těchto poměrů ? A co tu vůbec chce ? On! Zuřivý nepřítel/ lidské omezenosti a hlouposti! On.

"Alexi!" křičel Steve přes plně obsazený stůl. "Alexi, tenhle člověk nás na pár dnů schová!"

Pnkývl jsem. Na to nebylo co říci.

*Úleva. Malá, ale přece alespoň nějaká. Nebudu muset myslet na plukovníka barona Ringera a jeho vojáky. Nebudu si muset představovat, co asi dokáže z lidí udělat školený vyšetřovatel tajné služby.*

Steve mi naznačil, abych zůstal na místě, a odešel se svým známým někam dozadu, kam jsem přes mlžnou clonu neviděl.

Stál jsem uprostřed lokálu a připadal si trapně. Stát a čekat. Kdybych alespoň věděl, na co čekám.

"Hej!" křikl mi kdosi do ucha.

"Co prosím?" otočil jsem se.

Za mnou stál obtloustlý starší muž s čelní pleší a vyčkávavě se usmíval.

"Co jste říkal?" zeptal jsem se.

"Eště nic, kamaráde," dýchl mi do obličeje pivní výpary. "Ale mám ti říct, že máš vokoło hajzlíků vypadnout ven. Čeká tam na tebe ten tvůj kámoš. Ten hubenej."

"Díky," řekl jsem.

*Každý děj má svůj počátek. A každým počátkem něco jiného končí. A tady končí útěk a začíná hra na schovávanou. Musím jenom doufat, že v téhle hře nebudu tím, kdo prohraje.*

"Haló, člověče..." chtěl jsem se zeptat, kudy že to mám jít, když jsem si uvědomil, že se něco změnilo. Hlasy utichly a lidé u stolů strnuli. Jenom musicbox dál hlasitě a zbytečně hrál.

"Hellere!"

*Ringer! Bohyně Fortuna se definitivně odstěhovala! Co mám dělat?*

U dveří stál baron Ringer. Jeho vojáky nebylo nikde vidět, ale nemohl jsem pochybovat, že jsou nedaleko.

"Neutekli jste daleko, Hellere."

S výkřikem jsem se vrhl k nejbližšímu stolu, jednomu z hostů vytrhl z ruky sklenici a hodil ji vši silou po Ringerovi. Převrhl jsem stůl a sedící muže povalil na zem; klopýtl jsem a pokoušel se dostat ven, co nejdál od Ringera.

Jako by to byl signál; okna se vysypala a dovnitř se hrnuli vojáci v ochranných oblecích a přilbách, s ručními zbraněmi připravenými k palbě.

Svitla mi ještě jedna naděje. Snad všichni muži, kteří ještě před chvílí popíjeli, se vrhli proti vojákům. Jako zbraně používali židle, láhve a sklenice, nohy od stolů a nože.

Na chvíli vypukl zmatek, fantastický chaos, který mi ještě dával naději na útěk, a já, vyzbrojen kusem dřeva, který se mi bůhvíjak ocitl v ruce, jsem se pokusil dostat k východu.

Neměl jsem šanci. Poslední, co jsem viděl, než mne prudký úder pažbou zbavil vědomí, byl vítězný úsměv barona Ringera.

\* \* \*

Každé ráno mi vyměnili obvazy a dali mi najíst. Potom mne odvedli zpět do cely a nechali napospas vlastním myšlenkám. Možná to bylo krutější než mučení, nevím, ale sám jsem se týral víc, než by to asi dokázal někdo jiný.

Po obědě pravidelně přicházel baron Ringer, posadil se na židli a vedl monology, které mi na náladě rozhodně nepřidaly.

Byl jsem zoufalý.

Nevím přesně, jak dlouho jsem žil v té malé, šedivé cele bez oken, ale musel to být alespoň měsíc. Venku začalo léto, nádherné a provoněné, jaké může být jenom na Iris, a já neviděl ani kousek oblohy.

A jednoho dne, už pozdě večer, mi stráž zavázala oči a naložila mne do pancéřovaného vozu.

Napůl mrtvého strachy mne kamsi vedli, táhli po schodech, po dlouhých, nekonečných chodbách, podírali mne ve výtažích, aby mi nakonec pásku z očí strhli v císařových soukromých komnatách.

Císař pohodlně seděl v kožené klubovce a mlčky se na mne díval.

"Inženýr Alexander Heller," řekl tiše. "Idealista a spiklenec, lidumil a atentátník. Člověče, já nevis, & chceš!"

"JiL." nedokázal jsem se obhájit. Nešlo mi to, přestože jsem ve vězení měl dost času na přemýšlení.

"Chtěl jsi mne zabít, Alexi. Ghtěl jsi zničit mé plány."

*Co mu na to mám odpovědět?*

"Ano, výsosti."

"Nezastavíš mne, Alexi. Nikdo mne nezastaví." Vstal a začal pomalu přecházet po pokoji. Pozvedl ruku a znovu promluvil. Ale mluvil jiným tónem, pomalu a namáhal se s pečlivou výslovností.

"Je bezpočtu těch malých a žalostných; a nejedné hrdé stavbě již plevel a krůpěje deště připravily pád."

*Koho to cituje? A proč?*

"Ty ses zařadil mezi ty malé a slabé činem, který jsi připravoval a který měl strhnout stavbu mých plánů. Nepodaří se ti to, Alexi. Nikomu se to nepodaří!"

"Opozice existuje, výsosti," odvážil jsem se promluvit. "Není zanedbatelná..."

Císař se rozesmál. "Opozice!"

Opět strnul v póze recitujícího. "Co mi po trhu a luze a lomozu luzy a dlouhých jejich uších!" Pohodlně se opřel o křeslo. "Řekni mi, Alexi, záleží ti moc na těch pololidech dole ve městě? Odpověz mi ale upřímně!"

*V tom má pravdu. Co s nimi mám společného ? Snad jenom základní životní potřeby. Rodové a druhové jméno. Homo sapiens. Musím si přiznat, že je nemám nijak zvlášť rád. Opravdu.*

"Nerozumíš jim a oni nerozumí tobě, že? Jsou ti lhotejní. Ale ty jim lhotejný nejsi. Závídí ti a nenávidí tě. Racionalita jejich rozhodování je podkopána emocemi. V té hospodě; třebaže měli důvod vám pomoci, už jenom proto, aby uškodili mně, udali vás a udali i člověka, který pomohl Bradmanovi. Sice se namáhali zbytečně, protože jste byli velmi dobře sledováni, ale přece jen se to stalo!"

*Tak je Steve na svobodě? Nebo není? Co si z toho mám vybrat?*

"Já tě potřebuji, Alexi. Potřebuji každého schopného člověka, který mi může pomoci s mým plánem," pokračoval císař. "Poslouchej, hlásám vám nadčlověka. Člověk je cosi, co má být překonáno. Co jste vykonali, aby byl překonán?"

Císař přistoupil k servírovacímu stolku, nalil dvě sklenice brandy a jednu mi podal.

"Člověk, jehož věty jsem citoval, žil před více než tisíci lety, v dobách, které byly bohaté na převraty, revoluce a války, ať už rasové, ekonomické či náboženské. Žil v době plné zvratů a zmatků, a přece dokázal správně odhadnout základní chybu moderní lidské společnosti. Odmítl rovnostářství, zavrhl slabé a šel i dál. Předpověděl vývoj. Byl prorokem nadčlověka."

*Ten filozof měl v něčem pravdu. Ale to, co z jeho slov císař vyvodil, je obudné.*

Císař se posadil a pousmál se. "Už pochybuješ, Alexi? Ten muž předpověděl to, z čeho my uděláme normu. Normu, rozumíš? Za sto let nikoho nenapadne uvažovat o moralce, když uslyší slova: *člověk a nečlověk, člověk a nadčlověk.*"

"Výsosti, pořád ještě nejsem..." ozval jsem se.

"Dobrá, Ulevím tvému svědomí. Nebudeš pracovat na projektech specialistů, nebudeš tvůrcem dělníků a vojáků."

*Naznačuje snad, že budu žít? Uniknu Ringerovi a popravčí čtět? A co za to bude chtít?*

"Člověk jest provazem nataženým mezi zvířetem a nadčlověkem - nad propastí," řekl císař. "Ty, Alexi, mi pomůžeš stvořit nadčlověka. Bude to v tvé mysli protiváha zla, které spáchám na těch nejobyčejnějších, podprůměrných. Potřebuji tě, Alexi. Potřebuji všechny, jejichž děti by se mohly stát nadlidmi. Nesmím udělat chybný krok, nesmím. Pořád je to chůze po provaze nad propastí."

*To je šance! Ale... Unesu vědomí, že tvořím něco mimo chápání dobra a zla?*

Císař mi položil ruku na rameno. "Pomůžeš mi, Alexi?" zeptal se tiše, ale naléhavě.

"Ano," slyšel jsem se chřaptět. "Pomůžu."

Vítězoslavně se usmál a řekl: "Věděl jsem to."

Došel ke dveřím a otevřel je.  
"Můžeš jít, Alexi. Jsi volný!"  
Položil jsem netknuté brandy na stůl a prošel dveřmi.  
*Volný! Jsem volný!*

\* \* \*

Harris se vrátil z porady u Ringera rozesmátý, což podivně kontrastovalo s náladou, s jakou k baronovi odcházel.

"Jak vzácnou starost projevují naši chleboďárci o blaho budoucího nadčlověka!" řekl, když se uvelebil u svého stolu. "Budeme muset pozměnit projekt, Alexi."

"V čem?" zeptal jsem se.

"Kromě toho, že chtějí mít břišní dutinu chráněnou třemi páry žeber navíc a krevní oběh bude zálohovaný extra srdcem, tak jsme se dnes hodinku docela vážně bavili o velikosti pohlavního údu!"

Za skleněnou přepážkou oddělující kancelář od laboratoře se rozhiňaly laborantky.

"Proč by nemohl být bezpohlavní?" namítl jsem. "Ještě více by se vzdálil od původní vývojové linie. Byl by dál od zvířete."

"Také jsem se na to ptal," řekl Harris. "Prý by se ztratil jeden ze stimulů dalšího vývoje. Sexualita se uznává za důležitý faktor podporující aktivitu nejen lidskou, nýbrž i nadlidskou."

"Dnes to nebudu řešit," řekl jsem. "Jdu domů."

*Přestávám tomu rozumět. Císař měl přece jinou představu o nadčlověkově. Měl to být spis duševní gigant než bojový stroj. Ano, bojový stroj. Proč by jinak měla být chráněna břišní dutina a zdvojené srdce?*

Stmívalo se. Pozdní léto přecházelo v podzim a v ulicích se válela mlha. Mžouravá světla pouličních lamp marně bojovala s houstnoucím oparem a tvořila malé, barevné skvrny v tmavnoucí šedi večera.

Začínalo být citelné chladno a já se těšil, až se posadím do vozu a zapnu klimatizaci. Ale nebylo mi to dopřáno.

Kroky jsem zaslechl, ale zareagovat jsem nestihl. Kdosi mi ze zadu přehodil přes hlavu plastický pytel a přitiskl mi ho k obličejí. Zároveň mi zkroutili ruce dozadu a strhli mne na zem.

Nemohl jsem se ani hýbat, árii křičet.

Ještě jsem zaslechl výstřely a křik; a někde blízko se ozvalo přidušené zasténání. Pak jsem začal ztrácet vědomí. Ne, nedusil jsem se. Ale v tom pytli, který mi narazili na hlavu, muselo být něco, co mne bezpečně a rychle uspalo.

Pamatuji se, že se mi zdál sen. Divný, bláznivý sen.

Ležel jsem na něčem tvrdém, nepohodlném a výhled mi zakrývaly květy všech možných barev a tvarů, které voněly a zpívaly píseň beze slov.

Pres záplavu květů jsem viděl hlavu a ramena obrovského muže, který pomalu a důstojně pochodoval stále kupředu. UVědomil jsem si, že i já se musím pohybovat vpřed, když se mi ten muž nevzdaluje, a pokusil jsem se rozhlédnout.

Zvedl jsem hlavu a uviděl, že ležím v rakvi nesené čtyřmi malými obludnými tvory s krátkými nožkami, širokými rameny a rukama proměněnými v lopaty. Na zádech měli veliký nápis: HROBNÍK.

Muž jdoucí vpřed přidal do kroku a začal se vzdalovat. Jen taktak jsem stačil přečíst nápis na jeho zádech: NADČLOVĚK. Nepochyboval jsem, že na mém oděvu je popiska: ČLOVĚK.

Nosiči šli stále pomaleji a pomaleji a já se je pokoušel pobízet, ale mamě. Zastavili na louce plné květů a hrodek a já si na nejbližší, otevřeně, mohl přečíst nápis vyvedený ve zlatě. HOMO SAPIENS, četl jsem nahlas. Začal jsem protestovat, ale hrobníci si jenom nasadili obličej s výrazem hlubokého smutku a spustili mne do hrobky. Ještě než mi mramorovou deskou zakryli výhled, zahlédl jsem okřídlené bílé tvory s trubkami namísto úst, kteří v letu hlasitě doprovázeli zpívající květiny smutnou melodií. Na křídlech měl každý z nich napsáno: ANDĚL.

Ocitl jsem se ve tmě a plakal až do okamžiku, kdy se náhrobek odsunul a dolů seskočilo stvoření skládající se převážně ze zubů a žaludku. Podalo mi vizitku.

Bylo na ní výrobní číslo a zlatě vytištěný nápis: GHÜL.

Probudil jsem se v nástavbě kolébajícího se skříňového automobilu. U malého stolečku seděl Steve Bradman a zlomyslně se usmíval.

Sejmul jsem si z hlavy čelenku s barevnou změtí vodičů a zeptal se: "Ten sen máš na svědomí ty?"

Steve nadšeně přikývl. "Působivé, že?"

"Rozhodně," přikývl jsem. "Co má tohle znamenat?"

"Že se dál připravujeme na atentát na císaře."

"Zbláznil ses?" vyjekl jsem. "Císař všechno ví!"

Steve se zavrtěl na židli. "My víme, že on ví, a on ví, že my víme, že on ví. Takhle uvažovat, to nemá smysl. Zkrátka, musíme jej zabít."

*Zabít císaře. Prosím. Zabijeme tedy císaře. Nic jiného si ani nezaslouží, za to, jaký osud chystal milionům ještě nepočatých dětí. Vojáci, dělníci, horníci, mechanici, ošetřovatelky, matky a kojné... Všichni fyzicky i psychicky deformovaní a přizpůsobení pro jediné a definitivní použití.*

V mnoha ohledech má pravdu, ale... Já, Steve i císař jsme se často oháněli pravdou, právem a morálkou. Záleží jenom na úhlu pohledu... On prostě nesmí mít pravdu. I Steve, třebaže s císařem zpočátku souhlasil, se na celou věc dívá jinak. Musí se dívat jinak, protože by musel dát císaři pravdu!

"Zabijeme tedy císaře," řekl jsem. "A co dál?"

Steve pleskl dlaní do desky stolu. "Zničíme všechny výsledky výzkumů! Jediný z těch virů se nesmí dostat ven! Lidské chromozomy zůstanou lidské!"

"A ten projekt nadčlověka? Co s ním?"

Steve se postavil a pokoušel se v kymácejícím se voze udržet rovnováhu. "Je to stejná obłudnost jako ostatní!"

*Tady bych se Stevem nesouhlasil. Třebaže se císař pokouší reformovat lidstvo poměrně barbarským způsobem, tenhle projekt je mi sympatický. Myslím si, že nebýt těch ostatních deformací, i Steve by souhlasil. Nadčlověka je škoda. Snad se mi z toho projektu podaří zachránit alespoň tolik, abychom jej mohli, někdy později, ve vhodnější době, vyzkoušet prakticky. Chtěl bych mít před sebou třeba jenom jeden jediný exemplář.*

Moment! On ví o projektu nadčlověka! Ale ten je přísně utajený. Ví o něm jedenáct lidí! Jak se o něm dověděl?

"Máme v ústavu svého člověka," řekl prostě.

"Myslel jsem si, žeš mne unesl kvůli informacím, že se potřebuješ dovědět něco o projektech, o změnách v ústavu..." Došel mi dech.

"No," řekl. "To také. Ale... Víš, Alexi, opoziční hnutí ani nechtělo někoho unést, to jsem prosadil sám. Ono je těžké mezi těmi lidmi, mezi které jsem se dostal, najít někoho, s kým by se dal vést alespoň trochu dialog. Někoho, kdo by třeba slovo morálka uměl pochopit jinak, než jen jako jednou danou normu chování."

"Ale ono to v širším smyslu slova tak je. Samozřejmě je to hrubá a nepřesná definice a..."

"Barbare!" vyštěkl. "Jak můžeš něco takového..."

Smál jsem se. A Steve se rozesmál také.

*Tak on mne unesl, on mne vystavil nebezpečí, on ze mne udělal psance, jen aby se měl s kým hádat!*

\* \* \*

Steve samozřejmě přeháněl. Podzemní armáda měla mezi svými členy mnoho velice inteligentních lidí. Jenom zdaleka nedosahovali té koncentrace, na kterou jsme byli zvyklí z ústavu.

Zima ubíhala v přípravách na útok. Desítky lidí sháněly a vyráběly zbraně a stovky a tisíce dalších se s nimi učily zacházet.

Každý den přibývali noví lidé a každý den jich asi stejný počet zatklí nebo zabili policisté a vojáci.

Život se mi změnil v neustálý útek. Císařovi lidé nám byli na stopě a naši práci dokonale rozvrátili. Museli jsme zanechat vývoje látek chránících chromozomy a soustředili jsme se pouze na simulaci postupu jednotlivých týmů v Biologickém ústavu.

Zima pomalu končila, když jsme poslali vůdcům Podzemní armády zprávu, že je nejvyšší čas zahájit akce. Práce na jednotlivých projektech mohly být pod bičem barona Ringera u konce.

V ten okamžik jsme přestali být důležití. Dění šlo okolo nás.

Pak přišel večer, kdy jsme se Stevem a dvěma ozbrojenci seděli v uzavřeném voze zaparkovaném nedaleko budovy Biologického ústavu.

Byl čtvrtek, tedy den, kdy císař pravidelně ústav navštěvoval a sledoval postup prací na projektech. V posledním záblesku denního světla jsem stačil zahlédnout vlajku vztyčenou na znamení, že císař je přítomen.

"Vyjde to?" zeptal jsem se Steva.

"Musí," odpověděl. "Jinak je konec jak s námi, tak i s civilizací kterou známe."

Naši dva strážci vystoupili z vozu a ukryli se ve stínu dubu živorůčného v mezeře mezi panely chodníku.

"Steve," řekl jsem potichu. "Proč jsi tak zásadně proti manipulaci s genetickou výbavou člověka? Vždyť jsi na ní léta pracoval?"

"Protože já sám jsem produktem takové manipulace!"

*To snad nemůže být pravda! Myslel jsem si, že tato technologie byla s mnoha dalšími ztracena před staletími za velkých válek a znovu objevena až před několika roky! Myslel jsem, že Biologický ústav je jediný v blízkém vesmíru, který se zabývá podobnými výzkumy.*

"Ne," řekl Steve. "Na Braderu se provádí výzkumy snad sto let, na Iris přes šedesát. Biologický ústav vznikl proto, že na financování tajných pracovišť už neměl císař peníze. Jeho ekonomika je totiž na pokraji krachu. Proto zkusil něco, co planety Federace po počátečním nadšení odmítly."

Nevím, jaký byl na mne v tom okamžiku pohled, ale příjemný rozhodně ne. Vytréštil jsem oči a pootvěřel ústa.

*On mi čte myšlenky! Roky a roky se mi hrabe v mysli!*

"Nemusíš se bát," řekl Steve. "Naučil jsem se nečíst cizí myšlenky. Už v zájmu svého psychického zdraví nesmím číst myšlenky. Je to něco hrozného, Alexi, ani si to neumíš představit."

Naučil jsem se je nevnímat, i když je slyším. Asi jako ty, když si pustíš hudbu jenom jako zvukovou kulisu."

"Co ještě umíš?" zeptal jsem se se staženým hrdlem.

"Jsem telepat, vidím i v infračervené a ultrafialové části spektra, slyším ultrazvuk, čich mám lepší než pes a IQ mám ne stotriaosmdesát, ale přes dvě stě. Jsem předchůdce nadčlověka a zrůda. Každá sekunda života je pro mne utrpením. Lidé jsou mi odporní, snad ani ne pro svoji omezenost, jako spíš pro pach. Ty alespoň nepoužíváš ty módní parfémy."

Snažil jsem se nebýt uražený a docela se mi to dařilo.

"Věděli o tobě?" zeptal jsem se. "Věděli, že pracuješ v ústavu?"

"Ne," řekl tiše. "Změnil jsem identitu. Jinak bych nemohl dělat na projektu ještě dokonalejší zrůdy."

"Kolik vás je?"

"Bylo nás dvacet. A zůstali jsme tři," říkal Steve s hořkostí v hlase. "Ostatní byli buď zabiti, anebo se zabili sami."

Zakryl si dlaněmi oči a pokračoval: "Dva jsme přiletěli na Iris, abychom kontrolovali vývoj. Třetí zůstal na Braderu."

"Kdo je ten druhý?"

"Dnes se s ním seznámíš, Alexi. A seznámíš se i s produkty zdejšího výzkumu. S odpadem, který přežil."

Premýšlel jsem bez ohledu na to, že před Stevem nic neutajím. A nebylo mi dobře.

"Ten je v pořádku," řekl Steve do ticha. "Je náš. Jde nám říci, že máme přijít k zadnímu vchodu."

Lekl jsem se. A za několik sekund i pochopil, když jsem zaslechl spěšné kroky muže, který se připojil k našim průvodcům a cosi jim vysvětloval.

"Tak jdeme," řekl Steve a otevřel dveře. "A bych nezapomněl, sehnal jsem knížku, ze které tak rád cituje náš císař. Až bude po všem, tak si ji přečti."

Podal mi malou útlou knihu tištěnou na skutečném papíre.

"Je zajímavé," pokračoval už v chůzi, "jak pohnuté osudy měl autor i jeho dílo. Autor stvořil filozofii individuality, aby si ji každé individuum nakonec vyložilo po svém, stvořil filozofii rozumu, aby sám zemřel bez rozumu v blázcinci. A jeho knihy se staly už před tisícem let ideovým základem pro smrt milionů."

Ve městě vládlo ticho.

*Klid před bouří. Ale co dobrého může přinést bouře? Vyčisti vzduch? Zapálí blesky nějaké domy? Vyplaví dešťová voda starý nepořádek? Nebo jej překryje novým, naplaveným, sneseným bůhví odkud?*

Kdesi daleko padlo několik výstřelů a temnou oblohu přetřel zářivý paprsek laseru. Vzdálený záblesk výbuchu na okamžik osvětlil nízkou clonu mraků.

"Už to začalo," zašeptal nadšeně Steve. "Začátek konce jedné kapitoly dějin!"

*Ale nadčlověkaje škoda, řekl jsem si a doufal, že mne Steve ve svém zaujetí nevnímá.*

*Bylo by nádherné moci zdokonalit člověka, zbavit jej jeho nedostatků a posílit jeho přednosti.*

Roztloukaly se první sirény a zhaslo veřejné osvětlení. Ulice se ponořily do modravého světla luminorů, které našim tvářím dodávalo mrtvolný vzhled. Podíval jsem se na Steva a otřásl se; vypadal se svou úzkou, vrásčitou tváří jako upír.

"Je konec toho bláznivého císařství, zaniká lidská říše, která se měla změnit v nelidskou," pronášel zaujatě.

*Nevnímal mne. Určitě ne.*

Před zadním vchodem ústavu byl shromážděn dav lidí a bojovalo se na život a na smrt s vojáky císařovy gardy.

Vojáci byli na ústupu. Nemohli zadržet mohutný, ozbrojený zástup lidí, který poháněla nenávist. Jeden po druhém se stahovali do budovy, kryli se za rohy chodeb, za povalený nábytek, za své mrtvé a zraněné, a pokoušeli se účinněji zorganizovat obranu.

NeměH sebelepší šanci. Za jednoho mrtvého vojáka na straně Podzemní armády nastupovalo deset dalších a všichni se bez ohledu na ztráty vrhali vpřed.

*Netušil jsem, jak moc je císař nenáviděn. To je hrozné!*

Ukryli jsme se i se svými strážci v rozbité vrátnici a zpozřdáli sledovali bitvu.

Palba housla. Ze vnitř ústavu přibíhali další vojáci a zapojovali se do boje. Ale zuřivá střelba se ozvala i od dalších vchodů do budovy.

Oranžovým světlem se ke slovu přihlásil laser. Propaloval do zdi otvory a měnil jejich obrance v kouřící popel.

Kdosi mi vtiskl do ruky pistoli a Steve vykřikl: "Jdeme!"

*Mám se nechat zabít? Proč?*

"Houby," okřikl mne Steve. "Jsi chráněná osoba. Ve chvíli, kdy se hme odsud, bude tě hlídat třicet lidí, těch nejlepších! Musíme zajistit a zničit laboratoře!"

Běž doleva, podle zdi; je tam otvor a žánní živí vojáci!"

Utíkal jsem; za mnou běžel Steve obklopený houfem bojovníků určených k naší ochraně. Nebrali na nikoho ohled, stříleli po každé postavě, kterou ve tmě prozářené jenom světlem výstřelů a laserových paprsků objevili a která mohla představovat potenciální nebezpečí.

Otvorem ve zdi, nepravidelným a sálajícím horkem, jsme se protáhli do chodby, kde Steve skvěle mířenými výstřely zhasl modře svítící luminory nouzového osvětlení.

Steve znovu vystřelil, jednou, podruhé, a k uším mi dolétlo tluměné zasténání.

"V pořádku," zaslechl jsem Stevův hlas. "Jdeme!"

Jeden z mužů rozsvítil malou svítilnu, jejímž světlem jsme se po příštích několik set metrů řídili. Steve byl kdesi vpředu, zhasínal luminory a čistil nám cestu.

Vyběhli jsme po schodech do patra, kde nás Steve zastavil.

"Teď stílejte jenom na můj rozkaz, nebo v případě bezprostředního ohrožení," řekl a poklepal jednomu z našich mužů po rameni. "Nerad bych viděl mrtvého někoho, kdo by se nám mohl jakkoliv hodit."

Další schody a další patro. A znovu a znovu schody. Byl jsem už udýchaný a v uších mi šuměla krev.

"Tady jsou laboratoře," vyhekl jsem v osmém poschodí. "Je jich devět a nikdo by v nich neměl být. Císař se s námi scházal v hale nebo v projekční místnosti. Měli by tam být všichni, jestli se nepokusili o útěk."

"Není kudy utíkat," zašklebil se Steve. Uvědomil jsem si, že tady nechal svítit luminory.

"Po dvou do laboratoří," přikázal Steve mužům, "a ostatní za mnou!"

Běželi jsme po vyhlídkové chodbě, kdysi zařízené pro odpočinek lehkými stolkami a křesílky. Prosklenou stěnou býval nádherný pohled na město.

Dnes byl tentýž pohled více než skličující. Ve městě se bojovalo; mezi domy se objevovaly záblesky výbuchů, laserové paprsky a drobné jiskřičky výstřelů. Jediným opravdovým světlem pro ztemnělé ulice byla záře mohutnějších požárů.

U projekčního sálu se stále ještě bojovalo. Gardisté, ukrytí mezi troskami zařízení, se urputně bránili a podlaha chodby byla kluzká krví a pokrytá mrtvými těly.

Za námi se ozval křik a dunivý rachot. Tři muži s tmavými brýlemi posunutými na čela táhli po dlaždicích jakési narychlo zhotovené sánky s naloženým laserem.

"Tady už nemáme co dělat," řekl Steve. "Až bude cesta volná, budu to vědět."

*Samozřejmě že to budeš vědět. Víš o všem, co se tu šustne.*

"To víš, že to vím," usmál se Steve. "A teď ti představím našeho člověka, kukačku v cizím hnízdě, zrůdu stejnou, jako jsem já. Znáš ho, Alexi. Ve skutečnosti se jmenuje Martin Bradman. Všichni jsme se jméno váli 'Bradman'."

Mimochodem," řekl a položil mi ruku na rameno. "Trochu ti ubližoval, tak mu to odpusť. Šlapala mu na paty tajná služba, tak musel dělat věci, které by si jinak rád odpustil."

Vzdálili jsme se od projekčního sálu a vstoupili do jedné z kanceláří. Tam seděl za stolem v přátelském rozhovoru s bojovníky Podzemní armády plukovník baron Martin Ringer.

\* \* \*

Vřava v budově ústavu utichla. Bojovalo se už jenom v některých lokalitách města, v místech, kde zůstaly vojenské jednotky věrné císaři a které nevěřily zprávám o smrti svého vládce.

*Ale my už máme nového císaře. Rváče a finančníka, bezohledného člověka s obrovským jménem. Alespoň ze nemá sklony k filozofii.*

Zvláštní, že mi neřekli, jak se opravdu věci mají. Nevěděl jsem, že z jeho kapsy plynuly všechny ty částky vydané za zbraně, úplatky a energii. Starý císař měl asi pravdu, když říkal, že aristokracie a absolutní soustředění moci mají své oprávnění.

Ale oni mi neřekli víc věcí. Neřekli mi ani to, že naše pracovní simulace postupu na projektech je jenom zálohou pro případ odhalení Ringera.

Seděl jsem v pracovně doktora Wernera a pokoušel se dostat do jeho počítače k datům o syntviru. Marně.

A na stole, metr ode mne, stál konzervační box s kulturou syntviru.

*Tady je to, co se stalo císařovnu nadějí. Syntviry, upravující lidské chromozomy. Nadčlověk. On v něho doufal. Věřil, že nadčlověk spasí svět. To by snad omluvilo i jeho ostatní plány. Snad i ty zrůdy, které jej nakonec popravily. Osmnáctiletí chlapci s postavami i tvářemi pětiletých dětí. Lidé s chybějícími nebo naopak s přebývajícími údý, lidé s vyvinutými nepatřičnými orgány. Žábry! To bylo skutečně ohavné. Ale dívat se, jak popravují císaře, s tak obrovskou záští ve tvářích...*

Do pracovny nahlédl jeden z bojovníků, přátelsky pokynul rukou a zase zmizel.

*Bojovali proti jednomu císaři. Umírali proto, aby se na trůn dostal někdo jiný. To je obyčejná manipulace s lidmi, obyčejná a dost sprostá. Z louže pod okap. A za pár let se možná vynoří jiný ambiciózní člověk s hromadou peněz za sebou a touhou po trůnu v sobě a zase poteče krev.*

A já mám na stole před sebou nadčlověka. Ideálního vládce. A dostal jsem rozkaz celý box ozářit a zničit. Mám vůbec právo k něčemu takovému? Mám právo připravit lidi o něco tak dokonalého?

Císař chtěl provádět přísnou selekci všech, kdo se měli stát rodiči budoucích nadlidů. I to se v jeho rukou mělo stát politickou zbraní.

Ten virus je schopný reprodukce. Kdybych otevřel box, mohli by se za devět měsíců narodit první. A po nich další a další.

Z náprsní kapsy jsem vytáhl Stevův dar. Knihu. Na deskách bylo zlatě vyraženo: Friedrich Nietzsche. TAK PRAVIL ZARATHUSTRA.

Namátkou jsem ji otevřel a četl: "Věru, špinavým proudem je člověk. Jen ten, kdo je mořem, smí si troufat, že pojme do sebe špinavý proud a sám se nepokálí.

Hleďte, hlásám vám nadčlověka: tot' ono more, v němž vaše..."

Zavřel jsem knihu, aniž jsem dočetl verš.

*To je jako znamení!*

Bušilo mi srdce. A chvěly se mi ruce, když jsem strhával pečet z víka boxu.

*A je to. Syntviry se rozlétávají po místnosti, ventilací se dostávají ven a začínají se rozmnožovat. Snad už za minutu, za dvě, budou všichni muži v budově potenciálními otci nadlidí. Za hodinu to budou všichni ve městě. A za den, za dva...*

Nadělo věk. Naděje člověka. Ideální a geniální vůdce!

"Tak jsem to nestihl."

Steve stál ve dveřích a díval se na otevřený box. "Přemýšlel jsi, než jsi to udělal?" zeptal se. Najednou působil strašlivě vyčerpaně a odevzdaně.

"Přemýšlel," řekl jsem. "A myslím, že..."

"Nemyslíš!" okřikl mě Steve. "Sám jsi na syntviru pracoval a dobře víš, že byl nestabilní! Nestačil jsem se nikoho zeptat, a ty ses také nezeptal, jestli tohle náhodou není jenom zkušební vzorek z původního projektu. Jak dlouho potrvá, než začne mutovat, co myslíš?"

*Panebože, to mne nenapadlo!*

"Kolik generací syntviru vznikne za minutu, víš to? Kolik z nich bude změněných? Kolik z těch dobrých se dostane na místo určení? A kolik těch zmutovaných? Co se pak bude rodit za děti, vis to?"

*To jsem opravdu nechtěl. To ne. Musím doufat, že ten virus nebude mutovat. Nesmí mutovat!*

"Nesmí mutovat?" křičel Steve. "Budeš mu říkat, co nesmí? Za devět měsíců se přesvědčíš, jak tě poslouchá! Za devět měsíců!"

\* \* \*

Vysoká tráva se vlnila ve větru a ptáci v korunách stromů zpívali. Na obloze se vznášely nadýchané obláčky a slunce pálilo. Mohla-by to být docela pěkná letní idylka, kdyby...

Kdybych se dokázal neotočit. Nesmím se otočit. Nesmím.

*Každý takový pohled bolí. Škoda, že jsem si ještě zachoval svědomí.*

Někde za mnou je rodinka. Už jsem jich pár viděl.

"Kdo to je?"

*To promluví dítě. Další jejich generace!*

"Člověk. Starej člověk. To už se dneska nevidí. Před pár rokama vostatní buď pomřeli nebo práskli do bot."

Nevydržel jsem a ohlédl se. Seděli mezi stromy a vyhřívali se na slunci. Rodinka. Táta, máma a To. Staří vypadali hrozně, ale To... Bylo mi na zvracení.

"Že ho tady nechali?" pokračovalo To.

"Asi ho zapomněli. Nebo něco proved."

*Ani netuší, jak jsou krutí. To byla Stevova a Martinova pomsta, když uprostřed občanské války, chaosu a epidemií přilétli Braderští, zahájili evakuaci a nechali Iris jím.*

Vzpomněl jsem si na citát ze Zarathustry, kterého jsem po těch téměř dvaceti letech znal z paměti.

"Ale jednou tě samota zná, jednou tvá pýcha bude se hrbiti a tvá odvaha bude skřípati zuby. Křičeti budeš jednou: Jsem sám!"

Podíval jsem se přímo do oslepující sluneční záře a vykřikl do netečně modré oblohy: "Jsem sám!"

***ilustroval Tomáš Rygl***

# Martin Bašti

Vítejte v Dagonhertu!

Když o tom tak přemýšlím, já nikdy nechtěl být čarodějem. Snad v dětství. Ale to už je dávno! Takže jsem k tomu vlastně přišel jako chromý k volňáskům na taneční kursy. A když už jsem tak dopadl, rozhodně jsem si nekreslil budoucnost jako obrázek na každé druhé zdi se svým pitomě se culícím ksichem a nápisem: 1000 dukátů, Živý, ale radši mrtvý. Celý národ po mně jde, pánové, takovou popularitu si snad ani nezasloužím. Nikdy v životě jsem neseděl tak dlouho v kuse na koni a zadek už mám celý otlačený. Ale že jsem do toho spadl jako fik.

Snad abych to raději vzal od začátku.

\* \* \*

Vidím to před sebou, jako by to bylo dnes. Typická putyka pro bezdomovce a podsvětí vůbec, oprýskaný baráček v zapadlé uličce, přímo naproti Svatyni dočista Holé lebky. Kolem bloumají zoufalí, opilí a zfetovaní revolucionáři, z jediného okna ve střeše se valí zelený kouř. Schisch.

Dnes hraje Schanow, hlásá kostrbaté písmo na círu pergamenu připíchnutém ke dveřím rezavou kudlou a zevnitř na ulici doléhá teskná melodie pikoly přerušovaná občas hřměním bubnů.

Místní servírka unaveně prochází s půldruhalitry mezi omlácenými a politými stoly, na hlavě balancujíc džbán s medovinou.

Ten džbán je pro mě, uhádli jste. Snad je to osud. Vždy, když dorazím do Města, skončím v tomhle zapadáku, ani nevím jak. A to večer ještě nezačal. Dnes to bude vážně dlouhý den.

S nepřítomným úsměvem pozoruji blížící se alkohol a pokyvují hlavou.

"Hej, hej!" řve do rytmu bicích opilý barbar sedící v rohu pod loučí. Neznám barbara, který by nebyl neustále nadráťovaný jako švec. Pak se diví, že mají maléry. Poslechněte si někdy, co na vás vybalí, když naznačíte, že píšete. Vejta-hové. Je to hnus.

Džbán s medovinou s temným zaduněním usedl na dubovou desku stolu.

"Díky, krásko," hodil jsem úsměvem po utahané číšnici. Druhým pohledem jsem polaskal nádobu. Hm. Život je fajn. Většinou. Někdy.

U nálevního pultu se s třeskem materializoval zelený mužík a poručil si deci kohoutí krve. Ha-halucinace? Potrásl jsem hlavou, abych si ji drobet pročistil. V tomtéž okamžiku se v lokále rozhostilo ticho.

Opatrně jsem pozvedl zrak, abych zjistil příčinu té záhady. Do dveří vstoupil mladý, skvostně oděný muž. Nějaký hrabě, přinejmenším. Zkoumavým pohledem si přeměřil osazenstvo hospody a loudavým krokem zamířil přímo ke mně. Hnán nejasným tušením jsem si rádně přihnul ze džbánu. Člověk nikdy neví, kdy je to naposledy. *Znáte Město.*

Odtáhl od stolu židli přímo naproti mně a ztěžka usedl.

Získal jsem příležitost prostudovat jeho ostře řezané rysy. Hádám, že si je musí každé ráno přibrušovat před zrcadlem pilníkem. Ostatně - vypadal dost nabroušeně.

"Albert Černý?"

Nezbylo mi než přikývnout. To jsem totiž já. Albert Černý, jméno mé, nekromant a čaroděj. A taky žoldák, odprskl by můj Mistr, kdybyste se s ním někde setkali. To jsem taky já. K službám.

"Mám pro vás práci."

Jasně.

"O co jde, pane?" zatvářím se při těch slovech vždy patřičně zvědavě a inteligentně. V mezích možností, samozřejmě.

Ten hrabě, nebo co to bylo, se šíleně zaškaredil. Kdosi za mnou omdlel, slyšel jsem tu ránu o podlahu. Nemá koukat, když na to nemá povahu, ne? To já zas jo. Jsem otrlý.

"Unesli mi snoubenku!"

Ovšem. Mám mu říct, že se moc nedivím? S rozvahou jsem se rozhodl, že raději ne. Obchodní strategie.

"To je teda svinstvo," zakroutil jsem místo toho rozhořčeně hlavou. A na to si dám lok. Nebo dva.

Oblaka zeleného kouře dál stoupají ke stropu. Sem totiž knechti moc nechodí. A hudba se zase rozjela.

Jak povídám, bezva den.

\* \* \*

"Mou spanilou krásku, kněžnu Naděždu Marii Velkolepou, si troufl unést, ten ubožák! Za to zaplatí. Proslulá malacíjská tapisérie mu nebude stačit na otírání krvavých slz!" Vzalo to šéfa ale pořádně. Rozčileně pochodoval po komnatě a mezi chvalozpěvy na "útlou krásu svého slunce" chrllil děsivě komplikované kletby.

"A kdože je ta smělá zrůda, jasný princ?" pokoušel jsem se získat orientaci ztracenou v proudu jeho řeči.

"Muddock Dagonhertský přece!"

"Aha," přikývl jsem a dolil si korbek. Nebudu lhát, tahle práce se mi docela líbila. Už druhý den jsem se rozvaloval na sametových pokrývkách a popíjel vzácné víno. Mám dokonce pocit, že si mě princ před chvílí zavolał, jen aby mně nechal ochutnat nejlepší ročníky. Chlap jeden epos, tehle princ Andrýs Stasovič.

"Dám ti tolik mužů, kolik si jen budeš přát. Zítřka vyrazíte."

Zakuckal jsem se.

"Zítřka jste ráčil říct, Vaše Jasnosti?"

"Ráčil," tvrdě kývnul princ.

"Ale tak choulostivá operace bude vyžadovat vypracování precizní strategie," pokoušel jsem se oddálit nevyhnutelné a zasněně studoval klenutý strop. Ta fešná tmavovlasá komorná...

"Od toho jsi přec čaroděj. Vypracuješ si ji po cestě," netrpělivě mě odbyl princ. "Sídlo Muddocka se nalézá tři desítky mil od Města, mezi vrcholky Šílených kopců. Ukážeš tomu bastardovi, co to obnáší, MNE urazíš!"

Odvrátil jsem pohled od klenby a zkrivil odhodlaně rty.

"Dnes Dagonhertský, zítřka Ubohý," procedil jsem mezi zuby a nasadil drsný výraz. Sexu se nedočkáš, zato poteče krev, utěšoval jsem se. Krev? Už mě to tolik nebere, oponoval mozek. Co takhle... Nic! *zarazil* jsem ho, než stačil vytáhnout ty své staré figle. Já svůj mozek znám, na rozdíl od mnoha dalších, které bych mohl jmenovat.

"Takže zítra vyrazíme," přitakal jsem souhlasně.  
"Vyrazíme?" podíval se na mě udiveně princ. "Já přece nikam nepojezu. Od toho jsi tu ty."  
"Ovšem, od toho jsem tu já," povzdechl jsem si rezignovaně.

Princ zatáhl za hedvábou šňůru a kdesi v dálce zazněl zvonek. Napjatě jsem zažíral na dveře.

Vstoupil šedovlasý komorník. "Volal jste, Jasnosti?" Funguje to!

"Přines tady Albertovi mapu," zašermoval princ noblesně prstem svým směrem.

"Ano, můj pane," uklonil se děda a než odešel, neopomněl si mne změřit znechuceným pohledem. Snad nepatřím k horním deseti stům, ale tenhle pohled bych si vyprosil. Paď'our.

Zahuhlal jsem polohlasem kletbu. Za dveřmi se ozvala rána.

"Říkal jsi něco?" upřel na mě zkoumavý zrak princ.

"Ne, ne, Vaší Jasnosti se muselo něco zdát," zavrtěl jsem spěšně hlavou.

Chvilí jsme oba mlčeli a hluboce meditovali nad svou neutěšenou situací. Pak se dveře znovu otevřely a opatrně vklouzl sloužící. Kulhal a rukávem si otíral krev, která mu prýštila z nosu.

"Stalo se něco, Rofi?" zaptal se princ, když jsem přebíral mapy.

"Zdá se to být neuvěřitelné, můj pane, ale za dveřmi jsem uklouzl po náledí," nepřátelsky na mě zašilhal komorník. I Andrýs se na mě, bůhví proč, podezíravě zahleděl.

"Musíš být opatrnější, Rofi. Letos zřejmě bude zima třeskutá," zatvářil jsem se nevinně. Mám to nacvičené.

\* \* \*

Jen nenapravitelný cynik by neocenil nádhernou scénérii podzimního rána, kdy od mohutných šedých hradeb Města vyrážela do východu slunce naše kavalkáda. Jedeme za vznešeným cílem, to se ví. Vysvobodit zajatou krásku ze spárů odporné zrůdy, starého ohyzdného rytíře. A na nebi ani mráčku.

Sluneční paprsky se třpytí na mečích, lomí se v brnění a útočí na zesláblý zrak mé ubohé maličkosti, která se poněkud opožděje za železnou kolonou. Trpitelsky jsem mhouřil oči.

"Pane, k večeru dorazíme k pevnosti Muddocka Dagonhertského," přidržel koně jeden z vojáků, aby se ke mně mohl připojit.

"Báječně."

Kéž by neměl pravdu, sýček zlořečený, obrátil jsem se vzápětí v duchu k nebesům. Vždyť to tolik nespěchá.

Další koňský krok a další nadskočení v sedle.

"Možná ji právě teď' zneuctívá, darebák!" rozvíjel konverzaci voják a krvežíznivě cenil zuby při představě své ubohé trpící paní. Čaroděj mého ražení si závisti v očích ovšem vždy neomylně povšimne.

"Neměj strach, zachráníme ji včas, můj dobrý synu," pokoušel jsem se okovanému mládenci dodat náladu. Byly jen dvě hodiny po východu slunce, ale den už se začínal táhnout jako princ uvázaný mezi čtyři vraníky.

Cesta byla ještě kratší, než jsem si myslel. Přestože jsem se snažil polední pauzu protahovat jak se jen dalo, se soumrakem se před námi vynořily krvavým světlem zapadajícího slunce zalité zubaté hradby Dagonhertu. Pohled to nebyl příjemný. Dost strašidelný dokonce, řekl bych.

Musím se přiznat, že velitel vojenské jednotky mě značně naštvál, když nic nedal na mé chabé výmluvy, že si musím své nejsilnější útočné kletby pečlivě připravit a to zabere spoustu času.

Zavelel k útoku.

Při vzpomínce na kyklopské hradby Muddyho pevnosti mne napadá, že jinak to skončit nemohlo. Jedna skupina našich bojovníků se vrhla k bráně a s vervou do ní začala bušit kládou, kterou jsme uzmuli nedaleko se pachtícímu drvoštěpovi. Druhá část oddílu se rozprostřela do rojnice a se vzteklým vytím napjala tětivy. Na hradbách nad námi se shlukly temné stíny mužů z hradní posádky a chvíli nás zvědavě sledovaly. Poté, co jeden z šípů doletěl téměř k nim, na nás zavilí ozbrojenci počali metat masivní balva ny. Poskakoval jsem kolem bez patřičného nadšení, povzbu zoval naše mužstvo voláním Do toho! a občas dobře mířeným bleskem zneškodnil nějaký ten nebezpečně vyhlí žející balvan. Potom mě však jeden z těch šutrů bacil do hlavy a já milosrdně ztratil vědomí.

Probral jsem se až na pohodlné posteli. Bez kabátce a tak. Doufám, že alespoň neroztrhali vizitky na pergamenovém papíru, které jsem měl v kapsičce. Albert Černý, magie všeho druhu. Dovedete si jistě představit, co mě staly. S povzdechem jsem pootevřel oči.

"Už je vzhůru, Muddy!" vynořila se v mém zorném úhlu blondatá hlava. Pak se dívka otočila. Raději jsem oči zase zavřel. Štve vás také pohled na krásu, o níž nemůžete ani snít? A když se v pozadí vašich myšlenek ještě vynoří obraz vyhlídek na hradní mučírnu?

Vrzly dveře a komnatou se rozlehly různé kroky.

"Vítejte v Dagonhertu, velevážený Alberte. Promiňte, že jsme museli užít tak hrubého násilí. Doby jsou dnes zlé. Bandité tu řádí, na hrady pasovaných rytířů si troufají, i nás již několikrát přepadli. Naštěstí Dagonhert leccos vydrží. Ale pochopte, když jsme viděli tu zuřící smečku, co vás provázela..."

Dovolil jsem víčkům opět se o něco pozvednout. Nade mnou se skláněla sympatická mužná tvář.

"Nikdy bychom se neodvážili ublížit muži vaší pověsti. Dovedu si představit, jak by to pobouřilo Gildu kouzelníků," pokračoval omluvně.

"Mmm," mávl jsem neurčitě rukou. "Ono se dohromady nic nestalo." Kromě vtíravého pocitu, že mi do hlavy vrtá nějaký zvědavý trpaslík nebozízkiem, dodal bych.

K čertu, proč bych měl Muddockovi vlastně vysvětlovat, že nejsem v odborech?

\* \* \*

Další den se situace poněkud vyjasnila. Seděli jsme s rytířem v útulném hradním sále a vyhřívali se v teple sálajícího krbu. Venku se kolem cimbuří proháněl podzimní, šíleně smutně si hvízdající vítr. Co bych taky měl čekat, v těchhle kopcích, že?

Natáhl jsem ruku a dolil si medoviny. Měl jsem zpátky meč i černý prošívaný kabátec. Nic mi tu nechybělo. Cítil jsem se skvěle. I trpaslík s nebozízkiem to s mou tvrdou hlavou již vzdal a zklamán odešel kutat zpět, kamsi do hor.

"Tak vy říkáte, že vás poslal ten hňup Andrýs?" smál se Muddy srdečně. "Drahá, pojď' sem, to si musíš poslechnout." Usrkl jsem nápoje ze své sklenky. Také jsem se usmíval. Ten Muddy je vlastně sympaták.

Důstojně vešla půvabná světlovláska na uvítanou se políbila s rytířem.

"Moje žena, Naděžda Marie, Albert Černý," představil nás Muddy. "Ale možná se už znáte."

Galantně jsem povstal.

"Měl jsem již to potěšení. Má paní," políbil jsem hradní paní dvorně bílou ručku.

Odměnila mě přátelským úsměvem.

"Zdržíte se u nás? Prosim..."

"Jak bych mohl odmítnout?" zavrtěl jsem hlavou a znovu se pohodlně rozvalil ve vyřezávaném křesle. Určitě se zdržím.

"Řekněte jí to o tom Andřýsovi, velevážený Alberte," požádal mě Muddy a spiklenecky na mne zamrkal.

Pobaveně jsem si představil tvář "toho hňupa Andřýse" a začal vyprávět...

Co mohu dodat? Muddy je skvělý hostitel. A hradní paní? Jedním slovem Velkolepá! Jestli budete mít cestu kolem Dagonhertu, rozhodně se zastavte. Navíc Muddy není ani přinejmenším taková netýkavka jako princ Andřýs Stasovič. Ale k tomu se ještě dostanu.

\* \* \*

Když jsem se po těch několika báječných dnech v Dagonhertu vrátil do Města, plížil jsem se zpočátku ulicemi jako lstivý Zetfghánek. Nikdo si mne nevšímal.

"Některý věci se prostě nemění," říkal jsem si tehdy naivně. Slunce zapadalo, brzo, jak už to v tyhle podzemní dny bývá. Záhy jsem upadl do obvyklého polovědomí a můj pohled se stočil na dlažbu ulice.

Jdu k Andřýsovi, jdu k Andřýsovi, opakuji si mechanicky a sleduji špičky svých kožených bot. Náhle mé nohy stojí, ani se nehnu. Jako přibité. S důvěrou jsem zvedl zrak a tak-tak stačil ucuknout, aby mi do očí nepadla ta cedule s nápisem. Zapadák U supího pařátu, to se rozumí.

Dnes Zemježluč! lákala neumělá písmena na pergamenu. Ó, kdo by odolal takovému nářezu?

Vpadl jsem dovnitř a prodral se proudem vzduchu nasyceného hřměním týraných nástrojů ke svému oblíbenému místu.

"Jednu medovinu, zlatíčko," řekl jsem číšnici. Kývla, jako že chápe. Už se to nese, říkal další posunek. Super.

Rozhlédl jsem se. Staří známí, odrbaní i drbaní, si rozechvěle prohrabovali čírá a přepočítávali obsahy měšců. Hospoda tonula v dýmu. Zeleném, jak jinak.

Jeden, dva, klapaly na desku stolu měďáky. Válec schische, Hloupý Jene. Překupník doloval z ranečku další jointy a tvářil se spokojeně. Masky prostřáčka a právnické vzdělání se mu dost vyplácí.

"Hej, hej!" povykoval ve svém rohu barbar. Večer se, jak se zdálo, právě rozjížděl.

"Pod nohama šedá zem, šedý nebe nad hlavou," soptil na pódiu Peppis, Zpěvák Zemježluči, té slavné skupiny. Hle, i džbán s mokem je - jako zázrakem - již na stole. Lepší kouzlo než všechna, která znám.

Ráno už jsem si to v povznesené náladě a s nově nabytou sebedůvěrou šinul k paláci.

Mezi fádne červenými střechami domů se postupně vynořily baňaté vížky. Stačí pár kroků a na Semilinově náměstí vyrostle zámek s bělostně zářícími zdmi, blankytnými okny a železnou bránou jako hrom. Kouzelné.

"Odved' mě k princí, rabe!" bafl jsem u brány na strážného. Než mi šokovaný voják stačil opáčit, co hrozného se mnou nejspíš provede v následujících okamžicích, předem připravenou formulí jsem ho oteleportoval k Supímu pařátu. Zbylí knechti na mne chvíli hrůzyplně zírali a pak s jekotem opustili stanoviště a zmizeli kdesi v nitru paláce. Má strategie zastrašování fungovala bezvadně. Místo aby mne stráž s respektem uvedly, zdrhly. Připadalo mi to jako ohromující úspěch. Počkám si. Nemůžou se schovávat věčně. Znuděně jsem začal kopat do kamínků.

"Ehm, pan Albert?" vykoukl z brány povědomý obličej.

"Jasně, Rufi," rozzářil jsem se. "Odved' me k princí, ano?"

"Jistě, pane, ovšem. Račte mne následovat," přeháněl to Rufi s úslužností. Nu což. Je to lepší než posledně. Pokrčil jsem rameny a vydal se za ním.

Princ už mě očekával, netrpělivě přecházející po komnatě. Teď je tady a teď tam, ledva ho stačím sledovat. Hned ve dveřích si mě změřil pátravým pohledem. Stejně proceduře

podrobil i Rufiho. Nejspíše stařík neodpovídal jeho představám o krásné snoubence, takže se na mne otočil a nevražlivě zavrčel:

"Vítám tě, Alberte. Kde máš Naděždu?" Na své muže se kupodivu nezeptal. Tak už tou mocných tohoto světa chodí. Neříkejte, že u vás je to lepší, ano?

"Zůstala u Muddocka. Vzala si ho. Láska na první pohled," pustil jsem se do vysvětlování. "Moc jim to spolu sluší, Vaše Jasnosti, a myslím, že určitě pochopíte..."

Nenechal mě dokončit, nezdvořák.

"Ta coura!" zavyl nepřítel. Ztuhl jsem. Tohle bylo od Andřýse vážně ošklivé.

"Neurážíte, prosím, moji přítelkyni," varoval jsem ho přátelsky. Dveře za mnou klaply, z čehož jsem usoudil, že se Rufi vytratil někam do bezpečí. Princ na mě nevěřicně vyvalil oči. Rozhodl jsem se kout železo... však to znáte.

"Co bude s penězi, Vaše Jasnosti? Podle smlouvy mám nárok na osmdesát dukátů."

Princ zrudl, zbledl a nafoukl se jako žába zvaná volská. Předpokládal jsem, že hodlá ve své zdařilé imitaci zmíněného živočicha pokračovat a vydá táhlé zahoukání, které by mohlo zneklidnit stráž. Nechtěl jsem ty dobré muže znepokojovat, dokážu si představit, že i tak mají práce dost ^ dost. Tak jsem princí jednu natáhl. Sedl na zadek a ostré rysy mu poněkud otupěly. Byl však zticha.

"S dovolením, Vaše Jasnosti," uchopil jsem šňůru a několikrát zatahal. V dáli se ozvalo zvonění.

"Volal jste, pane?" vklouzl do komnaty v předklonu Rufi. Funguje to!

"Tady princ," ukázal jsem, "by tě chtěl požádat, abys mi ukázal, kde je pokladnice."

Rufi zhodnotil situaci a zbaběle se rozhodl připojit se k silnějšímu.

"Kdybyste ráčil jít za mnou, pane."

Ráčil jsem. Když to musí být.

Na pokladnici šlechty je výjimečně euforizující pohled. Zaručeně návykový. Toho zlata! Obsloužil jsem se a nechal se Rufim vyvést bludištěm chodeb z paláce. Nikdo nás neobtěžoval. Nadmíru spokojeně jsem se s milým staříkem rozloučil a bral se k východu.

Byl jsem téměř u brány, když na mne odkudsi vyrazili psi. Hezcí hafani, jen kdyby se nechovali tak nepřátelsky. Chvilí jsme na sebe civěli a zkoušeli, kdo dokáže vydat zlověstnější zavrčení. Vyhrál jsem na celé čáře a snad právě proto se na mne vrhli. Kdybych se chtěl vymlouvat, tvrdil bych, že mě ten jejich nesportovní přístup rozházel. Ale to nechci. Koneckonců jsou teď z nich velmi vkusné sošky kupříkladu do zahrady. Zřejmé však je, že potom už jsem musel dát zaměstnání u Andřýse opravdu definitivně vale.

Kdo vlastně yí, co ho tak rozpálilo?

Možná měl ta psiska vážně rád. Ale spíš je to skrblík, který visí na krejcaru. Jsem žoldák a pracuji pro peníze. Dohoda je dohoda. Uznejte, dělal jsem přece, co jsem mohl, a z princovy pokladnice jsem si vzal přesně tolik, na kolik zněla smlouva. Profesionální čest. A přesto jsem jen o kočičí chlup stačil zmizet z Města.

Myslím, že je pekelně nespravedlivé, že na mě Andřýs nechal vypsat odměnu.

Vladimír Chrastina

# NENAROZENÝ

Bylo k polednímu, když příjem pasažérů vandrujících do našeho letopočtu uvízl na nule. V té chvíli přistoupila k mému pultu odhodlaně vyhlížející dívka. Byl to ten kouzelný týpek, před jakým se mužským tají dech a cosi je nutí kradí okukovat její postavu.

Všiml jsem si jí už předtím, sotva vstoupila do odbavovací haly portu na Řece času. Usadila se do křesílka u prosklené stěny na hranici nulové zóny a s netajeným zájmem sledovala, jak se jí před očima zhmotňuje koule antichronu po příchodu z jiných dob a jak potom z této lodice času putující po věčnosti vystupují cestující napříč časem a prostorem a jak do ní posléze nastupují noví pasažéři a jak potom tento mysteriózní stroj času odplouvá do jiných časových rovin, buďto do minulosti nebo do budoucnosti.

Ta kráska si nejspíš popletla cestu, říkám si. Mám v portu na starosti příjem cestujících, ona mi však vůbec nepřípadala jako jedna z nich. Na to vyhlížela příliš současně. Dnešní děvčata mi ve srovnání s jinými dobami připadají nějak hezčí. Ta, co přicházejí z budoucnosti, překypují strojenou nádhrou, jejich krása studí, na druhé straně dívky z minulosti mi připadají jaksí prezrále.

Tahle vyhlížela velmi současně, a tak mě napadlo, zdali se nepokouší vycestovat do jiných časů bez propustky. Obvyčejným smrtelníkům to není dovoleno. Výjimku má jenom několik málo vědátorů, archeologů a historiků, a tým pěti kriminalistů, pověřených odhalováním zločinů. Znam osobně všechny, kteří vlastní tuto propustku.

Nedávno se nám jeden současník pokoušel bez povolení vecpat do lodice věčnosti. Bylo naší povinností mu v tom všemi prostředky zabránit, ale vytrhl se nám a křičel na celou halu, že by nám ten přístav měli znárodnit, aby přej mohl soužit všemu lidu, ne jenom prominentům. Marň jsme mu vysvětlovali, že tato *vzácná* aparatura není naše, že stroj času si u nás zřídili inženýři ze vzdálené budoucnosti, kdy byl tento podivuhodný způsob cestování po věčnosti objeven, a že tudíž jenom oni mají právo rozhodovat o tom, kdo antichronem smí cestovat, aby nedocházelo k tomu, čemu se v jazyce budoucnosti říká chronoklasmus, což je termín pro *zakázané* křížení časových pásem. Ten vetřelec nechtěl ničemu z toho rozumět a musel být nakonec vyveden z budovy portu násilím.

Tahle mladá dáma mi ale nepřípadala jako vetřelec. Zůstala stát před mým odbavovacím pultem a upírala na mne veliká, dětsky zvědavá kukadla. V mladistvých plných, třešňově rudých rtech jí pocukával šibalský úsměv. Pohodila bohatou hřívou, která v dopoledním slunci, jež pronikalo do haly proskleným vestibulem, opalizovala jako leštěná měď, přikročila co nejbliž, naklonila se přes pult a bez okolků mě mnohoslibným šeptem požádala o schůzku.

Vyrazilo mi to dech. Takto se totiž chovají dívky z budoucnosti. Znam je, jsou vyzývavé a bez zábran. Na takové způsoby nemám žaludek. Kromě toho, bližší kontakty s návštěvníky z jiných er máme my zaměstnanci portu přísně zapovězeny. Prý by to způsobilo genetický chronoklasmus.

Když jsem se trochu vzpamatoval, vykotal jsem, že to nejde. Nenechala se tím odradit. Dala se se mnou do řeči a ukázalo se, že všechno je jinak. Byla to novinářka a schůzka, k níž mě vybízela, měla mít venkoncem jiný charakter, než na jaký jsem ve své nezřízené nafoukanosti pomyslel.

Zajímala se totiž o zvláštní událost, která se pohodila v přístavu před několika dny. Sehrál jsem v ní nepříliš lichotivou roli. Kolegové ji škodolibě poslali za mnou. **Přišla** lEe mne vytáhnout o té příhodě podrobnosti, aby o tom, jak se to seběhlo, mohla napsat článek.

O rande tohoto druhu jsem ovšem moc nestál a dal jsem jí svou nechut docela bez obalu najevo. Jenže ona přece jenom nebyla tak docela dnešní - nalíčila na mne mazanou vějičku. Bohužel ne takovou, na jakou by každý mužský v souvislosti s tak pohlednou bytostí dívčího rodu pomyslel, nýbrž na tu druhou něj větší rozkoš, jakou znám, totiž na dobrý dlabanec. Blížil se zrovinka čas polední přestávky a ona to moc dobře věděla. Proto se svým návrhem přišla až teď.

Předal jsem tedy velení u imigračního pultu náhradníkovi a nechal se pozvat na oběd. Vedla mne do přístavního snacku, kam si obvyčejný smrtelník, jakým jsem já, nemohl dovolit ani nasýsnout, natožpak obědovat. Vaří se tam totiž jako v minulosti, samé přirozené potraviny, žádná chemie, jak je dneska obvyklé. Ceny ovšem drží jako v budoucnosti, samé astronomické cifry.

Zeptal jsem se, jestli má vůbec ponětí, co to je za podnik, aby se jí, až dojde k placení, neprotočily její modrojasné panenky. Kývla, že ví a že to, co vím já a co jak doufá, jí výměnou za tu podle ní nepatrnou pozornost sdělím, za to stojí.

Dál jsem se už na nic nevyptával, usadil se do nej pohodlnějšího křesla, v jakém jsem kdy seděl, a objednal si to nejdražší, co tam měli: želví polévku a čtvrtkilový biftek s pořádnou kupou brambůrek a zeleniny, navrch jednu plzeň, nefalšovaný import z dvacátého století. Ona si dala jenom šálek kávy a sklenku francouzského koňaku, pak vytáhla z kabelky miniaturní diktafonek a já, než nám ty dobroty přinesli, jsem začal s povídáním.

Tehdy, co se to stalo, mi tak jako dnes připadla dopolední směna. V devět jsem seděl na svém místě a všechno vyhlíželo na klidný den, běžný přísun imigrantů z cizích dob. Koule antichronu krytá skleněnou kupolí, která ohraničuje nulovou zónu, se pravidelně zhmotňovala a zase mizela, přesně podle harmonogramu. Většinou byla prázdná, jen tu a tam z ní někdo vystoupil a přišel k mému pultu. *Zkrátka*, nic neobvyklého se zatím nedělo.

Dívka mne přerušila otázkou, zdali bych pro její čtenáře nemohl ve stručnosti popsat, jak antichron funguje. Musel jsem se k její lítosti přiznat, že ačkoliv na ten zárak techniky budoucnosti koukám den co den, nemám sebemenší ponětí, na jakém principu pracuje. Jak vím, asi by jí na tuhle otázku nebyl schopný odpovědět nikdo z naší rodné éry, poněvadž tomu příliš nehoví ani slovní vědátory.

Pokračoval jsem v líčení svého příběhu. Do půl desáté byl příjem slabý, ale potom se s imigranty roztrhl pytel a před

mým pultem se rychle utvořila fronta. Prvnímu z nich kladu obligátní otázku, zdali je z hlediska našeho letopočtu narozený nebo nenarozený. Přiznám se, že vyřizují raději narození. Je to snazší, ale hlavně zajímavější, protože z minulosti do našich časů směřují cestovat výhradně tak zvaní nesmrtní, osobnosti, jež významnými činy povýšily své jméno na synonymum čítankového hrdiny, takže se o nich všechno ví i po staletích. Očividně jim lichotí, když je poznám dřív než se stačí představit a rovnou je oslovuji jménem.

Prvním ve frontě byl narozenec. Jeho tvář jsem však neznal. Podle oblečení zřejmě pocházel z tak dávné minulosti, že jeho podoba dodnes zůstala neznámá. Odhadoval jsem ho na některého z vládařů Velkomoravské říše. Ukázalo se, že to je kníže Mojmir.

Po zpracování jeho osobních dat mu computer vystavil průkaz přechodného pobytu v našem století a věc tím byla pro mne odbytá. Popřál jsem dávnému prapředkovi příjemný pobyt u nás v budoucnosti, měřeno jeho pojetím času, a věnoval se dalšímu.

Byl jím hubený dlouhán oblečený v těsném overalu z duhově opalizující látky. Patní na první pohled k nenarozeným. Byl první toho dne. Dokáže mi to pokaždé *zkazit* náladu. On to totiž není žádný med, vyřídí u něj všechny formalities a nevyhnout se problémům. Nepřeju nikomu, aby musel třeba jenom přetlumočit ta jejich často skoro nevyslovitelná jména. Vyhrkne na vás změt' zvuků a vy si potom vyberte, zdali si jenom odkašlal, nebo se tak jmenuje.

S domluvou je to u nich poněkud snazší, jelikož od dvacátého druhého století se v celé budoucnosti mluví jednotným jazykem, a ovládat jej patří k mým služebním povinnostem.

Nejhorší je to s jejich zavazadly. Při prohlídce někdy držíte v rukou věci, že kolikrát ani specialista na budoucnost neuhádne, k čemu mohou sloužit. Při tom musíte na místě odpovědně posoudit, zdali něco z toho nepatří k sortimentu zakázaného importu. To, co vám napovídají cestující, většinou není pravda.

Ten dlouhán pocházel z šestaosmdesátého století. Počítač mi o té době pohotově prozradil, že v této éře bude vládnout světovému státu oligarchie androidů přesvědčených o tom, že živé organismy patří v dějinách hmoty k abnormalitě, která porušuje dokonalý řád anorganické látky, a že by se tato rakovina, jak oni nazývají život, mohla rozšířit na celý vesmír, pokud jeho expanzi nebudou všemi prostředky čelit. Za tím účelem vysílají do minulosti své agenty s úkolem tiché likvidace živé hmoty. Šušká se o nich, že mají prsty ve všech velkých světových katastrofách, co jich dějiny pamatují, od morových ran středověku, až po všechny světové války. Napoleon, Bismarck, Hitler, Stalin a některé další neslavně proslulé osobnosti byly prý tak či onak řízeny z osmdesátého šestého věku.

Nevím, co je na tom pravdy, je to možná jenom fáma vyplývající z fantazírování nějakého pisálka sci-fi, kterého čtenáři berou vážně, přesto jsem si na toho androida důkladně posvítíl. Ptám se ho, zdali nepřevládá nějaké zbraně. Začal se mi dušovat, že on ani nikdo z jeho současníků zbraně neznají, leda v podobě muzejních exponátů.

Bylo mi jasné, že se mi posmívá. To dá rozum, že se mi se svým arzenálem nebude chlubit, zlobím se v duchu. Jistě ovládal nějaké nenápadné a přitom účinné metody, jak nás vyřídí, kdyby se mu zachtělo, takže co já tady u toho pultu

zmůžu proti tomu jejich vychytralému století. Nechť se tím zabývají odborníci na infiltraci zbraní z budoucnosti. Ještě se mu chvíli v jeho zavazadle přehrabuju, aby se neřeklo, že ho pouštím jen tak, tu a tam si něco z toho co tam má nechávám vysvětlit, ale ani tak mi to není moc jasné.

"Jaký je účel vaší návštěvy?" vybafnu poslední otázku. Jsem zvědavý, čerte, co mi na to odpovíš, směju se do vousů. A víte, co mi ten zloduch odvětil? Přej k nám po Řece času připlul studovat hmyz kvůli srovnávacím testům vývoje drobné fauny za uplynulých deset tisíciletí. Culil se při tom jak měsíček v úplňku. Byl si jistý, že mě převezl.

Tohle ti tak budu, androide, akorát věřit, hartusím v duchu. I když, povím vám, on i ten nevinný hmyz může nějak sloužit k těm jejich zlovolným plánům. Mám na jazyku něco pepného, čím bych ho zpražil, ale bylo mi předem jasné, že na toho kosa jsem krátký. Raději jsem hořkou slinu polkl a propustil ho.

Když android od mého pultu odstoupil, vidím, že za ním stojí nějaké chundelaté zvířátko. Stalo na zadních a ležerně se opíralo o madlo pod hranou pultu.

"To je váš pes?" volám vítězoslavně za nenarozeným dlouhánem. Bleskově jsem se natáhl přes pult a uchopil ho za rukáv, aby mi neutekl. Předpisy o přepravě živé fauny anticronem jsou obzvlášť přísné. Má to své důvody. Jde o to, aby vinou neuváženého křížení mezi tvory, kteří pocházejí z různých časových pásem, nenastal v evoluční teorii zmatek. Stalo se už, že si byl leckterý chronotrotter kvůli svému čtyřnohému miláčkovi nucen spakovat kufr a vrátit se po Řece času zpátky do svého století. Už jsem v duchu jásal, že si na tom sebevědomém androidovi zchladím žáhu.

"Kdepak, příteli, mně ani dost málo nepatří," bránil se čahoun a uštěpačně doložil: "Ostatně, mám za to, že to třeba ani pes není." Vysmekl se mi a byl ten tam.

Asi jsem se zatvářil obzvlášť duchaprázdně, poněvadž když jsem se rozhlédl po zbývajících imigrantech čekajících na odbavení, neušlo mi, že ze mne mají náramnou švandu. Nikdo z nich se k tomu chlupáci nehlásil. Naklonil jsem se přes pult, abych si toho tvorečka lépe prohlédl.

Musel jsem uznat, že android měl pravdu, protože ono to sice psa trochu připomínalo, ale jinak to mohlo být doslova cokoliv, od chlupaté podušky po angorského kocoura.

"Co jste zač," ptám se balíku šedobílých chlupů. Upozorňuji, že je obtížné rozpoznat všechny mutace živých tvorů, jež genetičtí inženýři v široširé budoucnosti vypěstovali. Nebyl to u nás první případ tohoto druhu. Před dvěma týdny k nám přibyl mutant z šestapadesátého století, tenký byl jako přerostlý komár a ze zad mu visela dlouhá blanitá křídla. Pozdravil, předložil své doklady, a když si odbyl formalities, rozloučil se a odbzučel vzduchem pryč. Ten už by snad po svých ani chodit nesvedl. Ostatně asi by ho ta párátka, která měl místo nohou, neunesla.

Novináře cosi hnulo půvabnou bránici právě ve chvíli, kdy upíjela z baňaté sklenky koňak. Zakuckala se a začala se mi tam dusit. Byl bych jí ochotně poskytl první pomoc dýcháním z úst do úst, jenže ona se sama od sebe vzpamatovala, takže z toho nic nebylo. Ještě poněkud zastřeným hlasem mě vybídla, abych jí sdělil, jak to bylo dál.

Pokračoval jsem tam, kde jsem s tím chundelatým tvorem přestal. Na mou výzvu reagoval tím, že odkudsi z kožíšku vylovil malý reproduktorek a postavil jej přede mne na pult.

"Nejsem zdejší," ozvalo se z aparátku hláskem dvouletého děčka.

To mě totálně usadilo. Tak tohle mi tu ještě scházelo, plácl jsem skoro nahlas. Byl to podle všeho xenoterrenit - tak nazýváme v protokolech mimozemšťany. Tu a tam k nám Řeka času pár těchto tuláků po hvězdách připlaví, a mně pak nastanou problémy. Odbavení těchto galaktických kosmopolitů není vůbec jednoduché. Nikdo si neumí představit, kolik je třeba vyplnit formulářů, mikrobiologických dotazníků, napsat protokolů a podrobných hlášení. Samozřejmě mi s tím pomáhá centrální počítač, který má v paměti uloženu databázi všech známých živých tvorů vyskytujících se v naší galaxii.

Prozatím jsem se toho tvorečka ujal obligátním: "Vítejte u nás na Zemi." Omlouvám se mu, že ho budu nucen obtěžovat nezbytnými formalitami. Ubezpečil mě, že to chápe a že se rád podřídí. U nich doma to prý není jiné, pořádek musí být. Byl ochota sama.

Začal jsem ho tedy zpovídat a on ze sebe sypal z paměti údaje o svém bydlišti, podrobné galaktické souřadnice, prostorové polohy, časové průniky, a všechny další vymyšlenosti, které centrální počítač vyžadoval, aby mohl vypracovat předběžnou mapku hvězdné končiny, z níž náš host pocházel.

Počítač předložené údaje labužnický polkl a za pár sekund nám tiskárna vyplivla plán jižního ramene Mléčné dráhy. Položil jsem jej na pult a snažil se v něm najít polohu Slunce, abych se zorientoval. Točil jsem s tím papírem na všechny možné strany, ale ne a ne se v tom vyznat. Připadalo mi na něm všechno nějak zpřeházené. Efemeridy známých souhvězdí ani rozložení nejjasnějších hvězd vůbec nesouhlasily se svými obvyklými polohami. Dokonce ani zobrazované galaktické rameno nebylo tak docela na svém místě.

Co mi to ten chlupáč nahlásil za nesmysly?

"Promiňte, ale nemohu se v tom nějak vyznat. Ukažte mi, prosím, polohu vaší planety," obracím se na něj.

Ujistil mě, že mapa je v pořádku a ukázal čímsi, co připomínalo zaječí pacičku, na rudý bod, který měl podle něj označovat polohu jeho rodné hvězdy.

"Schází mi tu poloha našeho Slunce," díím popleteně. Bývá na všech mapách zaneseno žlutě, ale tuhle barvu jsem na plánu postrádal. Teprve po chvíli jsem si všiml, že se tam sice vyskytuje, ale jenom jako tenoučký, sotva patrný prstenec, obepínající rudý bod, jenž označoval chlupáčovu rodnou soustavu. To mě zmátlo úplně, tak běžím dozadu za šéfem, aby mi poradil, jenže ani on z toho nebyl moudrý.

Teprve po zpětném dotazu centrálnímu počítači se mi rozbřeslo. Povím vám, že se mi z toho, nač jsem přišel, zatočila hlava. Kolem tohoto pultu prošli cizinci z nejrůznějších končin Mléčné dráhy, a také z nejrůznějších časových pásem, ale tohle tu ještě namouvěru nebylo.

Nebudu vás napínat. Zkrátka a dobře, poloha Slunce a poloha té druhé hvězdy se navlas přesně kryly, což by byl holý nesmysl, nebýt toho, že tu byl rozdíl časových pásem. Jednoduše řečeno, ode dneška za zhruba dvacet miliard let, dávno poté, kdy Slunce vyhasne a rozplyne se v pouhé nic, zrodí se na tomtéž místě jižního ramene

Mléčné dráhy jiná hvězda, jakási dcera Slunce, přejde dalších několik miliard let a na jedné z planet této dcery Slunce vznikne život, bude se další víc než miliardu let vyvíjet, až dospěje do stadia inteligentních bytostí, z nichž jedna stála před mým odbavovacím pultem a čekala, až si to závratné odhalení jejího původu srovnám v hlavě.

Dokázal by si vůbec někdo představit propastné věky, které nás, přestože jsme stáli proti sobě a civěli na sebe, oddělovaly, kdyby tomu tak opravdu bylo? Così se mi na tom pořád nechtělo líbit. Byl to však jenom slabounký závan nedůvěry, jenž mě varoval. Znovu si toho chlupáče přeměřuju. Vypadal, jako kdyby neměl hlavu ani patu.

Neušlo mi, že novinářka se maličko zamračila a vypnula diktafon. Poznamenala si cosi do notesu a pak mě vybidla, abych se pustil do polévky, kterou mi právě naservírovali.

Měla pravdu, nebyla by k jídlu, kdyby vystydla. Byla jedna báseň. Než mi přinesli další chod, navrhl jsem, že budu pokračovat v povídání. Novinářka trochu znuděně zapnula diktafon. Asi měla za to, že k tomu, co jsem jí sdělil, už není co zajímavého dodat. Jenže ono to zdaleka nebylo všechno. I když jsem měl určité pochybnosti o uvedeném původu chundelatého mimozemšťana, nemohl jsem ho bez pádného důvodu déle zdržovat. Vydal jsem mu průkaz, on slušně poděkoval, obrátil se na obrtlíku a hopsal na tenkých nožkách k vestibulu, z něhož mohl vyjít rovnou do parku obklopujícího přístav na Řece času, kde se procházeli lidé s dětmi a svými psími mazlíčky.

Pokračoval jsem v odbavování dalších poutníků po věčnosti, ale neobvyklý původ toho podivného chlupáče mi nepřestával vrtat hlavou. A pak mi zničehonic, uprostřed vyřizování totožnosti jakéhosi čínského filozofa z dynastie Mítig, začaly odkudsi z hlubin paměti stoupat k hladině vědomí dvě malé jasnozřivé bublinky, každá z nich vyplněná jednou vzpomínkou. Než se ty vzpomínky vyhouply ze zakletí mého dlouhého vedení, prudce do sebe narazily a splynuly, a rázem mi bylo o tom chlupáči všechno jasné.

Všeho jsem nechal, odbočkou přeskočím odbavovací pult a ženu se za ním. Dosud z haly neodešel. Postával u prosklených dveří vestibulu a vykukoval ven.

"Sokrate, k noze!" houknu na něj přes celou halu.

Údajný chundelatý mimozemšťan se bleskově obrátil po hlase a vyštlkl: "Voláte mne, pane?"

"Koho jiného, ty zatoulané psisko. Pošleme tě supem zpátky domů," pravím naoko přísně, ale šlo mi to špatně, protože jsem se při tom dusil smíchy.

Novinářku rázem přešel znuděný výraz, ale nebylo jí jasné, co mě přivedlo k tomuto odhalení. Vysvětlil jsem jí, že jedna z těch dvou zmiňovaných vzpomínek se týkala školení přístavního personálu, kde jsme se dověděli, že od dvacátého šestého století dochází díky umělé genetické mutaci k dědičné antropomorfizaci některých druhů domácího zvířectva, především psů, takže od této faunofilní éry dějin planety Země oplývají všichni domácí mazlíčci schopností myslet skoro stejně dokonale jako lidé. Druhá vzpomínka patřila nedávnému hlášení interepochálního dispečinku, které tehdy vyvolalo můj pobavený úsměv. Týkalo se zaběhnutého čokla jisté dámy z dvacátého devátého století, slyšícího na jméno Sokrates. Toulá se prý podobně, jako se dnes toulají bezprizorní vořeši ulicemi našich měst, s tím rozdílem, že tento tak činí napříč staletími. Je prý obzvlášť vychytralý.

K oklamání úřadů si vymýšlí přemrštěně falešné totožnosti. Jeho popis byl velice vágní, jelikož prý používá všelijakých převleků. Jediným určujícím znamením je to, že chodí po dvou stejně dobře jako po čtyřech.

Když jsem tu zprávu četl, hned jsem ji zase pustil z hlavy, protože jsem to pokládal za podařený kanadský žertík nudícího se dispečera, a to jsem neměl. Bylo to nadmíru neprofesionální pochybení. Stojím od toho chundelatého alíka, který mě dokázal tak mazaně oblafnout, dva kroky a dostávám na něj zlost. Natáhl jsem ruku, abych ho uchopil za kožich a strčil ho někam do klece, aby nemohl někam zmizet.

Vycenil na mne tesáky a zavřel: "Kousnu!"

To dá rozum, že jsem raději ustoupil. "Dobrá, dobrá, ani se tě nedotknu, ale musíš mi slíbit, že se vrátíš ke své paničce. Nechala tě hledat ve všech epochách. Stýská se jí po tobě, Sokrate," pokouším se s ním domluvit po dobrém.

To psisko se vám hrdě napřímilo a proneslo naprosto vážně: "Promiňte, přáteli, ale já nepatřím nikomu. Jsem svobodný občan, jestli to nevíte."

Ptám se ho, proč tedy váhá vstoupit do naší éry, a on mi na to, že si dobře všiml, jak se u nás *zachází* s jeho předky. V parku po pískem sypaných cestíčkách totiž chodili lidé a vodili své mazlíčky na řemínku, a to ho zřejmě vyděsilo. Báł se, že by s ním jednali jako s obyčejným vořechem, jímž se už ani trochu necítil.

Mezitím, co jsem se s ním takto bavil, dorazili k nám dva od bezpečnostní služby. Ti se s ním ani trochu nemazlili. Přes hlasité protesty mu nasadili náhubek, šoupli ho do klece a poslali nejbližším časovým oknem zpět k jeho paničce. Tam mu bude líp než u nás, kde by se mu přes jeho nepopíratelnou inteligenci nevedlo moc dobře. Odměna, která byla na jeho nalezení vypsána, mě neminula, ale řeknu vám, milerád bych se jí zřekl, kdyby se ta příhoda vůbec nestala. Pokládám to za velkou ostudu, takhle nalítnout čoklovi, i když dokonale antropomorfizovanému. Kdekdo z kolegů na mne od té doby na setkání poštěkává.

Nechal jsem povídkám a pustil se do dalšího chodu, kterým byl krásně krevnatý biftek s pořádnou oblohou. Musím konstatovat, že byl vynikající. Tuhle rozkoš u nás běžně neznáme. Nicméně v budoucnosti jsou na tom ještě hůř. Jestli je možné věřit interepochálnímu bedekru, obědvají tam už jenom výživné pastilky.

*ilustroval Jan Štěpánek*